Synonyma magistri Johan-
nis de garlandia cum expositione
magistri galfridi anglici: de recēti
tam in versibus q̄ in sententiis or-
tographiaqꝫ diligentissime Lon-
don correcta et impressa.

Ad mare ne videar latices deferre/ camino — prohemiũ
Igniculũ/ frõdes vel densis addere sylvis
Hospitibusq3 pira calabris dare/ vina lieo/
Aut cereri fruges/ apibus mel/ vel thyma pratis
Poma vel Alchinoo/ vel molli thura sabeo/
Nil veterũ tritis curo supaddere dictis.
Sed dare lac pueris/ ppones pauca pusillis
Quos solũ ditant materne munera lingue/
Sermonis tribuo pueris elementa latini/
Quorũ multiplicẽ lector pcõcipe fructum.

¶ Cum omnis liber [illegible] ad faciliorem acceptionem ad [illegible] et ad memoriam firmiorem. Hac de causa in duas partes dividitur principaliter hoc volumen. In prohemium videlicet et tractatum. Prohemium incipit ibi (Ad mare ne videar.) Tractatus hec pars executiva ibi. Pluribus est vocibus. ¶ Pars autem prohemialis dividitur in quattuor partes. In quarum prima vitat arrogantiam per hoc quod dicit Ad mare etc. vel ibi. Nil veterum tritis. In secunda captat benivolentiam per hoc quod dicit Quisquis vel. In tertia [illegible] attentionem ibi. [illegible] partes. In quarta reparat [illegible] ibi cum dicit. Est equus [illegible] ¶ Item tractatus hec pars executiva dividitur in duas partes. In quarum prima tractat autem de synonymis ibi. Pluribus est vocibus. In secunda parte tractat de equivocis ibi. Augustus [illegible] ¶ Ista ultima divisio potest colligi manifeste ex dictis [illegible] in prohemio. Unde versus) Particulis equus hoc placuit complere duabus. Multivocis prior equivocis pars altera cedit. ¶ [illegible] partium exequitur autor tractando [illegible] alphabeti. quod [illegible] ex dictis prohemii. Unde (In querendo loco [illegible] singula certo) Hoc alphabeti germana [illegible] ordo.) — Divisio libri

¶ Et quia in quolibet prohemio quattuor cause debent tangi. propterea illas in hoc prohemio videamus. ¶ Causa materialis tangitur ibi cum dicit. Equivocis et ad univocis synonyma [illegible]. Nam materia est de synonymis et de equivocis. ¶ Causa formalis tangitur ibi. Hoc alphabeti etc. Imitatur enim ordinem alphabeti. ut [illegible] ¶ Causa efficiens tangitur cum dicit. Fallamus hinc alios et — Cause operis

ab ipsis fallimur ipsi. ¶ Videns igitur magister galfridus multos decipi in fallacia singularum dictionum. eo quod non cognoscerent synonymationem et equiuocationem. hoc opus aggressus est. quo eorum ignorantie ruditatem lima doctrinationis erasit. ¶ His visis ad expositionem litterae veniamus. Quidam incipiunt constructionem istorum versuum. Ne videar deferre. quidam ibi. Nil veterum tritis. Et vtraque constructio est satis probabilis. Melior est (secundum quosdam) de Nil veterum tritis.

Constructio versuum.

¶ Construe sic. Ego curo. i. volo. nil. i. nihil. supadderе tritis. idest vsitatis dictis veterum. s. doctorum. ne videar. i. non videar. i. appaream deferre ad mare latices. vel camino igniculum. vel addere densis syluis frondes. quasi per ignorantiam. ne videar dare hospitibus calabris. i. talibus populis qui sunt hospites. i. incole siue habitatores calabrie. s. illius regionis. pira. vel dare lieo. i. deo vini. vina. Aut dare cereri. i. dee frugum. fruges. vel dare apibus mel. vel dare tima pratis. i. illos flores. vel alchinoo. illi regi vel deo pomorum. poma. vel dare molli sabeo thura. (quasi diceret) Si presumerem componere librum propter hoc tantum quod libri sufficientes non sunt traditi nobis. et facti a magistris qui tempora nostra precesserunt (in quibus non sufficiens tradita est doctrina) ita iuste merito deriderer. ac si illa facerem que sunt supius memorata Quis enim me non argueret stoliditatis supreme. si ad mare aquas adducerem (quod exuberans est in aquis) si camino deferrem igniculum (qui ignibus efferuere non desinit. Si ad syluas vndique circumtectas frondibus folia deportarem. Si in calabriam pira transferrem (vbi piro copia legitur abundare. Si vino lieum. cererem frugibus. apes melle. prata cum tymis. cum pomis alchinoum. cum thure sabeum. quelibet cum suis donis ornarem. imo verius onerarem. Non eodem volo sic facere

Constructio aliorum versuum.

¶ Construe sic. sed ego proponens dare pusillis pueris. i. iuuenibus non adultis. lac. i. humilem doctrinam. lac dico pauca (anglice lytyl thyng) scilicet respectu aliorum scientie. que non est conueniens pueris. nam debetur adultis siue prouectis. quos scilicet pueros. munera materne lingue ditant. i. qui nesciunt loqui nisi maternam linguam. tribuo. i. do. pueris. scilicet talibus elementa. i. principia. vel elementa. i. verba sermonis latini. hec. s. elementorum multiplicem fructum. o lector percipe. Et sic mutatur ordo constructionis propter hoc relatiuum quorum. quod commentatius incipiet constructionem quam finiet. Potest tamen aliter sic exponi. O lector percipe multiplicem fructum quorum. s. elementorum Sed prior constructio magis valet.

Quisquis abundare cupit in sermone latino.
Atque reseruare que mens cito lubrica fundit.
Eligat e multis hinc mutatoria vocum.
Ut diuersimode rem significabit eandem.
Utque modo varias res significabit eodem.

Edocet equiuocis opus hoc synonyma iũgens.
Uersibus et rithmis / vt vocum copia detur.
Exemplis varijs / breuis ⁊ producta docetur

Constructio

¶ Construe. Quisquis .i. quicũq; cupit abũdare in sermone latino Atq; ꝓ et. reseruare .i. custodire vel seruare. que mens lubrica cito fundit. Eligat hic .i. in isto libro. e multis .i. de multis dictionibus ⁊ vocabulis. mutatoria .i. mutatões vocũ .i. dictionũ. Hoc mutatoriũ rij. ꝓprie est vestis speciosa ꝓ qua sumenda alia mutatur. Unde in iiij. Regũ legitur. ꝙ Naaman duo vestiũ mutatoria dedit Giezi. ꝗ fuit seruus Helisei ꝓphete) Et dr̄ mutatoriũ de muto-tas. ¶ Ut diuersimode ⁊c. Construe. hoc opus .i. iste liber. iũgens synonyma .i. librũ synonymoꝝ. equiuocis .i. libro equiuocoꝝ. edocet .i. docet. vt .i. qualiter. supple dictio vel vox significabit diuersimode .i. diuersis modis eandē scʒ rem. Ut ista dictio ensis. significabit ista. scʒ gladius. mucro. sica ⁊ hmōi. (et ꝑ hoc intelligit synonyma.) q; ꝓ ⁊. vt .i. qualiter vna dictio significabit varias res .i. diuersas res. eodem modo. Ut ista dictio canis. significat equiuoce. aial latrabile. piscem marinũ ⁊ sydus celeste. (Et ꝑ hoc intelligit equiuoca.) ¶ Uersibus ⁊c. Ut copia vocũ .i. dictionũ. detur vsibus .i. metris. ⁊ rithmis .i. rithmicantibus. breuis syllaba ⁊ ꝓducta docet varijs exēplis .i. hoc libro

Sub multis plures / vnam rem voce sub vna.
Et fieri semper / quod fit plerũq; putamus
Fallimus hinc alios / ⁊ ab illis fallimur ipsi.
Est opus idcirco cognoscere qualiter ⁊ quo.
Equiuocis ⁊ ab vniuocis / synonyma distant.

¶ Hic docet Autor ꝙ aliqui credũt ꝙ quelibet dictio habeat nisi vnicā significationē. (scḋm quos nō essent equiuoca.) vnde putant ꝙ ista dictio canis. nihil aliud significat nisi animal latrabile. et tales taliter putātes decipiũtur plerũq; in argumētationibus. cũ ad inconueniens deducũtur. Unde tales volũt concedere istam ꝓpositionem (Omnis canis est latrabilis) q̄ tamen illa est falsa. nam quoddam signũ celeste est canis. ⁊ tñ nō est latrabile. Et istud mouet Autorē tractare de synonymis ⁊ equiuocis ⁊ hmōi. ¶ Etiā dicit ꝙ aliqui credũt. ꝙ multe voces semꝑ habeant multas significatōnes. q̄ sic sepius contingit. (⁊ scḋm illos non essent nomina synonyma) ⁊ hoc est ꝙ dicit Autor. Et fieri semper quod fit plerũq; putamus.

Constructio

Dicit ergo q[uod] opus est .i. utile cognoscere qualiter synonima differunt .i. differant ab equiuocis et uniuocis scilicet dictionibus. ¶ Construe. Nos putamus plures res supple significari sub multis vocibus. Ut capiamus istos plures anglice (scilicet a Beme a stone a Crane) Ita iste plures res significant sub multis vocibus. Ut capiamus. (De lapis. et grus. et sicut credunt in istis credunt in omnibus. Et sic negant synonyma esse que significant unam rem sub multis vocibus ¶ Uterius construe. Et nos putamus unam rem significari sub una voce. et sic negant equiuoca esse que significant multas res sub una voce. Et nos putamus illud fieri semper. q[uo]d fit. nisi plerumque .i. aliquando vel frequenter. q[uia] aliquando et multotiens accidit q[uod] una res significatur sub una voce. et tamen non semper accidit. Ita bene .i. docte. nos fallimus alios. scilicet clericos in disputando vel argumentando. et nos ipsi fallimur .i. decipimur ab aliis. Si ignoramus equiuocationem alicuius vocis. Et ideo .i. propter opus est .i. utile et necessarium est cognoscere qualiter et quid est ¶ Uel potest constructio incipi ibi. nos putamus illud fieri semper quod fit plerumque. et p[ro] ut est plures res. etc.

Significat multas res unius rationis
Uniuocum: sicut homo particularia signat.

¶ Septimus Autor dicit. q[uod] opus est cognoscere quomodo differunt ad inuicem nomina uniuoca. ¶ Nomen uniuocum est q[uod] sub una voce tantum significat unam rem. ut hec dictio petra sub una voce significat tantum unam rem anglice a Stone. Et hec dictio homo significat

Uniuocum. homines particulares ut Johannem. Petrum et paulum. Ut Porphyrius introductum est. Rethorica et plato qua sunt hoies generaliter a.

Constructio ¶ Construe. Uniuocum scilicet nomen est quod significat multas res unius rationis scilicet unius diffinitionis .i. non diuerse. ¶ Et dicitur uniuocum. quasi unius vocis nomen.

Diffinitio equiuocorum

¶ Equiuocum celat sub eadem plurima voce.
Quorum nomen idem ratio diuersa sub illo.
Quod natat equor: et splendet in ethere latrat in ede
Significat triplici canis hec tria sub ratione/

¶ Hic docet Autor quid sit equiuocum. Et dicit q[uod] equiuocum significat plurima sub eadem voce. quorum nomen est idem. ratio tamen est diuersa sub illo nomine. Hic exponit philosophus dicens. Equiuoca dicuntur quorum solum nomen commune est. ratio autem substantie diuersa. Ut ista

dictio/ canis/ sub eadem voce significat plura. quorum nomen idem est et ratio diversa: quia animal latrabile. et quidam piscis. et quoddam signum celeste. habent idem nomen et ratio (scilicet canis) sed ratio substantie diversa est in illis. quia aliud est canis animal. et aliud canis piscis. et aliud canis signum. ¶ Construe. Illud quod natat in equore .i. mari. splendet in ethere. et latrat in terra. Hoc nomen canis est illud. et significat hec tria sub triplici ratione .i. diffinitione. Constructio

¶ Diversa velant unum synonyma voce. Diffinitio synonymorum

Ut mucro gladius ensis res una vocatur.

Nominibus tribus his eadem res significatur.

¶ Postquam igitur dixit de equivocis et de univocis. hic dicit de synonymis. ¶ Et dicit. quod synonyma velant .i. tegunt. unum .i. unam rem. sub diversa voce. ut .i. sicut. una res vocatur mucro. gladius et ensis. Ista tria nomina vocantur una res. et sic sunt synonyma. quia eadem res significatur his tribus nominibus. scilicet mucro. gladius. ensis.

Sed quia dactylici sunt multa vocabula metri

Que legem fugiunt operi quibus est opus isti.

Quod breve longari placet et longum breviari.

Ut multis valeant versus in parte locari.

Non aliter poterunt synonyma consociari.

¶ Hic excusat se auctor. eo quod in sequenti opere sunt aliqui versus. in quibus aliqua dictiones (que metra dactylica fugiunt) collocantur. Qualia sunt. Oceasseccus. pompeuaria. opimo. nam iste dictiones non possunt bene poni in metro dactylico. scilicet in exametro heroico. Excusatio Auctoris. Quia hec dictio oceasseccus non potest poni in metro. ubi ista syllaba (scilicet que est brevis) staret in principio certi pedis. quod esse non potest. quia media syllaba brevis non potest ibi stare. similiter brevis syllaba bene potest stare ibi. Et similiter dic de pompeuaria. ¶ Sed nec opimo potest stare in versu. quia habet tres syllabas breves immediate [illegible]. talis dictio non potest stare in versu. quia nec media syllaba brevis. nec prima syllaba brevis dictionis polisyllabe potest stare in versu. Et dicitur loco polisyllabe. quia monosyllaba brevis potest satis bene ibi stare. ut hic. (Scribo simul legoque facio delector utroque) Sed quia tales dictiones sunt inter synonyma collocande. auctor iste posuit eas in versibus suis. ¶ Construe. Sed quia multa vocabula sunt que fugiunt id est fugere volunt legem metri dactylici. quibus (scilicet vocabulis) opus .i. necessarium est isti operi (scilicet in quo tractatum est de syno-

Oceasseccus. pompeuaria. Opimo Constructio

nymis.placet.i.placitum est mihi.de multis.s.vocabulis. Illud lon
gari qd est breue. et illud breuiari qd est longu. Quasi diceret pla
cet breuem syllabā longari.sicut ponit infra de ista dictione pmom
ptuaria.quia pducit hanc syllabā nu.que est breuis. et longam sylla
bam breuiari.sicut patet de ista dictōne (obolusseccus) quia corripit
hanc syllabā do.que est longa. ¶ Alterius construc. Ut dictiones
huiusmodi valcāt locari.i.collocari vel poni.in parte.vel in aliquo
loco versus.scz dactylici.quia synonyma nō poterūt aliter cōsociari
idest simul sociari vel coniūgi.

Particulis opus hoc placuit complere duabus.
Multiuocis prior: equiuocis pars altera cedit

¶ Hic docet Autor.q diuiditur opus istud in duas partes.siue in
duos libros. In primo ponit synonyma. et incipit ibi. Pluribus offi
ciis. In secundo ponit equiuoca(qui incipit ibi Augustus tyto.etc.
¶ Construc. Placuit.i.placitum fuit mihi.complere.i.perficere.

Constructio

hoc opus.duabus particulis.id est per duas particulas seu ptes.
Prior pars cedit.id est dat locum.multiuocis.i.synonymis. pars
altera.id est.secunda.cedit.id est. dat locum.equiuocis. sicut patet
in hoc tractatu. et in alio qui incipit. Augustus tyto.

Ut querenda loco statuātur singula certo.
Hoc alphabeti gemini discriminat ordo.

¶ Hic docet Autor q vtrūq librū suum.scilicz librū synonymorū et

Constructio

equiuocorū.faciet fm ordinem alphabeti. vt singule dictiones siue
synonyme.siue equiuoce notificētur facilius inquirenti. ¶ Cōstruc
Ut singula.scz que continētur in isto libro de synonimis et equiuocis.
querenda.i.inuenienda.statuantur.i.collocentur.in certo loco.scilz
in quo inueniētur.ordo gemini alphabeti.i.duorū alphabetorū. nec
diuersorū.quia vtrūq alphabetū est latinū.discriminat.i. discernit
vel diuidit.sicut patet cuilibet intuenti.

Anima.

Luribus officiis anime sunt nomia plura

Pars execu-
tiua libri.

Dū sentit sensus/ratio dū iudicat/ et mens
Dū quid cōmemorat/ animus dū cogitat/ et cor
Quādo quid affectat/ cū vult est dicta volūtas.

¶ Terminato p̄hemio. autor incipit p̄ncipale opus de quo p̄misit se sup̄ius determinaturum. videlicet de synonymis. ⁊ incipit ab hoc noīe anima. tanq̄ a digniori ⁊ excellentiori. ¶ Habet aūt aīa (vt ait Aug' in li. de sp̄ū ⁊ aīa) quandā naturā p̄priā omnib' his mūdane molis elementis excellentiorē. qua veraciter nō possit in aliqua fantasmata corporaliū imaginū quas p̄ sensus carnis percipimus cogitari. sed mente intelligibili vitaq̄ sentiri. Dicit ergo q̄ anima s̄m sua diuersa officia. diuersis nominibus appellatur.

¶ Diffinit autē eam Aug'. sic. Anima est sp̄ūs intellectualis. rationalis. semp̄ in motu. bone maleq̄ voluntatis capax. s̄m benignitatē creatoris atq̄ s̄m operis sui officiū. diuersis nūcupat̄ noībus

¶ Dicitur nāq̄ aīa dum vegetat. Sp̄ūs dum p̄templatur. Sēsus dum sentit. Animus dum sapit. Mens dum intelligit. Ratio dum discernit. Memoria dum recordatur. Volūtas dum vult. Ista tamē nō differūt in substantia quēadmodū in noībus. q̄m omnia ista vna est aīa. p̄prietates quidē diuerse. sed essentia vna. Inter sp̄ū tñ ⁊ aīa potest esse differentia. q̄m oīs aīa est sp̄ūs. nō oīs spiritus anima.

¶ Nota differentiā inter sensum. imaginationē. rationē. intellectū. ⁊ intelligentiam. ¶ Sensus est ea vis aīe que rerum corporeaꝝ formas corporeas p̄cipit p̄sentes. ¶ Imaginatio est ea vis anie que rerum corporeaꝝ formas corporeas p̄cipit sed absentes. ¶ Ratio est ea vis aīe que rerum corporeaꝝ naturas. formas. differentias. p̄pria ⁊ oīa accidentia p̄cipit incorporea. sed nō corporea nisi rōne substātie. Abstrahit enī a corporibus q̄ fundātur in corporibus. nō actōe sed consideratōne ¶ Intellectus est ea vis aīe q̄ inuisibilia p̄cipit sicut angelos. demones. aīas. ⁊ omnē sp̄m. ¶ Intelligentia est ea vis aīe q̄ immediate supponitur deo. cernit quidē ipsum summū bonū. verum ⁊ incōmutabilē. Sic aīa sensu p̄cipit corporea. Imaginatione corporis similitudines. Ratōne corporis naturas. Intellectu sp̄m creatū. Intelligentia sp̄m increatū. ¶ His dictis ad expōnē litteree veniamus. Construe sic. Plura noīa .i. diuersa noīa sunt aīe .i. istius dictionis aīa. pluribus officiis .i. propter plura sui officia. Nam sensus dr̄ aīa dum sentit aliquid Ratio dum iudicat aliquid Et dr̄ mens dum cōmemorat quid .i. aliquid. Et dr̄ animus dū cogitat aliquid. Et cor. q̄n affectat .i. cupit. quid .i. aliquid. Et anima est dicta voluntas cū vult .i. cū voluntatē habeat aliquid faciendi.

¶ Hic nota q̄ aīa exuta carne viuit. videt. audit. ⁊ oēs sensus atq̄ ingenia viuaciter tenet sine organo naturali ¶ His visis videam' istaꝝ originem dictionū. ⁊ primo de aīa. ¶ Anima (s̄m Johannem ianuensem in suo cathol'.) deriuatur ab animos grece. q̄d dr̄ vētus latine. q: quidā putauerunt animā esse ventū. quasi ore trahentes aerem vnde viuamus. Vn̄ hic animus mi. ⁊ hoc animal. lis. ⁊ animo as. aui. are .i. animam dare. vel exhortari. vel audacem facere.

¶ Sensus. a sentio. t s. tire. sensi. idem q̄d aīa. ⁊ inde deriuat̄ hic ⁊ hec sensualis. ⁊ hoc le. ad sensum p̄tinens. vel sensu ⁊ corpori deditus seu p̄tinens. Unde sensualiter aduerbiū. ⁊ hec sensualitas. atis

Diffinitio aīe

Diuersa aīe nomina.

Differunt illa

Sensus

Imaginatio

Ratio.

Intellectus

Intelligentia

Constructio

Anima viuit. exuta carne

deriuatio aīe.

Animus.

Sensus

Ratio.

¶ Ratio dr̄ a reor reris .i. puto [illegible] Et scribitur p̄ t ⁊ nō p̄ c.
¶ Et nota differentiā inter rationē ⁊ ratiocinationē. Ratio est quidā
motus animi. visum mentis acuens. verū a falso distinguens. Vel
(sm̄ Aug.) Ratio est animi aspectus. quo p̄ seipsum verū intuetur

Ratiocinatio.

Ratiocinatio est inquisitio rationis. quare illa opus est ad videndū. ista
ad inquirendū. ¶ Item in ratione sunt duo. Unū ad superna ⁊

Duo sunt in ratione

celestia intendens. ⁊ illud dr̄ sapientia. Aliud est ad transitoria et
caduca respiciens. ⁊ illud vocatur prudentia. hec duo ex rōne sunt
⁊ in ratione consistunt ¶ Et sciendum q̄ ratio dividitur in duo scz

Divisio rōnis

sursum ⁊ deorsum. Sursum in sapientiā. Deorsum in prudentiam.
qualiter vir ⁊ mulier, vt vir sit superior ⁊ regat. ⁊ mulier inferior

Differunt sensualitas ratio

⁊ regatur. ¶ Item nota differentiā inter sensualitatem ⁊ rationē.
Sensualitas ea vis est anime que corpus sensificat ⁊ movet. vt ap
petat que delectabilia sunt corpori ⁊ refugiat nociua. Ratio est illa
vis anime. que inter bonum ⁊ malum. verum ⁊ falsum discernit.

Rationale.

¶ Et a ratio derivatur hic ⁊ hec rationalis. ⁊ hoc rationale. ⁊ hic
⁊ hec rationabilis. ⁊ hoc rationabile. Et licet ista nōīa indifferenter

Rationabile.

accipiantur differunt tamen. quia rationale est illud quod vtitur. vel
aptum natum est vti ratione. vt homo. angelus. Sed rationabile
est. quod ratione agitur vel dicitur ⁊ rationabiliter vivit. vt multi
homines sunt rationabiles. quia dicuntur ratione. Et sciās q̄ homo
dicitur rationabilis. angelus vero intellectualis ¶ Mens dicitur

Mens

a mene grece. quod ē luna latine sm̄ Aug. quia sicut luna crescit
⁊ deficit. varia vicissitudine immutatur. in idem tamen quod fuit se
quasi ī perfecta novitate restituit. Sic mens nūc curvat [illegible]
[illegible] nūc descendit ad infima. nunc sese reformans [illegible] vera falsa
secernit. modo ad corporalia [illegible]
tionibus dispiciendis vel [illegible] ¶ Vel mens dicitur

Amens

a memini. ⁊ componitur cum illa prepositione a. i. dicitur amens [illegible]
⁊ cum de. ⁊ dicitur demens. ⁊ vtrumq̄ est idem quod insanus. [illegible]

Differunt ista Mens memoria cogitatio

¶ Et nota differentiā inter mentem memoriam ⁊ cogitationem
Nam mens futura prospicit. memoria preterita retinet. cogitatio
presentia complectitur. [illegible] quantum tamen sumitur vnum pro alio.
¶ Animus dicitur ab hoc anima. [illegible] ⁊ sic habet significationes que
patent p̄ versus.

animus

Est animus ratio sapientia vita voluntas
Impetus ingeniū proponit consulit audet
Sit virtus anima spes dispositio cura
Cogitat ⁊ sufflat p̄ concipit atq̄ figurat.

Animus.

¶ Hic auctor describit significationes huius nominis animus.mi. ¶ Et est animus (secundum Augustinum) substantia quedam rationis particeps.regendo corpori accommodata. sapientia illustrata. et suum principium respiciens.et seipsum cognoscens.et quantum se iudicio suo (ut extra se querat quo ipse possit vivere) intelligit. corporalibus vero passionibus consopitus. et per sensibiles formas extra seipsum abductus.oblitus est quid sit. et quid fuerit. et quia nihil aliud fuisse se meminit.nisi preter quod videtur esse credit.solo sensu circa corpora et imaginatione circa corporum similitudines. atque locorum varietates variatur.et hoc sive in cibo sive dormiendo sive vigilando.et c.

Descriptio animi superna respicientis

¶ Cum vero ab hac distractione per puram intelligentiam ascenderit.in unum se colligit.et rationalis dicitur animus corporis ductor.rector.habitator.et gubernator. videt se per se.et per seipsum seipsum videt. nec querit auxilium corporalium. primo ab omnibus corporalibus sensibus tanquam impedientibus et strepentibus abstrahit se ad se.ut videat se in se.et moveat se apud se.et cum deum vult cognoscere elevat se supra se.anime acie.natura enim aliquid tale deus est qualis est animus.nec tamen videri nisi ab animo potest.nec ita videri ut animus potest.

Equanimis

¶ Nota animus componitur cum equus.a.um et dicitur hic et hec equanimis.et hoc equanime. vel equanimus.a.um.id est habens constantem animum. unde equanimiter adverbium et hec equanimitas.tatis.id est animi equitas.scilicet constantia animi.

Unanimis.

¶ Item cum unus et dicitur hic et hec unanimis.et hoc unanime, vel unanimus.ma.mum.id est concors. vel unius animi. unde unanimiter adverbium. et hec unanimitas.tatis. id est unitas animi.

magnanimis

¶ Item cum magnus et dicitur hic et hec magnanimis.et hoc magnanime, vel hic magnanimus.ma.mum. (Unde Stacius) Magnanimum eacidem id est audax.vel fortem.vel magni animi. unde magnanimiter adverbium. et hec magnanimitas.tatis. id est animi magnitudo.

pusillanimis.

¶ Et cum pusillus.et dicitur hic et hec pusillanimis. et hoc pusillanime.vel hic pusillanimus.ma.mum. unde pusillanimiter adverbium. et hec pusillanimitas.tatis.id est parvitas. vel debilitas animi.

Exanimis

¶ Et cum ex.et dicitur hic et hec exanimis.et hoc exanime id est stupefactus.territus.mestus. unde exanimiter adverbium. et hec exanimitas.tatis.

Longanimis

¶ Et cum longus.et dicitur hic et hec longanimis.et hoc me.vel hic longanimus.ma.mum. unde longanimiter adverbium. et hec longanimitas.tatis.

Semianimis

¶ Et cum semis.et dicitur hic et hec semianimis.et hoc me.vel semianimus.ma.mum.et sic de aliis. Et omnia ista composita sunt tertie declinationis.et bene possunt esse secunde declinationis.

Cor

¶ Cor a cardian grece dicitur hoc cor.cordis et.ut dicit Ysidorus.hic ideo est vicinum pulmoni ut cum ira fellis accenditur.pulmonis humore temperetur.

Operationes cordis.pulmonis.fellis.splenis. et iecoris.

¶ Et nota quod a corde sapimus.a pulmone loquimur.a felle irascimur.a splene ridemus.et a iecore nos amamus. Unde versus Cor sapit et pulmo loquitur, fel commovet iras. Splen ridere facit cogit amare iecur.

descriptio celi

¶ Item considera quod Rabbi moyses dicit quod celum in universo est sicut cor in animali. cuius motus si ad horam quiesceret, tota corpora finirentur. Et ex hoc patet quod celum superius causat generationem et corruptionem in istis inferioribus ¶ Nota cum quis incubat sinistro lateri. Epar scilicet et stomachus opprimunt cor quod principium motus est. et inde sequitur gravitas et quandoque mors subitanea. unde plures inveniuntur in lectis iacentes in tali latere dormiendo. ¶ Tres sunt vires in anima. vis naturalis. vis vitalis. vis animalis. ¶ Sciendum itaque quod cum corpus humanum ex quattuor elementis compositum sit. et quodlibet elementorum vendicat sibi certam partem in corpore. sicut terra in carne et ossibus. aqua in humoribus. aer in pulmone. qui incessanter pulmo in motu est. quod ventilandum est cordis ne nimio calore comburatur et suffocetur. Ignis in corde. et loco inferiori est [illegible] quia forma ignis tenet

Periculum dormientis super latus sinistrum

Vires anime

Quattuor elementa in homine.

¶ Cor componitur cum con. et fit hic et hec et hoc concors. dis. Et cum dis. et fit discors dis. et cum ex. et fit excors dis. et cum e. et fit ecors dis. et cum se. et fit secors. et cum ve. et fit vecors. Et cum ve. et fit vecordia [illegible]. Et sciendum quod ista omnia composita a corde sunt omnis generis et terminantur ablativo singulari in e vel in i. ut ab hoc et ab hac et ab hoc vecorde vel di. ¶ Voluntas dicitur a volo vis. et sic diffinitur voluntas ab Aug. in libro [illegible] questionum. Voluntas est animi motus nullo cogente ad aliquid amittendum vel adipiscendum. et tangitur terminus a quo cum dicitur motus animi. et terminus ad quem cum dicitur ad aliquid amittendum. ¶ A voluntas dicitur voluntarius a um. qui componitur cum in. et fit involuntarius a um. non voluntarius. ¶ Utrum possit queri utrum omne peccatum sit voluntarium. Videtur quod sic. quia dicit Aug. Peccatum adeo voluntarium est quod si non est voluntarium non est peccatum. Item omnis motus vel est naturalis vel voluntarius vel violentus. peccatum non est motus naturalis nec violentus. ergo voluntarius. Item si non est voluntarium non est vituperabile. quia dicit Damascenus quod voluntarium est quod neque per ignorantiam sit neque violentiam. sed contingit peccare per violentiam et ignorantiam sicut quando aliquis [illegible] metuitur vel fornicatur. Igitur non omne peccatum est voluntarium.

Cor componitur
Concors
Discors
Excors
Ecors.
Secors
Vecors
Vecors
Unicors

Voluntas
Voluntaria.
Involuntaria.

Questio utrum omne peccatum sit voluntarium

Responsio

¶ Ad hoc respondetur quod omne peccatum est voluntarium sicut monstratur. ¶ Ad hoc quod obicitur de peccato ignorantie dicitur quod ignorantia facit quod est necessarium ad salutem est peccatum. ¶ Ad id vero obicitur de coactione. dicendum quod non potest cogi voluntas coactione sufficienti. quia efficienter. ut in illo quem timor mortis [illegible] accidit. et in illo quem timor mortis [illegible] in mare. Duplex est enim voluntas secundum Iohannem de rupella. absoluta. qua aliquis vult aliquid propter se. et determinata sive collativa. qua aliquis vult aliquid [illegible] causis specialibus. ut propter naufragium proicere voluntas merces in mare ¶ Et quia ignorantia aliquem excusat. et quem accusat ad questionem istam determinandam necesse est ponere divisionem ignorantie. Dico quod Ignorantia alia iuris. alia facti. et hec vel interpretativa. et illa excusat sufficienter. ut Corinthiorum .i. capi. Non interrogantes propter

Ignorantia qua et quem excusat et non excusat.

confitentem. Uel ignorantia necessaria ad salutem. ut credenda passum et huiusmodi. ¶ Et circa hoc distinguendum. quia aut non potest vitari sicut est in illis qui a natiuitate sua caret usu rationis. et hec excusat. Aut quia potest vitari. sicut est in iudeis et paganis. et hec non excusat. ¶ Ignorantia iuris subdiuiditur. quia aut est iuris naturalis. et ista nullum omnino excusat. sicut dicit decretum. Nulli adulto licet legem naturalem ignorare. sunt enim naturales. Ratio est hec. quia scribitur in corde hominis naturaliter. et ideo nullum excusat eius ignorantia. Uel est ignorantia iuris legis scripte. sicut diuine prophetice. euangelice. apostolice doctrine et ista non excusat sicut de mortali delicto eos qui tenentur ista scire ut prelatos. et specialiter episcopos et metropolitanos qui tenentur exposcentibus reddere rationem de ea que in eis fide est spe. Unde de episcopo queritur an sciat nouum et vetus testamentum. hec non excusat sicut de veniali simplices clericos et illiteratos. qui cum periculose didicisse non didicerunt. Unde ad [illegible] [illegible] ignorantia iuris possumus ut decretum legis que ad determinationem causarum generet. et ignorantia huius iuris laicos innocentes excusat. Sed est ignorantia iuris positiui quod continet mores ecclesiasticos ad vitanda peccata. hec excusat [illegible] habentes curas animarum et confessores

Marginal notes:

Ignorantia iuris

q Lex nature scribitur in hominis corde

Spiritus et anima: manes: perfectio: vita
Uis endelechia: natura. potentia. virtus
Interio; vel homo. p; dictis additur umbra.

¶ Quoniam autem determinatum quid hec dictio anima propter diuersa sua officia diuersis nominantur vocabulis. hic ponit specialiter synonyma nomina istius nominis anima. dicens quia anima ista et spiritus que sunt idem quod anima. ¶ Uires animarum vero sunt idem quod anima. Ad hoc dicimus quia in anima sunt quedam naturalia. et quedam accidentalia. et quedam virtutes. et ista anima sunt idem est anima et eandem rem significant. Secundum Augustinum in ca. de spiritu et anima. Et sunt quedam accidentalia in anima. et illa anima non est. [illegible] est enim sua prudentia. sua temperantia. sua fortitudo. sua iustitia. ¶ Potentie anime sunt. concupiscibilitas. irascibilitas. rationabilitas Uires anime sunt. sensus. imaginatio. ratio. memoria. intellectus. intelligentia. Potentie possunt dici vires et econtra. ¶ Constructio sic [illegible] [illegible] quod [illegible] ponuntur pro anima. ista que hic sequuntur sunt idem quod anima. videlicet spiritus est anima. manes sunt anima. idem quod anima vel ¶ Spiritus a spiro. as. dicitur. ¶ Manes sunt anime infernales Uel secundum Papiam manes sunt umbre vel anime mortuorum. vel infernales aut sepulcra. familie malorum. vel nocturna. tertie declinationis. et caret singulari numero. Et dicitur a mene grece. quod est defectio latine Uel per antiphrasim. a manim grece. quod est bonum latine. quia non sunt boni immo mali qui in inferno morantur ¶ Perfectio sine interior est anima

Marginal notes:

Constructio

Manes

Perfectio

Et dicitur a perficio cis. quia perficit hominem. quia sine illa perfectione aia no esset. ¶ Vita est idem quod aia. et dicitur de viuo vis. Et vita corporal cum contra. et dicitur hoc conuiuiu [illegible] est i in penultima sillaba. ¶ Et est conuiuiu dictu obprobriosum [illegible] bona vitam alicuius vt alc [illegible] plura [illegible] obprobriosa [illegible] et inde [illegible] et hoc [illegible] parua [illegible] et producit hanc sillaba vi.
¶ Vis scilicet interior est aia. Et differentia est inter vis et virtus. secundum Papia [illegible] vis est aie et corporis. sed virtus est aie. Item vis secundum eunde est potestas [illegible] virtus. Vis no habet nisi tres casus in singulari et vnica in plurali secundum quosdam vt sic [illegible] hec vis. accusativo hanc vim. ablativo ab hac vi. Et plurali [illegible] has vires [illegible] habet oes casus plurales iuxta [illegible] Vis vim vi [illegible] plur aie tenebit. et tunc declinetur i plurali numero. [illegible] hae vires. [illegible] has vires. [illegible] his viribus [illegible] et dicitur a vireo [illegible] ¶ Endelechia est aia et est endelechia secundum [illegible] Papias [illegible] perfecta etas. quasi indelechia [illegible] secundum [illegible] absoluta perfectio secundum [illegible] aia mundi. et dicitur endelechia. ab en. quod est in. et delechia quod est perfectio. quasi interior perfectio. Et nota quod potest dici endelechia vel indelechia quia tantum valet en apud grecos. quantum valet in apud nos. Vnde [illegible] noia greca sunt [illegible] que [illegible] possunt scribi [illegible] vt encaustum vel incaustum. entimema vel intimema. [illegible] vel [illegible] energumenus vel inergumenus. et sic de aliis. ¶ Natura est aia. et dicitur a nascor eris. ¶ Natura est cuiuslibet substantie [illegible] et hec diffinitio intelligitur de natura naturata. quia duplex est natura scilicet natura naturata. et natura naturans. que est deus. [illegible] natura [illegible] hic et hec naturalis. et hoc le. [illegible] facere naturam. vel secundum natura facere. et producit hanc sillabam [illegible] Et [illegible] natura [illegible] simul oia iura. [illegible]
¶ Potentia scilicet interior est aia. et potentia [illegible] a [illegible] nois potens. sic potentia [illegible] a [illegible] potentia. et dicitur de possum. [illegible]
¶ Virtus est idem quod aia. et dicitur a vireo [illegible] vis [illegible] membris. et no habere vires. ¶ Interior vel homo vel [illegible] interior homo est aia. Et nota quod homo est interior. et homo exterior. et vterque est homo. Exterior homo est corpus [illegible] Homo interior est ipsa aia. homo vterque est exterior homo et interior homo scilicet corpus et aia et hec duo vnus homo est. ¶ Vmbra [illegible] noibus. quia vmbra idem est quod aia. [illegible] Lucanus. Vmbra [illegible] crassus inulta.

Orcus habet manes: alabus corpora viuunt.

Spiritus in celis: vmbre per busta vagantur

¶ Superius autor determinauit de [illegible] istorum noium. [illegible] qui inter ista quattuor scilicet manes aia spiritus et vmbra. est aliqua diffe

Vita

Conuiuiu

Conuiuolus

Vis

Quomodo differunt vis et virtus.

Endelechia

Natura et est duplex

Potentia

Virtus.

Homo est duplex in. et ex

Vmbra

Differentia aia manes spiritus et vmbra

rentia quo ad loca i. qu duo ppie creduntur inesse. Docet hic quod defferunt abonaicem. dicens q manes sunt apud inferos. et sic regul apud poetas. Alia ppie dr quomodo est in corpore. illud vegetando et vivificando. Spus ppie dr dum exutus est corpore et transit extra ad celu. Et umbra est spus. que fm poetas semp circa mortuorum sepulcra vagatur. Quia tres alas dicebant poete quelibet hoiem habere. Una q post mortem hois avolat ad stellas a quibus ortu hnt. Alia q in infernu dimittitur. Tercia q dr circa busta i. sepulcra mortui hois vagari. et hec dr umbra. ❨ Construe sic. Dictas id est infernus habet i. possidet manes i. illas alas infernales. corpora supple humana vivunt alabus i. q alas dd sunt in corporibus. spus fert in celu. umbre vagatur p busta i. sepulcra mortuorum. ❨ Hic orcus. ci. dr de orce grece. qd est capere latine. ❨ Hi manes plr maniu manibus vel. Et dr de mene grece. qd est defectus latine. qu semp in defectu sunt.

Poete dixerunt hominem habere tres animas

Constructio

Orcus

Manes

Aula: vel atria: castra: palacia: regia: regum.

aula.

❨ Hic agit autor de synonymatione istorum noim q pertinent ad habitationem regum. dicens q oia ista aula vel idem signant i. simul signant scz unu. ❨ Formatur autem constructio more consueta sic. Hic docet autor quot sunt nomina synonyma cum isto nomine hec aula le. qd est mansio magnatu. dicens q atriu. q est idem qd hoc castru tri. et hoc qd palaciu cii. hec regia gie. idem est. ❨ Construe. Aula vel atria i. atriu numerus p numero. castra p castro. palacia i. palaciu. regia supple sunt. regum i. magnorum hoim et magnatu. ❨ Hec aula le. dr ab aulabo rege q primo aulas invenit. ❨ Hoc atriu rii. dr de atero ris. qr atteruntur pedibus ambulantium in ea. ❨ Hoc castru tri. dr de castro as. qr castrantur ibi licencia habitantiu. ne passim vagari liceat. et peccare hostibus. Dicuntur eni castra in expeditione tm in plurali. Vel dr castra de castus a um. qr ibi tanq casti debent esse. luxuria eni vero enervat. ❨ Hoc palaciu cii. de palo as. i. vagari dr ampla domus in q multi vagari possunt. Vel dr a palamo quodam q fuit rex archadie. in cuius honorem regiam portam palaciu vocaverunt. ❨ Hec regia gie. de rex regis dr i. aula. Unde Ovidius. Regia solis erat sublimibus alta columnis

Constructio

Aula

Atrium

Castrum

Palacium.

Regia

Aliger. ales. auis. volucrisque. volatile. prepes

auis

❨ Hic docet autor quot sunt noia synonyma cum isto nomine auis Et dr auis ab aueo aues i. cupere. Dicit q ista scz hic aliger aligeri. et componit a ala ale q est paro volucris. hoc volatile lis et ppie est omne quod volat siue musca siue auis. Hic et hec prepes per a. a prepeto tis. ppie auis q ex rapina vivit. ❨ Construe. Aliger est auis. ales est auis. q par et volucris est auis. volatile est auis. prepes est auis. idem quod auis.

Aliger

Volatile.

Prepes.

Constructio

Auis.

Si sit auis spectio. capio. vel garrio iunctum.
Auspicor: auspiciu3. simul auspex. aucupor: au:
Augur z auguriu. simul auguror; efficiunt ceps

Auspicor
Auspicium
Auspex
Aucupor
Auceps

❡ Hic docet autor q si ista dictio auis componatur cu istis tribus verbis spectio capio garrio iuncta que sequuntur in sequentibus versibus oriuntur ab eis. vt si auis z spectio simul componantur tunc deriuatur inde Auspicor aris. verbu deponens. quod est idem qd diuinare p inspectionem auium. ❡ Auspiciu est id qd diuinatio. ❡ Auspex cis. i. diuinator. Et si capio pro. componit cu ista dictione auis tunc Aucupor. i. hoc verbu aucupor aris. verbum deponens. idem quod aues capere. Et hic z hec Auceps gis huius aucupis efficiuntur. i. deriuantur. Sic si garrio componitur cu isto noie auis. tunc ista tria Augur Auguriu et Auguror efficiuntur idest deriuantur

Augur

❡ Augur declinatur hic z hec augur. Dei huius guris. vel guri. idest diuinator p cantus auiu vel gestus vel volatu. ❡ Hoc augu

Augurium.
Auguror

riu rii. i. peritia diuinandi p auium cantus vel gestus vel volatum. Auguror aris. verbu deponens taliter diuinari vel [illegible].

Augustinus contra incantatores

❡ Et hic vide qualiter de hmoi auguriis z diuinationibus [illegible] Augustinus (vel [illegible] in canone. xxvi. q. vi.) Non obseruabitis dies q dicuntur egyptiaci aut kalendas ianuarii in quibus sunt cantilene z comessationes. z adinuicem bona donantur quasi in principio anni boni facti augurio. aut aliquos menses aut dies aut annos. aut lune cursus q: quicunq hec z qualiacunq diuinationes aut facta aut auguria obseruat aut intendit aut attendit. aut consentit obseruantibus. aut talibus credit. aut in eorum domum ingredi. aut in suam introducit aut interrogat. sciat se fidem christianam aut baptismum preuaricasse. z paganum z apostatam i. retro abeuntem. z dei inimicum [illegible] incurrere in eternum nisi ecclesiastica penitentia emendatus z [illegible])

Constructio

Ecce q detestabilis sit quelibet diuinatio. ❡ Construe sic versus Si specio. i. hoc verbu specio cis. spexi. ere. idem qd video. des. sed no est in vsu sit iunctu huic nomini auis. z si capio sit iunctum huic noi auis vel si garrio sit iunctu in compositione huic nomini auis tunc auspicor aris. hoc auspiciu cii. hic z hec auspex cis. mediis cu. simul p z hoc verbum aucupor aris z hic z hec auceps aucupis media concipe. z hic z hec augur ris. z hoc auguriu rii. simul p z auguror aris efficiuntur i. deriuantur vel facta sunt.

Arca

Dic arcas thecas: cistas: vel scrinia: capsas:
Capsula: capsella: de capsa diminuitur.

❡ Hic docet autor que sunt noia synonyma cu isto noie hec arca ce. z idem qd hec cista te. z idem qd scriniu nii. z idem qd capsa se. z

idem quod capsula. idem quod capsella. idem quod theca. ¶ Et auctor dicit quod ista duo vicina scilicet capsula et capsella sunt diminutiva de hoc nomine hec capsa. se. ¶ Construc. Dic tu thecas esse archas vel per et. dic scrinia esse arcas. Capsula quod idem est quod arca. et capsella quod idem est. diminutiva sunt diminutiva de hoc nomine capsa. se ¶ Hec arca. ce. de arceo. ces. dicitur quia arceat. id est. prohibeat visus. ¶ Hec theca. ce. positio vel positorium. quod imponitur aliquid. vel dicitur de tego. gis. et ideo non aspiratur sicut nec arca. ¶ Hec cista. te. dicitur de hoc cista. te. Hoc scrinium. nii. a scrutor. aris. Capsa. se. de capio. pis

Constructio
Arca
Theca.
Cista.
Scrinium
Capsa

Arduus: excelsus: celsus: sublimis: et altus:
Summus: et elatus: sublimatusque: levatus
Est et sublatus predictis associatus.

arduus

¶ Hic auctor docet quot sunt nomina synonyma cum isto nomine arduus. a. um. Dicens quod omnia illa que sequuntur in versibus idem significant ¶ Construc. Excelsus. a. um. et hic et hec sublimis. et hoc. me. Celsus. a. um. et altus. a. um. Summus. a. um. et elatus. a. um. que. pro et. sublimatus. a. um. levatus. a. um. supple sunt idem quod arduus. a. um. Et sublatus a. um. sit associatus. i. adiunctus. predictis. i. antedictis (que idem significant) ¶ Arduus. a. um. ab ardeo. es. dicitur. Excelsus. de ex. et celsus componitur. Sublimis. de sub. et limus. mi. Celsus. a celso. as. dicitur. Vel a celo. id est celestis. Altus. de alo. lis. Summus. de supra. Elatus. de effero. fers. Sublimatus. de sublimo. as. Sublatus. de suffero. fers.

Constructio
Arduus
Excelsus
Celsus.
Sublimis.
Altus
Summus

Auxilium vel opem: suffragia dic et asilum:
Presidium: vel subsidium: quibus adde iuvamen
His adiumentum: simul adiutoria iunge
His amminiculum: simul addas opitulamen
Et de propitio: fit propitiatio nomen

auxilium

¶ Hic docet auctor quod omnia nomina que ponuntur hic sunt eiusdem significationis cum hoc nomine hoc auxilium. lii. de augeo. ges. dicitur. ¶ Ops. opis. ab ope de ops. i. dea terre dicitur ¶ Hoc suffragium. gii. de suffragor. aris. dicitur. ¶ Hoc asilum. li. componitur de a. quod est sine. et silon. quod est tractus. quia non licet aliquem trahere de loco illo. et proprie est domus refugii. quam Romulus fecit rome. Secundo modo est ecclesia. ¶ Hoc presidium. dii. de presideo. des. dicitur ¶ Hoc subsidium. dii. de subsideo. des. dicitur. ¶ Hoc iuvamen. nis. Hoc adiumentum. ti. Hoc adiutorium. rii. de iuvo. vas. dicitur. ¶ Hoc amminiculum. li. de ad. et maniculum. sicut hoc opitulamen. nis. dicitur de opitulor. aris. verbo deponentiali.

Auxilium
Opem
Suffragium.
Asilum
Presidium
Subsidium
Iuvamen
Amminiculum.
Opitulamen.

Construccio

Propiciatio.

¶ Construe sic. Dic suffragia .i. suffragium vel pro t. opem. vel pro et assum. et auxilium .i. idem quod auxilium. quibus nominibus adde .i. iunge. presidium. vel pro et. et subsidium. et iuuamen simul pro t. iunge his nominibus hoc adiumentum .n. et adiutorium .i. hoc adiutorium .rii. et hoc nomen propiciatio. quod consimilis significationis est cum illis. Et deriuatur de hoc verbo deponenti propiciari. aris. quod idem est quod auxiliari vel suffragari ¶ Adiumentum .i. adminiculum et opitulamen stant male hic. [illegible] autor excusat se de huius positione .a in prohemio dixi. Quod breue est

aqua.

Torrens flumen aqua fluuius lacus vndaque lympha
Dic riuos latices puteos dic stagna paludes
Illis addatur amnis simul atque fluentum.
Est aqua stans arte stagnum stannumque metallum.
Amnis iungatur a quo mediamnia vocatur.
Immotas natura facit stagnare paludes

¶ Hic docet autor quod omnia ista nomina que hic ponuntur .significant. id est sunt eiusdem significationis cum hoc nomine aqua. Ponit enim equiuocationem huius nominis stagnum in illo versu. Est aqua stans. dicens quod stagnum est aqua stans .i. hoc per artem et ingenium hominum. Item aliter stagnum natura [illegible] [illegible] Immotas natura. Et [illegible] magnus [illegible] vbi agit de metallis. et [illegible] hunc versum. Item stagnum metallum quod [illegible] [illegible] stannum. [illegible] hominis. Propterea et [illegible] stagnum [illegible] Stannum anglice tyn ¶ Construe. Torrens flumen fluuius lacus vndaque et lympha sunt idem quod aqua. Dic riuos .i. [illegible] et dic stagna et paludes .i. esse idem quod aqua. ¶ Et ponuntur in plurali causa metri. ¶ Est aqua stans. Hic est equiuocatio huius [illegible] stagnum. Construe. stagnum est aqua stans arte .i. per artem hominum. [illegible] a ponde [illegible] stannum [illegible] metallum [illegible] metallum anglice tyn. Amnis iungatur huic a quo nomine hoc nomen mediamnia vocatur .i. deriuatur. ¶ Et est mediamnia spacium terre circa quam vtrinque decurrit aqua anglice a holme. Et componitur de medius .a .um. quasi stans posita in medio amnis. ¶ Immotas vel. Construe. Natura facit aliquas paludes immotas .i. immobiles stagnare .i. deuenire stagna nullo homine laborante. ¶ Et proprie palus est cuius superficies tenuis terra cooperta subtus tamen aqua [illegible] est et in parte stans propter suam profunditatem. et nec pondus magnum ferre potest quin illud absorbeat. ¶ Hic torrens .tis. hic torrens .tis. [illegible] ¶ Hoc flumen .nis. hic fluuius .ii. hic fluxus. ¶ Hec aqua .e. [illegible]

Differunt illa
Stagnum.
Stannum.

Construccio

Mediamnia

Palus.
Torrens.
Flumen.
Aqua.

¶ Hic lacus ci. de liqueo. es. Et est lacus aqua stans naturaliter. vel per fluvios. sive habeat pisces sive non. Et autem dicitur lacus quasi locus aque. ethymologice. est. Et differt a stagno et piscina. ¶ Stagnum est aqua stans artificio habens pisces. ¶ Piscina est aqua stans carens piscibus. unde a pisce dicitur per contrarium. ¶ Hec unda. de ce. le. di. ¶ Hec lympha a nympha n. mutata in l. dicitur lympha. ¶ Hic puteus. tei. a puto tas dicitur. ¶ Hic latex. cis. a lateo. tes dicitur. Lacus Stagnũ. Piscina. Lympha Latex

¶ Glarea vel gipsis glis est argilla bitumen. argilla.
Glis aial glis terra tenax glis lappa vocatur.
Ris primũ glissis tenet altera tercia glitis.

¶ Hec docet auctor que sunt nomina synonyma cum isto nomine hec argilla. le. Dicens quod hec glarea. ree. est idem. hoc gipsum. si. et idem hec glis glissis. est idem. hoc bitumen. inis. est idem. ¶ Deinde ponit auctor equivocationem in ista dictione glis. dicit quod equivocat ad tria. nam glis est quoddam animal parvum. quod per totam hyemem dormiendo. vigilias in estate. ¶ Glis gliris animal. dicitur a glicero. quod est radere vel a glis. scis. quod est impinguescere. quia dormiendo pinguescit. Et habet circa collum et sub ventre album colorem. cum reliqua rubeum. ut mustela. ¶ Ysidorus dicit glires dicti sunt quod pinguedo eos efficit somnolentos. nam glicere dicimus crescere. et hyeme tota dormiunt. et immobiles quasi mortui iacent. estivo tempore revivificantur. Et glis est argilla. et glis est lappa. ¶ Deinde dicit quod glis secundum diversam suam significationem. diversam habet variationem in gto. Nam glis quod est animal facit gliris in gto. Et declinatur hic glis. gliris. Sed quod est terra tenax facit glissis in gto. et est feminini generis. Et quod est lappa facit glitis in gto. et feminini generis. Unde versus. Hic animal. hec terra tenax. hec lappa vocatur. ¶ Constructio sic. Glarea. vel gipsis glis facit glissis in gto. et bitumen est argilla. idem quod argilla. ¶ Glis animal. id est hoc est equivocatio istius dictionis glis. Construe. Glis vocatur quoddam animal. et glis vocatur terra tenax. et glis vocatur lappa. Primum. i. animal glis. tenet. i. habet gliris in gto. altera. i. glis quod est terra tenax. tenet glissis in gto. Tercia. i. glis quod est lappa tenet glitis in gto. Hic glis gliris anglice a dormows. Hec glis glissis anglice a clay. Hec glis glitis anglice a burre. ¶ Glarea secundum Ugutionem. i. argilla sive terra humida. vel lapidis parvi. quos fluvius trahit. ¶ Hoc gipsum secundum Hug. vel gipsus. i. et gipsis. sis. ar. aus. i. albere. et est grecum nomen gipsum. ¶ Hec argilla. le. de argos. quod est proprium nomen civitatis in grecia. ¶ Hoc bitumen. inis. de bibo bibis. Constructio Glis Glarea Gipsum. Argilla Bitumen

Ahenum Est sartago patella lebes cacabus vel ahenū.
A pateo patenam dicens: coniunge patellam.
Uas dico patenam: sed quod tegit esse patenā.
De sarcos et ago: sic est sartago vocata
Nam sarcos grece: caro dicitur esse latine.

Ahenum ¶ Hic autor docet quot sunt nomina synonyma cum isto nomine hoc ahenum.ni. (quod proprie est olla enea) anglice a brason pot. Et dr de hoc es eris. Dicens q hec sartago.inis est idem. hec patella.le (diminutiuum de patena) est idem. hic lebes.etis (media producta) est

Lebes idem (et est masculini generis apud Virgiliū. Papias dicit lebes etis.fem generis. Pris. dicit femininū esse. sed Virgilius masculinum facit. Hec lebeta.te. fem. Papiam est idem qd lebes. Vnde versus) ¶ Salue sancta lebes que nobis fercula prebes (per hunc versum notatur feminini generis) Lectis bona facit gemmantes ea ere lebetes (per hunc versum notatur masculini generis) Et dicitur de lebo.as.

Cacabus ¶ Hic cacabus.bi. est idem. Et dr de hoc caminus.ni (media cor.) qd est incendium. q multum est in incendio.i. in igne

Patella. ¶ Hec patena.ne media correpta. est idem. Hec patella.le est idem. (Hec patella est

Patena. proprie in qua frixantur carnes ¶ Deinde ponit autor differentiam inter patenam (cuius media producitur) et patenam (cuius media corripitur) Patena (cuius media producitur) est coopertura calicis.

Sartago. ¶ Deinde dicit autor q sartago.inis.componitur de sarcos grece

Constructio qd est caro latine. et ago.agis. Vn. De sarcos et ago sic est sartago vocata. (Sartago patella est. ¶ Construe. Sartago patella lebes vel cacabus.est idem qd aenum. Hic cacabus.bi. de careo.es et hoc caminus.ni.componitur. Hic lebes.etis.est grecū. vel dr de lebo.as Cetera plana sunt. Dicens.i. ego dico patenam a pateo.es. supple deriuari.coniunge patellam.qd est idem qd ahenū. ¶ Uas dico sz Construe. Ego dico patenā (cuius media corripitur) esse vas.i.scilicet ahenū. vel cacabū.sed dico patenā (cuius media producitur) esse illud qd tegit.supple calicē.i.coopertoriū calicis. ¶ De sarcos. Construe hec sartago.ginis. est vocata sic de sarcos grece. et ago.gis. Nam sarcos grece dr esse caro latine.i.idem quod caro.

affecto. Affecto. vel amo. cupio. desidero. glisco.
Opto. vel admiror: aueo. vel gestio. capto.
Ambio. quod facit ambitio. simul ambitiosus.

❡ Hic autor docet que sunt verba eiusdem significationis cum
hoc verbo affecto.tas. dicens q̄ oīa illa que ponuntur in versibus
dicit et in tercio versu q̄ hec ambitio.onis.idem est qd̄ cupiditas Ambitio
et ambitiosus.a.um.idem est qd̄ cupidus.a.um.descendūt ab hoc
verbo ambio.bis.idem qd̄ cupere. ❡ Construc. Amo cupio desi Constructio
dero vel glisco.opto vel admiror.aueo vel gestio.capto et ambio.
quod verbū facit.i.derivat et sic ambitio.simul pro et.ambitiosus.
omnia ista sunt idem qd̄ affecto.tas.ui.are verbū frequentatiuū
Et formatur ab vltimo supino huius verbi afficio.cis.scz. affectu.
tum et sic affecto.as. ❡ Afficio componitur de ad. et facio.cis. Et Afficio
significat tria. vt patz p̄ versum. Afficit informat ponit cupit hec
tria signat. ❡ Amo.as.componitur cū ad.et dr̄ adamo.as.et cum Amo
re.et dr̄ redamo.as. Et aliqñ interponitur d.et dr̄ redamo.as.i.iterū
amare. ❡ Cupio.pis.pij vel piui.cupere.perā.pim. habet preteritū Cupio
et supinū ad modū quarte coniugationis. ❡ Desidero.as.cōponitur Desidero.
de de.et sidero.as.qd̄ nō est in vsu.quod descendit ab isto noīe hoc
sydus syderis. ❡ Glisco.cis.cere.caret preterito et supino. Un̄ versus Glisco
Glisco preteritū compescit tollit supinū. Sensus est q̄ glisco non
habet preteritū. i compescit quod est preteritū de conquinisco.cis.con
quexi.conquiscere.i.caput inclinare. Un̄. Cum caput inclino me
conquinisco cere dico. Et nō habet supinum. ❡ Opto.as.componitur Opto
cū ad.et dr̄ adopto.tas.et coopto.tas. ❡ Admiror.aris.cōponitur Admiror.
de ad et miror.raris. verbū deponens. ❡ Aueo.es.ui.auere.i.cu Aueo
pere. Un̄ quidā dixit. De dare multis pocio quicqz auebis habebis.
❡ Gestio.tis.iuis.ire.quarte coniugationis. dicitur de gero geris Gestio
❡ Capto frequētatiuū est de capio.pis.capesso.et in o.fit capto.as Capto
❡ Ambio.bis.i.bis.ad.hoc.interposita b causa euphonie. ❡ Et hic Ambio
nota q̄ oīa composita de eo.is.ire.habēt e ante o. vt transeo.abeo
exeo.ineo.preter ambio qd̄ habet i ante o. Item oīa cōposita i a Notabile de
tū in supinis vt transitū tu.exitū tu.aditū tu.preter ambio qd̄ compositis a
producit i ante tū. vt ambitū tu.media producta. ❡ Itē eo.is.cū suis verbo eo.is.
cōpositis faciūt participiū p̄ntis cp̄posita terminare gtīm in entis
vt iens euntis obiens obeuntis subiens subeuntis.preter ambio qd̄
facit gtīm participijs in ientis. vt ambiens ambientis. Un̄ versus
Quemqz iens cum prole sua formabit euntis. Ambio lege caret qd̄
in ientis dat gtīm.

Est recto; currus auriga vereda veredus Auriga
Plaustrū plaustellū subdit illis annumerandū.
De veho de reda dictum reor esse veredam.
Aurigeqz suum dant aures et rego nomen.
Sunt supra partes epiredia reda dicte

Auriga. Veredus Reda.

¶ Hic docet autor quod sunt nomina synonima cum isto nomine hec au-
riga aurige. Et est auriga ille qui ducit currum (anglice a carter.)
¶ Hic veredus cui .i. auriga. et etiam equus vehens redam dicitur
veredus secundum Huguitionem in capitulo de veho vehis. ¶ Hec reda de
de veho vehis. vel potius de hec rota.tc. Et est reda quatuor rotarum.
Et quia sollicitudo aurige est circa ducendos currus. docet hic nomina
ponentur pro curru. Dicit ergo quod currus plaustrum et plaustellum. hec
plaustellum et reda. que omnia regentes ad officium aurige requiruntur sunt
synonima. et significantia pro vno et eodem sumuntur. ¶ Dicitur vero
Veredus componitur de veho vehis. et reda.ere .i. ducere. et hec reda.e.
vel vereda quasi vehens .i. ducens redam .i. currum. et hec auriga ge. compo-
nitur de hec auris ris. et rego gis .i. auriga regit equum ad currum
auris cum virga. ¶ Item equus qui est supra componitur cum hec reda
et de hoc epiredium .dii. Et est epiredium operimentum quoddam quod
collo equorum imponi solet ne trahendo ledatur (anglice an homere)
¶ Constructio sic. vereda est auriga .i. rector currus. et veredus vel au-
riga. plaustrum plaustellum quod est diminutiuum de plaustro. subaudi et
annumerandis illis .scilicet currus et reda. ¶ Hec reda dicitur reda .i. vehe.
veredam .i. hoc nomen veredam. esse dictum de hoc verbo veho .is.
et de hec reda de. ¶ Aurige vero Constructio. auris .i. hoc nomen aur[is]
et rego .i. hoc verbum rego .gis. dant aurige .i. dederunt aurige. nomen suum.
idest. denominationem suam. ¶ Currus dicitur de curro .ris. quia videtur
currere cum trahitur. ¶ Plaustrum a plaudo dis. vnde plaustellum
diminutiuum de plaustro

aper

Porcus aper verres. mas et sus. porcaque. scropha
Femina sus. sucula. porcellus diminuitur.
Sus suis et illa caro dicitur esse suilla. catur
Scropha parit fetum. morbus quoque scropha vo-
A scrobe dic scropham: cui rostro terra cauatur
Aut quia vertit humum: verres de verro vocatur.

Sucula Porcellus Porcastrus

¶ Hic docet autor de significatione nominum huius metri dicens aper
pri. quod idem est quod hic porcus ci. idem quod hic verres ris. et idem quod
sus suis. secundum quod est masculini generis. idem quod aper anglice a bore
Hec porca ce. hec scropha phe. et sus suis. secundum quod est feminini generis .i.
idem significat anglice a sowe. et sus vel dicimus hic et hec sus suis signi-
ficat masculum et feminam inter porcos. Deinde illa nomina que sequuntur
diminuuntur et diminutiue formantur .scilicet hec sucula. que est diminutiuum de hec sus suis.
et hic porcellus li. diminutiuum. hic porcastus porcastri. diminutiuum de

hic porcus .ci. Et Sulla (que vocantur carnes suis) deriuatur de sus suis. et hoc per metonomiam. quia de sus suis dicitur suinus .a .um. dicitur suillus .a .um. Sulla
et hec sulla .le. diminutiuum. ¶ Postea ponit autor equiuocationem Suinus .a .um
in ista dictione Scropha. ponendo quod scropha in vna significatione est
sus. in alia significatione est morbus quidam. Deinde docet vnde scropha Scropha
et verres deriuantur. dicens quod dicitur a hec scrobs .bis .i. fouea. quia libenter
foueas incolit. vel secundum alios dicitur a scrofano quem solet emittere.
¶ Verres dicitur a verro .ris. quia verrit humum cum rostro suo .i. sulcat
terram cum rostro suo. ¶ Construe. Porcus .i. hoc nomen hic porcus .ci. Constructio
aper .i. hoc nomen hic aper. verres .i. hoc nomen hic verres .ris .i.
et sus mas .i. hoc nomen sus secundum quod est masculini generis. scilicet significat
[illegible] anglice a bore. porca .i. hoc nomen porca .ce. quia pro et
scropha .i. hoc nomen scropha .phe. et sus femina .i. hoc nomen sus
secundum quod est feminini generis .i. significat [illegible] anglice a sowe. scrofucula et
porcellus diminutiua .i. sunt diminutiua de sus suis. porcellus de
porcus .ci. ¶ Sus suis [illegible]. Construe. Sus supple facit suis in genitiuo
et caro ex illa scilicet sue. dicitur .i. vocatur sulla .le. [illegible] scropha .i. sus. parit .i.
procreat fetum .i. partum. quoque pro et scropha vocatur quidam morbus.
¶ A scrobe. Construe. Ut lectio dicit scropham deriuari a scrobe .i. ab
hoc nomine hic scrobs .bis .i. fouea vel cauea [illegible] .i. a qua terra cauatur.
i. sulcatur vel [illegible]. ¶ Aut quia [illegible]. Construe. aut pro et. et verres.
i. hoc nomen verres. vocatur .i. dicitur de verro .ris .i. sulco .as. vel quia
euertit terram sicut [illegible] faciunt. quia verrit .i. sulcat humum .i. terram cum
rostro suo. ¶ Porcus quasi purcus dicitur .i. vilis. quia vile animal est. et Porcus
assuetus [illegible] in volutabris. Porcus quasi puro carens. vel pure custos.
Vel porcus dicitur de puro per antiphrasim quia nunquam se purus [illegible]
[illegible]. Hic porcarius anglice [illegible] hec porcaria. Porcarius
¶ Aper dicitur de aperio .ris .i. quia rostro aperit terram. Vel secundum Aper
Isidorum aper a feritate dicitur quia bestia fera est. Unde aprinus .na .num Aprinus
possessiuum. ab apro generans. et hec aprina caro apri anglice brawne
¶ Sus a subigo gis. dicitur eo quod terra subacta escas acquirit. Vel secundum Sus
Isidorum dicitur de sus suis [illegible] quia [illegible] sordidatus [illegible]

Est veruex aries: cui virtus est generandi. Veruex
Fit bino de dente bidens: dic inde bidental.
Fulmen vbi cecidit: vel victima facta bidentum.
Mactificans ouat: et ouibus fit ouatio plausus
Sed cum balatu: balantem: balo figurat
Veruex in capite vermem gerit: arietat inde
Hinc veruecine carnes: dicitur ouine

❡ Hic docet autor q ista nomia. veruex. bidens. ouis. balās. sunt idem cū ariete. Et deriuatur balans de balo. as. aui. are. quod est propriū clamare ouiū. Et balans est participium de balo. as. sed in priori sensu. s. p ariete vel oue tenet substātiue. In ista significatōe participiali tenetur adiectiue. et quādo tenet substantiue declinat

Balatus.

hic balans. tis pro masculo. hec balans. tis. pro femella. Et a balo as. hic balatus. tus. tui. idest. clamor ouiū. ❡ Sed cum balatu. zc.

Constructio

Construe. hoc verbū balo. las. figurat. i. format. balantem. i. istam dictionem. hic balans cū balatu. i. cū ista dictione hic balatus. tus tui. concordāt in significatione cū hoc nomine hic aries. tis. media

Aries

correpta. Et dicit vnde deriuantur. et primo incipiens ab hoc noie aries. Dicit q aries dicit de ares grece. quod est virtus latine. qa

Bidens

inest sibi virtus generādi. ❡ Bidens dicitur de bis. et dens. entis. et nō de binus. a. ū. et dens. tis. sed dicit bidens quasi binos dentes habens. quia habet inter octo dentes duos altiores aliis. Et q nō componitur de binus. a. um. et dens. tis. patet. quia bidens corripit primā syllabā. et binus producit primā syllabā. sed componit de bis aduerbio quod corripitur. et de dens dentis. Et de bidens bidētis.

Bidental

deriuatur hoc bidental. alis. media producta. quod est locus vbi fulmen cadit. vel vbi oues et bidentes sacrificabantur antiquitus.

Ouis

❡ Ouis scdm assi. dicitur de offero offers. eo q offerebat diis apud antiquos. Vel ouis dicitur de ouo. as. aui. are. idem quod gaudere qr sacrificātes oues ouabāt. idest gaudebāt. Et de ouo. as. dicitur

Veruex

hec ouatio. onis. i. plausus vel gaudiū ❡ Veruex dicit eo q vehit idest gerit vermē in capite. cuius pruritū veruices seinuicē pugnātes concutiūt. et cū magno impetu feriūt. Vel veruex df a viribus eo q ceteris ouibus sit fortior. vel df eo q sit vir ouiū. ❡ Cōstrue

Constructio

Veruex est aries. cui scz arieti. virtus. idest potestas. generādi est Bidens fit de bino dente. i. df qr habet binos dentes altiores inter octo. sed componit vt dixi de bis et dens dentis. Tu dic inde. i. de bidens. hoc bidental. supple esse locū vbi fulmē cecidit. vel locum vbi victima. i. sacrificiū bidentū. i. ouium fuit. facta. i. frequentata ❡ Sacrificās zc. sacrificās. i. aliquis sacrificās. i. faciēs sacrificiū ex ouibus. ouat. i. gaudet (et p hoc innuit autor q ouis df ab ouo. as)

Ouacio

Ouatio. i. hoc nomen verbale. qd idem est qd plausus. i. gaudium. fit. i. factū. ❡ Veruex zc. declinat hic veruex. cis. et. media producta

Veruecinus

Et inde df veruecinus. a. ū. nomē possessiuū aliqd ptinens ad veruecem. et carnes veruecine. i. de veruece. ❡ Construe. Hinc veruec

Constructio

cine zc. hinc. i. inde q veruex ē ouis. veruecine carnes dicūt ouine Et scribetur veruecis in gtō per c. Construe. Veruex vehit. i. gerit vermē in capite suo. inde. i. ea causa. arietat. i. ille veruex arietat. i. percutit cum capite suo quodcunq fuerit sibi obiectū. ❡ Et est pes proceleumaticus constās ex quattuor breuibus. et ponit p dactylo. quia equipollet ei in temporibus.

astruo

¶ Astruit/affirmat/asseuerat/tria sunt hec/
Asserit est quartū que signāt quattuor vnum/
Annuo concedo simul autorizo tibi do.

Constructio

¶ Hic docet Autor q̄ ista quattuor verba Astruit/(quod cōponit cū ad.et struo.is.) et affirmat (qd componitur cum ad.et firmo.mas) Asseuerat (qd componitur de ad.et seuero as.(qd in simplici nō est in vsu.sed in compōne.vt hic) et cōponitur cum p.et dr̄ pseuero.as. Assero.is.rui.ere.cōponitur cū ad.et sero.is. ¶ Construe.hec tria verba.scz astruit.affirmat.et asseuerat.sunt.et asserit est quartū.scz verbū.que quattuor verba.signant vnū.s.signōne. ¶ Astruo facit astruxi in pterito.et astructū.tu.i supinis. ¶ Assero.is facit asserui in pterito.et assertū.tu.in supinis. ¶ Annuo.is.nui.annuitū.tu.in supinis.qd cōponitur de ad.et nuo.is.(qd nō est in vsu. ¶ Cōcedo dis.ɔcessi.ere.cessum.su.in supinis. ¶ Autorizo.as.aui.are. Ista tria verba significāt idem qd pdicta quattuor verba. ¶ Construe. Ego do tibi annuo.ɔcedo.simul p̄ et.autorizo.in ɔsimili signōne cū predictis quattuor verbis. ¶ Autorizo.as.de autor autoris dicitur

Astruo.
Assero
Annuo
Concedo

Autoriso.

abdico

Abdicat econtra/negat/abnuit/inficiatur/
Obuiat et renuit his vnum significatur/
Et contradicit/his abnegat associatur.

¶ Hic Autor docet q̄ sint verba eiusdē significatōnis cū hoc vbo abdico.as.et dicit q̄ ista.nego.as. ¶ Abnuo.is.(qd cōponitur de ab.et nuo.is. ¶ Inficior.aris.verbū depōens.(et cōponitur de in.et facio.sm Cathol. Et inde Inficie.arū.i.treuge vel negationes de negate vel fracte.et caret singulari numero. ¶ Obuio.as.aui.are. verbū neutr. Et ɔstruitur cū dtō casu et obuio est ɔtraire.vt cum dico talis obuiauit mihi in vico Similiter est ɔtradicere.vt cū dr̄ Dicta tua obuiant rōni.i.ɔtradicūt. Et cōponitur de ob.et via vie. Et dr̄ de obuius.a.um.qd et sic cōponitur. ¶ Renuo.is.renui.ere. cōponitur de re.et nuo.is.(Et nō habet supina ad vsum.tn̄ sm artē habet.s.renuitū.tu. ¶ Contradico.de ɔtra.et dico.cis.componitur. ¶ Abnego.as.aui.are.de ab et nego.as componitur. ¶ Nota q̄ ista verba q̄ hic ponūtur sunt ɔtraria in signōne verbis in signōne locatis.scz astruit.et c̄.q̄ illa dicūt affirmatiuā.ista dicūt negatiuā. ¶ Construe.Annū.i.vna res significatur his.i.in his verbis.s.scilz. abdicat.negat.abnuit.inficiat.obuiat.et renuit.ecōtra.i.ɔtra signōes supiorū verborū.scz astruit et c̄. Et contradicit associatur his verbis.

Abnuo
Inficior

Obuio.

Renuo.

Contradico.
Abnego

Constructio

C

Abdico

abegat. associatur his verbis. ¶ Abdico. as. componitur de ab et dico. as. cuius prior syllaba corripitur. ¶ Et dico. cas habet tres significationes. vt in hoc versu. Dico dico signat. confirmo. copulo. sacro.

auxilior:

Cum suffragatur iuuat adiuuat auxiliatur/
Subuenit addatur succurrit propiciatur.
Si permittatur a metris opitulatur.

Suffragor:
Fragus
Popice.
Iuuo.
Adiuuo.
Subuenio
Subuentio:
Subuentrix.
Succurro.
Succursio
Succursus.
Propitior
Opitulor
Notabile
Constructio

¶ Hic docet autor que sunt verba que idem significant cum hoc verbo auxilior. aris. Dicit quod suffragor. aris. quod componitur de sub et fragus. [illegible] Et est fragus [illegible] et inde de hoc suffragor. aris. i. popice. [illegible] idem est. Et est deponens. et inde venit hoc suffragium. gii. i. auxilium. ¶ Iuuo. as. iuui. iutum. [illegible] et inde hoc iuuamen. inis. pro auxilio. et iumentum. [illegible] equus vel animal auxiliare. ¶ Adiuuo. as. adiuui. adiutum. Et adiutor. adiutrix. nomina verbalia. Et hoc adiuuamen. inis. Et componitur de ad. et iuuo. ¶ Subuenio. nis. et est idem cum auxilior. aris. [illegible] Et construitur cum datiuo [illegible] Et inde hec subuentio. onis. [illegible] subuentor. subuentrix. verbalia. Et componitur subuenio. de sub. et venio. [illegible] ¶ Succurro. ris. succurri. succursum. [illegible] Et hic succursus. sus. i. auxilium. Succurro est idem quod auxilior. aris. [illegible] Et construitur cum datiuo casu. [illegible] ¶ Propitior. aris. verbum deponens. est idem quod auxilior. et opitulor. aris. est idem quod auxilior. aris. Et dicitur Opitulor de opus [illegible] Propitior dicitur de propitius. a. um. ¶ Nota quod opitulor habet primas tres syllabas breues. et ideo non posset stare in versu. Ideo autor quod posuit illud in versu excusat se dicens. Si permittatur a metris. scilicet ¶ Construc. Iuuat [illegible] auxiliatur [illegible] suffragatur est idem quod auxiliatur. subuenit [illegible] et succurrit [illegible] opitulatur [illegible] a metris [illegible] quod habet penultimam [illegible] opitulatur [illegible]

aufero.

Subtrahit et tollit subducit et eripit aufert.
Surripit et spoliat asportat res alienas/
Priuat predatur defraudat eis sociatur/

¶ Hic docet Auctor que sunt verba significatiua siue synonyma
cum isto verbo aufero. fers. abstuli. auferre. ablatum. tu. in supinis.
Dicit q subtraho. as. subtraxi. subtractum. tu. est idem quod aufero. Subtraho.
¶ Subtraho est verbum actiuum. et componitur de sub et traho. is. traxi. Tollo.
¶ Tollo. lis. est idem. Et est actiuum. ¶ Subduco. cis. est idem. Et Subduco
componitur de sub. et duco. cis. ¶ Eripio. pis. pui. ereptum. tu. est idem. Eripio.
Et componitur de e prepositione. et rapio pis. Et est actiuum. ¶ Surripio Surripio
pis. componitur de sub. et rapio. pis. quod est actiuum. ¶ Spolio. as. are Spolio
aui. est idem. Inde hec spolium. lii. ¶ Asporto. as. aui. are. est idem. Asporto
et dicitur asporto de abs. et porto. as. ¶ Priuo. as. aui. are. est idem. Priuo
¶ Predor. aris. predatus sum. dari. est idem. et dicitur de hec preda. dis. Predor.
¶ Defraudo. as. aui. are. est idem. Et componitur de de. et fraudo. as Defraudo
quod dicitur de hec fraus dis. ¶ Construe. Subtrahit est aufert. i. idem
quod aufert. alias subducit. et eripit. sunt idem quod aufert. surripit. et Constructio
spoliat. et asportat sunt idem quod aufert. rem alicuius. Per istum accu
satiuum casum innuit auctor q ista verba regunt accusatiuum casum: vt
dicendo. fur subtrahit rem alicuius. et sic de ceteris verbis. ¶ Priuat
Constructio. priuat. hoc verbum. sociatur eis scilicet verbis precedentibus. et predatur sociatur. et defraudat sociatur eis.

Conuenit alloquitur pariter compellat et inter alloquor.
Pellat et affatur predictis associatur.

¶ Hic Auctor docet q ista verba. conuenit. compellat. interpellat
et affatur. conueniunt in significatione cum hoc verbo alloquor. eris. quod est
deponens. Et componitur de ad. et loquor. eris. ¶ Conuenio. nis. ire.
conueni. conuentum. in significatione qua hic sumitur est actiuum. vt con
uenio te. et tu conueniris a me. sed dicitur. Sed conuenire in alia significatione Conuenio
est simul venire. et sic est verbum neutrum. ¶ Item conuenit aliquando
est verbum impersonale. et sic est idem quod contingit. Vnde Pamphilus Conuenit
Conuenit vt nostros aperias quasi nec ita casus. ¶ Compello. las.
are. aui. verbum actiuum. et componitur de con. et pello. ¶ Interpello Compello.
as. verbum actiuum. Et componitur de inter. et pello. as. ¶ Affor. aris Interpello.
verbum deponens. componitur de ad. et for. faris. i. loqui. ¶ Construe Affor.
conuenit. i. hoc verbum. est alloquitur. i. idem quod alloquitur. pariter
et similiter. et compellat est similiter alloquitur. interpellat est alloquitur. et Constructio
affatur. i. hoc verbum associatur predictis verbis.

Auget et augmentat exaggerat et coaceruat augeo
Aggregat accumulat congestat congerit addit
Ampliat amplificat apponit et adducit vnit
Cum supradictis assint adiungit adunit.

Augeo. ¶ Hic docet Autor q omia verba supius posita sunt eiusdem signifi
cationis cum isto verbo augeo ges. auxi. gere. auctum tu in supinis
Autor. ¶ Augeo componitur cum ad. et dicitur Adaugeo. ges. et cum ex. et dicitur
Auctrix. Exaugeo. ges. Ab augeo. ges. dicitur hic auctor. toris. hec auctrix. icis.
Augmento hec auctio. onis. nomina verbalia. et hoc augmentum. ti. Augeo co
Exaggero. verbum actiuum est cum omnibus suis compositis. ¶ Augmento. as
Coaceruo. de hoc augmentum. ti. dicitur. ¶ Exaggerat. componitur de ad. et aggero. as
Aggrego ¶ Coaceruat. componitur de ad. et grego. as. quod dicitur de hic grex
Accumulo. gregis. sed in simplici non est in vsu. ¶ Accumulo. as. de ad. com-
Congesto ponitur et cumulo. as. quod dicitur de hic cumulus. li. ¶ Congesto. tas.
verbum frequentatiuum. et formatur ab vltimo supino huius verbi
aggero. ris. gessi. gere. congestum. tu. u. in o. fit congesto. tas. aui. are.
Congero. ¶ Congero. ris componitur de con. et gero. ris. gessi. gerere. gestum tu
Addo ¶ Addo. dis. componitur de ad. et do. das. ¶ Amplio. as deriuat
Amplio. ab amplus. a. um. Amplificus. a. um. componitur. de amplus. a. um.
Appono. et facio. cis. ¶ Appono. is. de ad. et pono. nis. ¶ Adicio. cis. adieci
Adicio in preterito. adiectum. tu. in supino. componitur de ad. et iacio. cis. ieci. ere
tercie coniugationis. ¶ Nota quod adicio cis. scribitur in secunda syllaba
Notabile cum duplici i. et in priori consonante. secunda in vocali. quia iacio in composicione
mutat a in i. et sic habet duplex i. Et si ibi esset nisi simplex i. versus
Unio esset falsus. ¶ Unio. vnis. vniui. vni re vnitum. de vnus. a. um. deriuat
Adiungo ¶ Adiungo. gis. de ad. et iungo. gis. iunxi. ere. componitur. ¶ Aduno
Aduno nis. niui. de ad. et vnio. nis. componitur. ¶ Construe. Exagerat. est
Constructio auget. i. idem quod auget. et augmentat est auget. i. idem quod auget. et
sic de ceteris vsque ibi. Cum supradictis. Construe. Adiungit. et hoc
verbum adunit. assint. i. sunt. cum predictis verbis

arceo.

Arcet compescit inhibet cohibetque coheret
Refrenat reprimit/angustiat/atque coartat/
Cogit constringit/angariat artat/et angit/
Urget compellit/his sensus conuenit idem.

¶ Hic docet Autor quot sunt verba eiusdem significationis cum isto
Compesco verbo Arceo. ces. (anglice to constrayn) Dicit quod omnia illa que po
Inhibeo. nuntur in versibus. ¶ Compesco. cis. compescui. in preterito. caret
supino. componitur de con. et pesco (quod non est in vsu) ¶ Inhibeo
bes. inhibui. inhibere. inhibitum. tu. in supinis. (quod componitur
Cohibeo. de in. et habeo. bes. Unde inhibitor. et inhibitrix. et inhibitio. tionis.
nomina verbalia. ¶ Cohibeo. bes. bui. bere. cohibitum. tu. in su-
Coherceo pinis. de con. et habeo bes. componitur. Unde cohibitor. cohibitrix
et cohibitio. nis. nomina verbalia. ¶ Coherceo. ces. cui. in preterito.

cere. cohercitũ tu. vel cohertũ tu. p syncopã (de con. ⁊ arceo. es. dr)
❡ Refreno. as. aui. are. de re ⁊ freno as dr. ❡ Reprimo. is. pssi. ere — Refreno.
pressum. su. Vñ repressor. oris ⁊ repressio onis. verbalia. ⁊ ꝯponitur — Reprimo
de re. ⁊ premo mis. ❡ Angustio. as. aui. are. de hec angustia. e. dr. — Angustio
❡ Coarto. as. aui. are. ꝯponit de con. ⁊ arto. as. aui. are. ❡ Cogo. — Coarto
gis. cogi gere. coactum tu. Vñ coactor. coactrix. ⁊ hec coactio. onis. — Cogo.
nomia verbalia. ⁊ cõponitur de con. ⁊ ago gis. ❡ Constringo. gis. — Constringo
ꝯstrinxi. ere. ꝯstrictum tu. in supino. ꝯponitur de con. ⁊ stringo gis.
❡ Angario. as. are. de hec angaria. e. dr. ⁊ est idem qd cogere. Vñ — Angario.
Angariauerũt symonẽ cyreneũ vt tolleret crucem iesu. i. cogerunt.
❡ Arto as. frequẽtatiuũ de arceo es. format eni ab vltimo supino — Arto
sc3 artu. u in o. fit arto tas. ❡ Ango gis. anxi. gere. ⁊ caret supinis. — Ango.
(fm vsum) Et notent hic vsus. Respuo. linquo. timet. disco. posco.
metuoq3. Et duo. cum renuo. simul addit. vrget. ⁊ angit. Sunt licet — Actiua caren
actiua. damus illis nulla supina. (Sensus est) q illa verba q̃ in istis — tia supinis
versibus cõtinent carent supinis. nõ obstãte q actiua sunt. ⁊ hoc fm
vsum nõ fm artem. ❡ Urgeo ges. si. gere. caret supinis vsualiter. — Urgeo
❡ Compello lis. compuli. ere. compulsum su. in supinis. Inde com — Compello
pulsio onis. ⁊ compulsor oris. v'balia. ❡ Construe sic. Idem sensus
i. vnus sensus. vna sĩgtio. ꝯuenit. i. est ꝯueniens. his. i. v'bis. arcet ⁊c.

❡ Indignans onager seruire p arua vagatur. — Asinus.
Est simplex asinus seruili lege ligatur
Fetus asellus erit / asininant moribus illi
Qui nõ accipiunt doctrinam pectore duro

❡ Hic docet Autor duo. Vnũ de sĩgtione istar dictionuz onager
asinus ⁊ asellus. que tres vnam rem sĩgnt sed hoc implicite. Alter — Onager
de differentia istar dictionũ. Dicens q onager est asinus siluestris
laboribus hominũ insuctus. Asinus cõtra sub ꝯtinua seruitute la — Asellus.
borat. Asellus est diminu. de asinus. ⁊ ꝓprie pullus vel fetus asini
❡ Deinde Autor docet. q asinino as. (qd ꝓprie ptinet ad asinum) — asinino as
transsumit ab illa sĩgtione ad significandũ illud qd desipio. pis. pui
desipere. i. male sape. vel stulte sape. vt dicimus de vno qui habet
obtusum ingeniũ. Iste asininat. i. non bene sapit. vel iste asininat. i.
ita hebes est sicut asinus. ❡ Construe sic. Onager indignans. i. nõ — Constructio
dignans seruire. vagat p arua (quasi diceret) semp est in syluis ⁊ lo
cis desertis. ⁊ simplex asinus. i. humilis asinus. ligat seruili lege. i.
lege seruitutis. Asellus erit fetus. i. pullus asini vel asine. Illi. sup
ple pueri vel homines. asininant. i. faciũt ad modũ asini. moribus.
id est. conditionibus. Qui nõ accipiũt doctrinã. sc3 magistri sui. in

Onager
Asinus

pectore duro .i. propter duriciam cordis. ¶ Et dicitur Onager ab onos graece quod est asinus latine et de hic ager gen. ¶ Asinus dicitur de sedeo sedes. quia homines antequam equos haberent asinis insidebant.

¶ Dicitur accusans equales atque minores
Dicitur incusans maiores et meliores.
Sed scelus excusans minuit renuitque recusans

Questio.
Responsio

¶ Hic docet Auctor differentiam inter accusare. incusare. excusare. et recusare. ¶ Et si queratur quare ponit hic doctrinam de differentiis cum eius principale propositum sit tractare de synonymis ¶ Ad hoc dico quod ista verba quodammodo possunt intelligi synonyma quia omnia derivantur et componuntur de causo as. quod est frequentativum de cado. quod formatur cum causo as ab ultimo supino illius verbi. u in o mutata fit causo as. Sed quia propositiones venientes secundum in compositione faciunt ea aliquantulum differre. non omnino sunt aliqualiter quia illa differentia causatur a parte propositionis. que est pars secundaria et non a parte verbi. que est pars principalis. Ideo ponens differentiam inter ista synonima verba. dicit quod Accusare est culpare scelere qui sunt equales .i. pares. aliorum sive minores .i. minoris status et dignitatis. ¶ Incusare est reprehendere vel crimen imponere maioribus et melioribus scilicet viris qui sunt maioris status vel altioris dignitatis. sicut quando aliquis simplex presbyter respondet episcopum de aliquo crimine. Et componitur de in propositione et causo as. ¶ Excusare est crimen impositum repellere. negare. deponere aliqua iusta causa exigente et faciente ad hoc. Et componitur de ex et causo as. ¶ Recusare est renuere. refutare. repellere et componitur de re et causo as. ¶ Construe. Aliquis accusans equales .i. pares suos. atque et minores .i. illos qui sunt minoris status ipso Et aliquis dicitur incusans maiores et meliores se .i. scilicet illos qui sunt gradibus altioris ipso. et aliquis excusans scelus minuit .i. minorat scelus .i. culpam sibi impositam. atque et aliquis recusans renuit .i. refutat id.

Accusare
Incusare

Excusare
Recusare

Constructio

Quod dat iudicio iudex adiudicat et quod
Aufert iudicio iudex abiudicat illud.
Iudico te damno tibi iudico commoda querro
Et litem dirimens partes diiudicat inter
Et quos suppliciis affligit iudicat illos

¶ Hic docet Autor differentiam inter adiudicare (quod componitur de ad et iudico as) et diiudicare (quod componitur de di prepositione inseparabili et iudico as) et iudico as derivatum de iudex cis. ¶ Adiudicare est aliquid per iudicium alicui dare. ¶ Abiudicare est auferre alicui per iudicium rem quam habuit. ¶ Diiudicare est quando aliquis electus arbiter inter duas partes iudicat pro utraque parte quod equum videt et iustum. ¶ Iudicare aliquem est damnare. ¶ Deinde dicit Autor quod iudico regit accusativum post, et tunc est idem quod damno, ut iudico te .i. damno te. et tunc est activum. Et aliquando regit post se dativum, ut iudico tibi, et tunc est idem quod bonum iudicium et utile tibi dare. ¶ Construe. Iudex adiudicat illud quod ipse dat iudicio .i. per iudicium. et iudex abiudicat illud quod ipse aufert ab aliquo iudicio .i. per iudicium. et iudex dirimens .i. decernens lites. diiudicat inter partes scilicet litigantes. Iudico te .i. damno. iudico tibi .i. quero commoda tibi .i. utilia tibi.

Adiudicare
Abiudicare
Diiudicare
Iudicare
Constructio

¶ Artificis nomen opifex assumit: et auctor.
Invenit autor: agit actor: res ampliat auctor.

¶ In isto versu docet autor que nomina conveniunt in significatione cum isto nomine hic et hec artifex cis. dicitur artifex de ars tis. et facio cis. dicens quod hic et hec opifex cis dicitur de opus operis ab ope et facio cis. et est idem quod artifex et autor idem est. Deinde in secundo versu ponit differentiam inter autor scriptum per u et simpliciter .i. sine c. et actor per c et t sine u. et etiam auctor per u c et t scriptum. ¶ Autor dicitur ab autentin grece. quod est autenticum vel grave latine. Autor dicitur inventor materie de qua tractat. et est communis duum generum hic et hec autor oris. ¶ Actor scriptum per c et t et sine u. est nomen verbale formatum a primo supino illius verbi ago. agis egi actum. muta um in or. fit actor .i. factor. ¶ Auctor scriptum per u c et t est nomen verbale de augeo componitur cre. auctum muta um in or. fit auctor oris. Et est ille qui auget aliquam rem. ¶ Construe. Opifex assumit .i. capit nomen artificis .i. idem quod artifex. Autor invenit .i. inventor materie de qua intendit tractare. actor agit .i. facit. auctor ampliat res amplificando. ¶ Nota duos versus differentiales.
Autor ab autentin hic et hec sine c venit actor
Et sine u habet ago. venit auctor ab augeo cum c.

Artifex
Opifex
Autor
Actor
Auctor
Constructio
Notabile

Inter se distant: timidus: temerarius: audax.
Linquit omittenda: facit audax aggredienda
Cessat ab audendis timidus: simul et fugiendis
Audet omittenda temerarius et facienda.

Audax.

Audax
Timidus
Temerarius
Constructio

¶ Hic ponit Autor differentiā inter ista noīa audax temerarius τ timidus. Dicens φ audax est ille qui audet facere ea que sunt faciendā τ dimittit ea que nō sunt facienda. ¶ Et timidus est ille qui nō audet facere facienda nec omittere omittenda. ¶ Sed temerarius est ille qui audet facere facienda τ nō facienda. ¶ Timidus a timeo es. dicitur. Temerarius a temere .i. stulte. dicitur. Audax ab audeo audes ausus sum dicitur. ¶ Construe. Timidus temerarius τ audax ista nomina distant .i. differunt inter se. Audax est ille qui supple audax .i. [illegible] dimittit omittenda .i. ea que debent omitti. τ facit aggrediendā .i. ea que audax debet aggredi. Et est aggredi incipere aliquid cum audacia timidus est .i. debilis [illegible] [illegible] a rebus faciendis. τ similiter [illegible] a fugiendis .i. a rebus nō faciendis. Temerarius audet .i. audax est facere omittenda .i. ea que debent omitti τ facienda .i. ea que debent fieri.

Est auidus cupidus τ auarus τ ambitiosus.
Diuitias cupidus cupit ambitiosus honores.

Auidus
Cupidus
Auarus
Ambitiosus.
ambitio
Notabile
Constructio

¶ Hic Autor docet φ omnia ista nomīa sunt eiusdem significationis. cū isto noīe auidus .a. um. Dicens φ cupidus .a. um. idem est. τ dr a cupio pis. piui. vel pij. cupere. ¶ Auarus .a. ū. est idem. Et dr ab aueo es. aui. auere .i. cupere. ¶ Ambitiosus .a. um. est idem. Et dr de hec ambitio. onis .i. cupiditas honoris. τ dr de hic ambitus [illegible] cuius media corripitur qī est nomē. nam si media producitur tūc est participiū. Unde versus. Ambitus est nomē. ambitus participale. ¶ Diuitias τc. Hic ponit autor differentiā inter cupidus τ ambitiosus. dicens φ cupidus est ille qui cupit diuitias. Ambitiosus est ille qui cupit honores. ¶ Construe. Cupidus τ auarus τ ambitiosus est idem qd auidus. Cupidus cupit .i. optat diuitias. ambitiosus honores. supple cupit.

Nutrit fomentat reficit fouet τ refocillat.
Pascit alit sensus his verbis conuenit vnus

Alo
Nutrio
Notabile

¶ Hic Autor docet φ oīa ista verba conueniunt in significatione cum isto verbo. alo alis alui alere. ¶ Nutrio .is. iui. ire. quarte coniugationis Et inde nutrimen. τ nutrix qd nomē syncopatum. τ dr nutrix depositā media syllaba tri. Et de nutrix deriuatur nutricula .a. um. τ est locus quo nutrix si esset omnis generis. vnde archipresul in principio libri. Languida segnicies. veneris nutricula tractat. Ocia. delectat operum dissuadit labor. Loquitur de viciis que sequuntur ociosos ¶ Et ecce habes ibi in his versibus nutricula quod declinatur sic

Nutricius.a.um. et hec nutricia.est idem qd nutricea. ¶ Fomento.tas.a fomentum.ti.d. Et est fomentū idem quod nutrimentū. et d. de foueo.es. ¶ Reficio.cis. componitur de re. et facio.cis. Papias dicit reficere.refocillare.recreare.constipare. Vn̄ versus. Constipat reficit.recreat.simul. et refocillat. ¶ Foueo.ues.foui.ere.fotū.tu.in supino.componitur cum con. et d. confoueo.ues.media correpta. et cum re. et d. refoueo.ues. ¶ Refocillo.as. de refoueo.ues.dicitur. ¶ Pasco.cis.cere.paui.pastū.tu.in supino. vnde hic pastor.oris et hec pastura.re. et hec pascua.cue. et pluraliter hec pascua.orum. et est eteroclytū in genere et declinatione.qz in singulari numero est generis feminini et prime declinationis.in plurali vero secunde declinationis et neutri generis. Unde versus. Pascua sola datur sed pascua plura habentur. Item potest declinari hec pascua.cue. et pluraliter he pascue.arum. Unde scribitur Ezechielis.xxxiiij.capitulo. quasi in medio. In montibus israel erunt pascue earū. Item in eodem capitulo. Insuper reliquias pascuarum vestrarum conculcastis pedibus vestris. Item in eodem capitulo inuenitur pascua. in plurali numero. Nonne satis erat pascua bona depasci. ¶ Pasco componitur cum de. et dicitur depasco.cis. ¶ Nota qz passiua istorum pastiuorum scilicet pascor. et depascor.construuntur cum accusatiuo casibus transitiue. Ut capra pascitur vel depascitur frondes. Et cum ablatiuo in eodem sensu. Unde secundum Papiam bene dicitur. Pascor hanc rem. vel ab hac re. ¶ Alo.lis.alui.ere.alitum.tu.vel altū.tu.in supino. secundum Hug. vnde hic altor.oris. et hic alumnus.ni. verbale.i.nutritor. et hec altrix.cis. ¶ Constructio. Unus sensus [illegible] est [illegible] secundum [illegible].

Fomento
Fomentū.
Reficio.
Foueo.
Refocillo
Pasco.
Pastura
Pascua.
Notabile
Alo.
Constructio

Hinc nutrimentū deducitur ac alimentum
Fomentūqz comes simul est alimonia fomes.

alimentū

¶ Hic docet Alexander qz ista nomina deriuantur a predictis verbis. et vnū et idem signant. et sic sunt synonyma. conueniunt in significatione.cū illo nomine hoc alimentū.ti. et d. de alo alis. ¶ Nutrimentū dicitur de nutrio.tris. ¶ Fomentū.ti. et hic fomes.tis. deriuat de foueo.es ¶ Constructio. Nutrimentū deducitur.i.deriuatur. hinc.i.de nutrio.nutris. ac pro et. alimentū deducitur hinc.scilicet de alo alis. qz pro et. fomentū est comes.i.sociatum illis in significando. quod deriuatur a foueo.es. simul pro pariter. et alimonia est comes illis. qd dicitur de alo alis. et fomes est comes illis. quod d. de foueo.ues.

Nutrimentū.
Fomentū
Constructio

¶ Inter se distant albescit albat et albet.
Albitat albificat transire scias duo prima
Inchoat albescit minuit simul atqz frequentat

albeo.

Albitat istorum celebratur utrumque solutum.

Candeo candesco non transit / candido transit.

¶ Hic docet auctor q ista verba que hic ponuntur in versibus conveniunt in significatione cum albeo.bes. Item docet differentiam inter ista verba dicens q aliqua istorum sunt activa. aliqua neutra et absoluta aliqua sunt inchoativa. et unum istorum verborum est frequentativum verbum. ¶ Albesco.cis est inchoativum verbum. et caret preterito. qr omnia verba inchoativa et significatione significant presentem actionem. preterita vero significant preteritionem. Unde si haberent preterita. haberent significationes contraria. ¶ Formatur inchoativum a secunda persona presentis temporis. singularis numeri. indicativi modi. ut amo amas. addita co. fit amasco.cis. id est incipere amare. albeo.bes. addita co. fit albesco.cis. i. incipere albere. ¶ Albo.as. i. album facere. ab albus.a.um. est verbum transitivum. ¶ Albeo bes. caret supino. et hoc fin[illegible] ¶ Item Albito as. est frequentativum de albeo as. albatum in ito. et e mutata in i. compositum fit albito.as.are. aui. i. parum albere. et est neutrum ¶ Albifico.as. i. album facere. et componitur de albus a.um. et facio cis ¶ Candeo.des.dui.ere. caret supino. i. candidum vel album esse. et quod idem est esse vel fieri album. ¶ Candesco.cis inchoativum. formatum a candeo. addita co. fit candesco.cis. i. incipere candere. ¶ Candido.das. aui.are. i. facere candidum. verbum transitivum. ¶ Construe. albesco.cis. et albo.as. et albeo. albitat. et albifico.as. ista verba videlicet [illegible] inter se Scias [illegible] lector cognosce [illegible] verba. de istis verba prime coniugationis transeunt [illegible] transitiva [illegible] albo.as.are.aui. et albifico.as.are.aui. Et alia manifeste sunt neutra scilicet albesco albere et albitare. ¶ Inchoat vel. Hic docet auctor q albesco.cis. est inchoativum verbum. Albito as. est frequentativum. et significat minus q suum primitivum. i. albeo. q albeo significat album esse vel fieri. et albito significat modicum vel parum albere. Deinde dicit q utrumque istorum verborum est absolutum. i. nullo modo regit actum transitive. et sic utrumque est neutrum. ¶ Construe. albesco.cis hoc verbum inchoat. i. inchoativum est. Albitat. i. hoc verbum minuit. i. [illegible] diminutionem significationis sui [illegible] albeo [illegible] i. pariter frequentatur. i. est frequentativum [illegible]. Et utrumque istorum verborum. scilicet albesco et albitare celebratur. i. esse solutum. i. est absolutum. ¶ Candeo vel. Hic dicit q hec verba candeo et candesco non sunt transitiva sed neutra. Et q candido as. est transitivum. ¶ Construe hoc verbum candeo non transit. i. non est transitivum. et candesco non est transitivum sed candido transit. i. est transitivum.

Notabile

Albesco.

Albo.

Albeo

Albito

Albifico.

candeo.

candesco.

candido

Constructio

Dicitur unguentum cathaplasmaque nardus amomum

amomum.

Suaviter hinc redolens aliis sociatur aroma

Fertur aromaticum simile in quod prestat odorem.

¶ Hic docet Auctor conuenientiã significationis esse inter ista nomina amomũ. cathaplasma. nardus. aroma ⁊ aromaticũ. omnia ista nomina significãt vnguenta preciosa ¶ Cathaplasma fm Huguc. componitur de catha. quod est supra. ⁊ plasma. ma. quasi supra formam morbi ponitur vel inducitur. ⁊ est emplastrum medicaminis. Sed cum hoc cathaplasma. dr a catha prepositione greca. i. iuxta. ⁊ plasma i. formatio. quia efficitur vt ponatur iuxta apostema. ⁊ remouet apostema a membro nobili ad minus nobile. Unde versus. Delet apostema iuxta positum cathaplasma. ¶ Nardus. ponitur pro nardo spicato siue pro nardo pistico. ⁊ vtrumque est vnguentũ factũ de nardo arbore. Et est nardus arbor suauissime redolens. ⁊ computat inter herbas propter suam bonitatem. ¶ Hoc amomũ. mi. componitur de aer. ⁊ osma. quod est odor. quasi bonũ aeris odorem representans. Et dicit Vergilius. Amomũ quod velut odore cynnamomi referat. ¶ Aromaticũ. ab aromate. ⁊ põe declinari adiectiue. aromaticus. a. um. ⁊ est omne quod pertinens est ad aroma. ¶ Construe. Cathaplasma. quod dicit nardus. ⁊ amomũ sunt vnguentũ. ⁊ idem in significatione aroma hinc redolens. i. bene quia redolens est suauiter. sociat illis sex predictis nominibus. ¶ Fertur aromaticũ. ⁊c. ¶ Construe. Et illud fertur i. dicitur aromaticum. quod prestat. id est dat. similem odorem. sicut illa que superius memorantur.

Cathaplasma

Nardus.

Amomũ.

Aromaticum

Constructio

¶ Debet fex olei sedimen vel amurca vocari

amurca

¶ Intentio Auctoris est dicere. quod sedimen. ⁊ fex olei. conueniunt in significatione cum hoc nomine amurca. ce. quod est fex olei ⁊ fm Hug. componitur amurca ab a. quod sine. ⁊ mergo gis. quasi ab oleo se mergit inferius. i. quia inferius est fex olei. Sed murca dr superior fex olei. quia se quasi murus in oleo. Et inde mucrosus a. um. hec mucrosus tatis. Et sciendum quod amurca est pars olei. sed ponitur pro fece alterius liquoris. Et fm quosdam dr ab amarus. quia est amara ¶ Sedimen. minis. a sedeo sedes dr. quia sedet vel residet in fundo olei. ¶ Olea. ab hec oliua oliue dr. hoc oleum. olei. Et est differentia inter oliuam. oleam. ⁊ oleum siue oliuũ. Oliua est arbor. Olea. est fructus illius arboris. Oleum vel oliuum. est liquor fluens vel factus de fructibus illius arboris. ¶ Construe sic. Fex olei debet vocari sedimen vel amurca. Et dr fex a figo figis

Amurca.
Murca
Mucrosus.

Sedimen

Oliua
Olea.
Oleum

Constructio

Augur sortilegus est diuinator: aruspex.
Atque mathematicus: illis sociatur ⁊ auspex.
Additur ariolus hinc dicitur ariolari

augur.

Sortilegus
Diuinator
Matematic9.
Mathesis.
Matesis.
Ariolus

¶ Autor hic docet. quot sunt noīa synonyma cum isto nomine hic augur. ris. dicens q sortilegus idem est. (Et cōponitur de hec sors sortis. et lego. gis. Diuinator est idem (Et dr̄ de diuino. as.) Mathematicus. ci. est idem (Et dicit a mathesis. et est diuinatio) ¶ Et est differentia inter mathesis (cuius media corripitur) et cū aspiratōne et matesis (cuius media pducitur) sine aspiratōe. Mathesis (cuius media corripitur) est doctrinalis scientia. Matesis (cuius media p ducitur) est scientia diuinandi. Vñ versus. Scire facit mathesis. sed diuinare matesis. ¶ Ariolus. li. est idem. Et dicuntur arioli (scdm Papiā) incātatores. eo q circa aras preces nepharias emittunt. vnde auriolor. aris. i. diuinare ¶ Cetera nomia exponūtur supius ¶ Construc. Sortilegus est augur. et sic de ceteris dicas.

anus.

Fertur anus vetula minuit sed anicula sensum
Dum dormitat anus turpis sibi sibilat anus

Vetula
Anus.
Anus.
Anicula.
Constructio
Sibilare.

¶ Autor docet hic pueniētiam istor nominū Anus. vetula. anicula. que omnia idē significant (anglice a olde Wyfe) ¶ hec anus anus anui. quarte declinatōnis. et inde hec anicula. le. diminutiuū et hic et hec anilis. et hoc anile. aliquid ptinens ad anū. ¶ Vetula. vetule. de vetus veteris dicitur. quia vetus est. i. antiqua. ¶ Dū. dormit etc. Differentia est inter anus (cuius prior corripitur) et anus cuius prior pducitur nam anus cuius penultima syllaba corripit) est feminini generis et quarte declinationis (et est idem qd vetula. Anus (cuius penultima syllaba pducitur) est masculini generis et secūde declinationis (et est idem quod culus) ¶ Construc. Vetula. est anus. et anicula est anus. sed minuit sensū. id est. significationē illius. quia est nomen diminutiuū. hic anus. ni. pro culo. et hec anus p vetula. dicitur. De hic anus. ni. hec anicula. le. de vetus ris. dr̄. ¶ Dum dormitat anus. Construc. Dum anus. i. vetula. dormitat. id est dormit. turpis anus. id est vilis culus. sibilat sibi. ¶ Et est sibilare pprie serpentum (sed quia culus emittit similem sonū. ideo transsumitur ad significandum taliter sonare.

arbor.

¶ Unum significant arbor cum robore stipes.
Stips stipis est obolus sed stipes stipitis arbor.
Stipo constipo stipendia dicimus inde.
Arbutus arboris est species sunt arbuta fruct9.

¶ Hic docet Autor conuenientiā istarū dictionū hoc robur. ris. et hic stipes. tis. media concepta. cū isto noīe. hec arbor. ris ¶ Hic stipes tis. fm Huguc̄. est truncus vel trūcus ligni. qui sustinet aliquid. et dr̄ de sto. stas. ¶ Construe. Hec noīa arbor et stipes cum robore. signt vnū. i. vnam rem. ¶ Stips. pis. etc̄. Hic ponit differentiā inter hec stips pis. et hic stipes pitis. dicēs q̄ hec stips pis feminini generis est obolus. quoddā pondus qd̄ olim militibus stipendiarijs distribuebatur p̄ pecunia. et ponitur p̄ obolo. Et quia obolus solet dari mendicis p̄ elemosyna. ideo stips qn̄q̄ dicitur mendicitas. elemosyna. victus. Vn̄ hic stipus pi. mendicus. Sed stipes itis. est arbor ¶ Stipo. constipo. Autor dicit q̄ stipo as. cōponitur cum con. et dr̄ constipo as. et hoc stipendiū dij. de stips pis. ¶ Stipo as. i. facere stipata. hoc stipatū ti. (anglice a stockes) vel stipare est ornare cū stipa. Constipatus (anglice to be costyf) ¶ Arbutus etc̄. hic Autor ponit differentiā inter hec arbutus ti. et pluraliter hec arbuta. orū. dicēs q̄ hec arbutus est quedā species arboris. et sic nō est generalis arbor. et arbuta sunt fructus illius arboris. Et declinatur hoc arbutum ti. Et dicitur de hec herba. et similiter de hec arbor arboris.

Stipes
Constructio
Stips
Stipus
Stipo
constipo.
Stipendium.
Arbutus
Arbuta.

¶ Stips stipis/ as/ obolus/ indeclinabile pōdus
Illius est natus dipondius as duplicatus/
Altera pars assis semis duo tercia bisse/
Tressis/ quincussis/ occussis/ et inde decussis.

As. assis.

¶ Autor hic docet. q̄ ista nomina hic as assis. et hec stips. pis. hic obolus. li. et hoc pōdus indeclinabile sunt synonyma et eiusdē significationis. Deinde dicit q̄ pondus cōponitur cū dya. qd̄ est duo. et inde dr̄ hic dypondius. dij. Et dypondius est duo asses vel equiualens duobus assibus. ¶ As assis est pondus duodecim onciarū. et ponitur qn̄q̄ p̄ obolo. As cōponitur cum semus a. um. i. dimidius a. um. et dr̄ hic semis semissis. ¶ Et est semis media pars assis. scilicet sex vncie. vel oboli qn̄ as ponitur p̄ obolo. ¶ As cōponitur cum binus. et dr̄ bisse indeclinabile. et est pondus octo vnciarū. q: si as diuidatur in tres partes equales octo sunt due partes illius. ¶ As componitur cum tres. et dr̄ hic tressis. ssis. i. tres asses. vel precium triū assium. ¶ Et cum quinq̄ et dr̄ quincussis. ssis. Sed quinq̄ de partibus assis dicimus. qd̄ potest dici quodlibet totum. qd̄ et am potest diuidi in duodecim partes equales. Cuius vndena pars dr̄ Deuns quasi vna vncia dempta de asse. Dena pars dicit decuns. Nouena pars dr̄ dodrans. Octaua pars dr̄ bisse. Septima pars dr̄ septunx. Sexta pars dr̄ Seuns. Quinta pars dicitur quincunx

Dypondius.
As assis.
Semis
Bisse.
Tressis
Quincussis
Deuns
Decuns.
Notabile

D

Partes assis Quarta pars dicitur tiens. Tercia pars dicitur quadrans. Et ponitur duas
uncias dicitur sextans. que est sexta pars. et inde fit uncia duodena pars
Constructio assis. quia as continet duodecim uncias. ❡ Constructio [illegible]
duobus [illegible] partes assis facilibus. Altera pars assis. hic [illegible]
merat Britonis que sunt composita ab as assis. quorum [illegible] exponit. s. semis
Est semis altera pars. i. dimidia pars assis. hec tercia. i. que tenet
sex uncias. sunt bessis. Uel si as accipiatur pro obolo sicut supius dicitur
tunc semis signat medietatem oboli. Cetera plana sunt. ❡ Aliter potest sic
exponi. hic semis est altera pars assis et duo. hic semis est altera
pars assis. et due tercie. i. due tercie partes assis sunt bessis. i. as bessis. ❡ Et
Bessis potest declinari. hic bessis. bessis. hic bessis ablativo casu.

Assidet assiduus studio suo continuato.

Dicitur assiduus diues ab asse vocatus.

Assiduus ❡ Hic docet autor equivocationem in hoc nomine assiduus. a. um. dicens
quod Assiduus est idem quod sollicitus. et tunc derivatur de assideo. es. i.
Assideo indulgeo es. Et tunc habet significationem assideo quare ponitur per versum.
Assidet indulget [illegible] assiduus idem est quod
diues. et tunc [illegible] de as assis. ❡ Constructio [illegible] pars

Calliditas astutia vel cautela vel astus.

His prudentia vel versutia consocietur

Astus ❡ Hic docet Brito. que sunt nomina convenientia in significatione cum hoc
Calliditas nomine hic astus [illegible] quod hec calliditas. [illegible] idem et dicitur
Astutia de callidus. a. um. i. sapiens. ❡ Hec astutia [illegible] idem. Et proprie
Cautela astus. astutus et astutia sunt in malo. Et dicitur astutia de astutus. a. um.
Prudentia formatur [illegible] a genitivo astum. [illegible] ❡ Hec cautela [illegible] idem. et dicitur de
Versutia. cautus. a. um. ❡ Hec prudentia [illegible] idem. et formatur a [illegible] prudens
Astutus [illegible] ❡ Versutia [illegible] idem. et formatur a genitivo versuti. [illegible]
Versutus Versutus a verto [illegible] ❡ Astutus [illegible] est. quia eius mens in
quolibet actu ad quamlibet fraudem [illegible] vertitur. ❡ Tercius pars

Erigit ac peragit facit efficit ac operatur

Patrat agit complet consumat perficit implet

Exequitur claudit concludit terminat atque

Decidit finit medios deducit in actus

¶ Hic docet auctor. que sunt verba significantia cum hoc verbo ago
agis. Dicens quod ista scilicet exigo gis. egi. ere. exactum. tu. verbum actiuum
et componitur de ex. et ago agis. Et est exigere perficere agere. Vt iste
exegit opus suum .i. perfecit fecit opus suum vel compleuit vel perfecit.
Item exigere est expellere. Exigere est iniuste petere. vnde exactio
onis .i. iniusta petitio. Item exigere sumitur pro simpliciter petere
vel requirere. Item exigere est vltra vel extra agere .i. diuidere. Vnde
exiguus. a. um. ¶ Perago peragis. de per et ago agis. componitur
¶ Afficio cis. feci. facere. factum. tu. Afficio cis. componitur de ad. et
facio. cis. Et significat tria que patent per versum. Afficit informat. punit
cupit. hec tria signat. Item componitur cum ex. et dicitur Efficio. cis. Et cum
in. et dicitur Inficio. cis .i. intingere. Et cum de. et dicitur Deficio. Et cum per. et
dicitur Perficio. cis. Et cum ob. et dicitur Officio. cis. Et cum sub et dicitur Sufficio
¶ Et habet multas significationes. nam sufficere .i. satisfacere Anglice
to suffyce. vt sufficit tibi gratia mea. Et secundum hanc significationem inuenitur
sufficit impersonale. Item sufficere est subrogare. substituere. Vnde vnde
dicitur iste est suffectus .i. substitutus. Sufficere .i. subministrare. Vt
deus sufficit mihi necessaria .i. subministrat. Item facio componitur cum
pro. et dicitur Proficio cis. ¶ Nota. proficiscor. eris. verbum deponens .i. ire
et habet supplementum preteriti. profectus sum vel fui .i. transiui. Et cum
re. et dicitur Reficio. cis. eci. refectum. tu. ¶ Nota quod facio est neutrum quo
ad vocem. non quo ad significationem. quia sic actiuum est. Et omnia composita
a facio cum prepositionibus (prout Donatus accipit prepositionem) si in
o desinant actiua sunt. preter ista quatuor. scilicet deficio. proficio. officio
sufficio. que sunt neutra. Deficio tamen pro relinquo. et Sufficio pro sub
ministro. et substituo. actiua sunt. Si vero desinant in or. passiua sunt
preter proficiscor eris. et inficior aris. que sunt deponentia. Alie plures
regule dantur a facio cis. et eiusdem compositis. quas vide in Hug.
capitulo. facio. in fine. ¶ Operor. aris. verbum deponens. dicitur de hoc
opus operis. Et componitur cum con. dempta n. et dicitur cooperor aris.
¶ Patro. as. aui. are .i. facere. et proprie opus venereum. Et componitur
cum per. et dicitur perpetro. as .i. facere. et cum in. et dicitur Impetro. as .i. querere.
¶ Compleo. es. eui. ere. completum. tu. componitur de con. et pleo. es.
quod in simplici non est in vsu sed in compositione. vt Repleo. es. impleo
es. Suppleo es. Depleo es. et est deplere. valde deplere. vel eua-
cuare. Expleo. es. Oppleo. es. de ob et pleo. es .i. implere. obturare
Et a pleo deriuatur plenus. a. um. et hic splen splenis. ¶ Consumo
is. consumpsi. ere. consumptum. tu. in supino. de con. et sumo. is. componitur
Et est consumere. deuastare. destruere. expendere. simul sumere. vnde
consumptio. consumptor. consumptorius. nomina verbalia. Sumo est actiuum
cum suis compositis. ¶ Impleo. dictum est. ¶ Perficio. dictum est supra
¶ Exequor. eris. executus sum. exequi. media cor. de ex. et sequor
componitur. vnde executor oris. executrix. icis. hec executio. onis
nomina verbalia ¶ Claudo. dis. clausi. ere. clausum. su. in supino

Exigo
plura significat

Exactio
Exiguus
Perago.

Facio.
cum compositis

Sufficere

Proficiscor

Notabile

quedam actiua
quedam neutra

Operor

Patro.
Perpetro.
Impetro

Compleo
Et alia compo
sita a pleo

Consumo.
et alia composita

Exequor.

Claudo

Clatrus. Unde hic clausor. oris. et hec clausura re. et hic Clatrus clatri. et est
repagulū quo ostium firmatur. vel quod opponitur ostio. vel ipsum
Termino cū compositis ostium. ꝓpter domos vel vineas. ¶ Termino. as. aui. de hic ter-
minus mi. de. Unde Contermino as. aui. are. i. simul terminare. vel
plāgere. Determino as. aui. are. i. diffinire. vel terminos auferre.
Extermino. as. aui. are. terminos auferre. vel exulem facere. quasi
extra terminos ponere et extrahere. et ꝓprie dicitur de exulibus. ¶ Et
Nota. ponitur ꝓ demolitur. vt ibi. Exterminant enim facies suas id est
demoliuntur. i. deuenustant. destruunt. dissipant. et extra terminos hu
Exterminiū mane conditionis ducunt. Unde hoc exterminiū nii. desolatio. con
cussio extra terminos. exiliū. ¶ Decido. dis. deci. de. cere. decisum su.
Decido in supino. i. terminare. Unde iste decidit causam. i. determinat causaȝ
Cedo. Cōponitur de de. et cedo dis. cecidi media producta sed cado dis. fa
Cado. cit cecidi in preterito media correpta. Unde. Preterito cecidi prebet
cado. cedo cecidi. ¶ Finio. nis. finiui. finire. a finis dicitur. Diffinio nis.
Finio. iui. ire. i. determinare. i. diffinitionē dare. ¶ Deduco. is. deduxi. ere
de de. et duco cis. componitur. ¶ Construe. Exigit ac pagit etc. oīa
Constructio ista idem sunt quod ago agis. Medios deducit in actus. i. aliquis
deducit. id est vlterius ducit. rem suam vel opus suum in medios
actus. id est vltra medios actus.

De promo promus qui promptuaria seruat/
De promo promis sunt promptuaria dicta.
Promptuaria/ vel celaria dic apothecas.
Est apotheca domus cui victus traditur omnis
Apotheca Est ypotheca rei non mobilis vt domus/ aruū.
Rerum mobiliū traduntur pignera pugno.

Promus ¶ In istis ꝟsibus docet autor quid sit promus. et in sequentibus
facit memoriā de ista dictiōe ꝓmptuariū. dicens ꝙ dr̄ de promo. is
Constructio Dicit ergo ꝙ hic promus mi. est custos promptuarij. et vtrūqꝫ deri
uatur de promo. mis. ¶ Construe. duos primos versus. Promus
Promere dicitur. i. deriuatur. de promo mis. prompsi. ꝓmere. promptum. tu.
id est. ostendere. et qui scʒ promus. seruat. i. custodit. promptuaria. i.
celaria. et promptuaria. i. promptuariū. sunt dicta. i. dictum. de pro
promptuariū mo promis. Et est promptuariū domus secreta in qua omnia vi=
ctualia reponūtur. ¶ Promptuaria etc. Hic docet autor ꝙ ista no
Celarium mina sunt synonyma. id est. consignificantia hoc celariū (quod dicitur
a celo celas. i. tego tegis. quia celat. i. tegit res que ibi reponūtur.

¶ Hec apotheca ce. dr̄ ab apo. q̄d est re. ꝛ theca. q̄d est positio latine. quasi repositio vel repositoriū. q: ibi seruant̄ res in repositorio. ¶ Est apotheca ꝛc̄. hic ponit differentiā inter apotheca ꝛ ypotheca. dicens q̄ apotheca est idem q̄d celariū. ypotheca est vadiū rei immobilis. sicut domus. aruū. ager ꝛ similia. Et sic potest esse differentia in istis v̄sibus inter ypotheca ꝛ pignus. ¶ Item nota differentiā inter hoc pignus oris. cum e in ḡtō. ꝛ hoc pignus oris. cū o scriptum in ḡtō. Un̄ v̄sus. Pignora nato᷑ dicūtur pignera rerum ¶ Construc. apotheca est vna domus. cui sc: domui. oīs victus. i. victualia traduntur. i. dantur. ꝛ ypotheca est sc: vadiū. rei immobilis que facile moueri nō potest. vt domus. i. edificiū ꝛ aruū. i. campus — Apotheca / Ypotheca / Notabile / Constructio

¶ Nuncupat appellat sic euocat aduocat. ista Vociferat censet sensu funguntur eodem.

¶ Hic docet autor q̄ ista verba q̄ ponūtur in versibus p̄dictis synonyma sunt. Nūcupo as. dr̄ de nomen inis. ¶ Nomio as dr̄ de hoc nomē nis. ¶ Appello as cōponitur de ad ꝛ pello as quod nō est in vsu. i. vocare. ¶ Aduoco as de ad ꝛ voco as ¶ Vocifero as dr̄ de vocifer a. um. adiectiuū. i. ferens vel portās vocem. ꝛ cōponitur de hec vox cis. ꝛ fero fers. ¶ Cēseo es. sui cēsere cēsum su. habet istas significatōes. i. computo as. ꝛ idem est quod nūcupo as. ꝛ idē est quod iudico as ꝛ p̄pie de moribus. v̄sus. Censeo computo censeo nūcupo censeo mores. Censeo componitur cū sub ꝛ dr̄ succenseo ses sui. ꝛ est idem quod irasci. Et cū per. et dr̄ percenseo es. id est p̄fecte vel valde censere. vel perq̄rere / circuire pererrare. Un̄ Ouidius in secūdo metha. Percensuit orbem. i. circuiuit orbē. Itē componitur cū re. ꝛ dr̄ recenseo ses sui. ere cēsum su in supinis. i. numerare. vel recitare. rememorari. reuenerari. vn̄ versus. Cēseo si studeas lector componere debes. Sub notat irasci. per circuit. et numerat re. Et de censeo venit hic cēsor oris iudex de moribus. ꝛ hec censura re iudicium. ¶ Construc. ista. i. ista verba nūcupat / appellat. ꝛc. funguntur eodem sensu. Fungor ris construitur cum ablatiuo casu. ¶ Item nota q̄ est censeo es sui ere. censum su. in supinis et Censo is. sui. ere. censitum tu. verbum tercie cōiugationis. ꝛ Cēsio sis. siui. sire. quarte coniugationis. et ista non differunt in significatione sed in litteratura. quia censeo es. secunde coniugationis facit censui in p̄terito. et censum censu in supinis. Cēso is. tercie coniugationis facit etiam sui in p̄terito et censitum tu. in supinis media correpta. Sed censio sis. quarte cōiugationis facit censitū situ. media p̄ducta in supinis. Versus. Censio censo sui. so. situm sed cēseo censum. Cēsio sed quarte voluit prudentius esse. Et ista verba componuntur. Sed secundum quod simplicia variantur in dictiōe — Appello / Nuncupo / Nomino. / Aduoco. / Censeo cum ꝯpositis. / Constructio / Notabile / Censeo / censo / censio

sua cōposita variātur. vt possumus dicere recēsita media producta
vel correpta. q̄a recēsita penultima correpta descēdit de recēso qđ
Notabile est verbū tercie cōiugationis. Sed recēsita descēdit de recēseo sēs sui.
sitū. recēsitū tu. cuius penul. producitur quod est quarte cōiugationis
Hec hugu. ¶ Sed alij dicūt q̄ cēseo cēs facit censitum su in supino.
t omnia composita ab eo faciūt censitū tu. i supino. penul. correpta.
Sed recēseo sēs verbū tercie cōiugationis facit recēsui in preterito t re
Regula censitū in supino ad modū quarte cōiugationis t ab hoc recensus recen
situm tu. penultima correpta. Per istam regulā q̄ omne verbū desi
nens in eo tercie cōiugationis facit preteritum in sui et supina i situm
ad modū quarte cōiugationis. Preter quaq. sed capesso lacesso facesso
viso et pinso. Unde doctrinale. Sositum sicut q̄ facis. tc̄.

Applicat appellens: appellas nomine quēuis.

Appello lis. ¶ In isto versu assignat auctor duo verba scilicet appello lis. appuli lere.
appulsum su. in supino. verbū actiuū. i. ad portū venire vel applicare
vt ib. postq̄ poeta aim suū appulit ad scribendū. appello. i. appli
Appello as care. t cōponitur de ad et pello lis. pepuli. ere. pulsum su. i supino
¶ Appello as. i. vocare. vt supra dic̄. ¶ Construe. appellēs. i. ali
q̄s appellēs applicat. Et applicat componitur de ad t plico as. pli
Plico cui vel plicaui. care. citū. tu. vel atū tu. i supino. ¶ Et nota q̄ plico
Notabile facit preteritū in cui. vel in caui. t supina in citū vel in catū. t omnia
sua cōposita cū p̄positionibus illis faciūt preteritū in cui. vel in caui. t su
pina in citū vel in catū. sed frequētius in cui. t raro in caui. t i catū.
preter supplico as. qđ facit semp̄ preteritū in aui. et supina i atū. vel ap
Construccio plicaui catū tu. Et ideo habet supplicare de supplicio. Sed compo
sita a plico et ab aliquo nomine faciūt semp̄ preteritū in aui. t supina
in atum. vt multiplico as aui catū tu. duplico as aui catum. ¶ Cō
strue sic. appellēs. i. aliquis appellēs applicat et tu appellas. i. vo
cas. quēuis. i. oēm hominē. nomine. i. per nomen suū vel quēuis no
mine [illegible] t tūc sic exponit tu appellas. i. vocas illū qui tu vis
vocare. nomine suo qđ est per nomen suum.

Aperio

Ostia qui reserat aperit: panditq: recludit.
Eiusdem sensus depessulat additur istis

Resero
Aperio
Pando ¶ Hic ponit auctor synonymationem i istis verbis aperio t o. resero
as. pando is. tc̄. ¶ Resero as aui are. cōponitur de re t sero as. i.
claudere cūstera ¶ Aperio ris. rui. are. apertū tu. i supino verbū acti
uū componitur de ab vel ab a t pario ris. peperi. re. t componitur
aperio cū ab. t dr̄ abaperio ris rui ire. ¶ Pando dis di pandere

pāsum su. vel passum su. in supinis (fm quosdā videlȝ donatū i ma
iori ꝛ paꝑ) Sed hugu. ꝛ doctrinale dicūt ꝙ facit tm̄ passum su. in su
pinis. De pādo dic. dr̄ pādus a. um. i. curuus a. um. sed dr̄ qa pan Pandus
dus sursum curuatur. ꝛ curu9 deorsum curuatur. ꝛ cōponitur repā Curuus
dus da. dū. vn̄ versus. Pās pādo passum subducit n s geminādo.
Hugu. dicit ꝙ hec tria vba pādo ꝛ pateo ꝛ panoꝛ hn̄t simile supi
nū. videlȝ passum. vn̄ vsus. Pādo pan pateo passum fecere supi
num. ❡ Recludo dis. reclusi. e. reclusum su. i supinis cōponitur de Recludo
re ꝛ claudo dis. clausi claudere. ❡ Et nota ꝙ re notat aliqñ ꝯrarie Notabile
tatē. vt in hoc vbo recludo dis. qa si ostiū sit clausum. ꝛ dicam re
clude ostiū. idē est qd aperi. ꝛ si ostiū sit apertū ꝛ dicā reclude ostiū
tunc idem est quod claude ostium. ꝛ ita re notat contrarios actus.
❡ Depessulo as. aui. are. i. aperire. ꝛ cōponitur de de ꝑpōe ꝛ pessu
lo as. qd est pessulare claudere vel firmare ostium cū pessulo. hoc pes
sulum li. (anglice a latche) Et dr̄ de pessulo lo ❡ Construe. Ille qui
reserat ostiū aperit. ꝗ. p et. pādit et recludit. depessulat cuius sēsus
is est eiusdem significationis. addidit istis scȝ verbis

Hec tria iungas: presumit: vsurpat: ꝛ audet.

❡ In isto vsu docet autor [illegible] significationis esse in istis ver
bis vsurpo as. aui. are. qd deriuatur de vsus ꝛ rapio. ❡ Presumo
mis [illegible] ꝛ cōponitur de pre et sumo [illegible]
[illegible]
[illegible] ❡ Audeo es. ausus sum. audere. vbū neu
tropassiuū. ❡ Et nota est inter vba neutropassiua ꝛ verba neutro
passiua. Verba neutropassiua [illegible] illa que passiuo sunt similia in hoc
ꝙ carent preteritis. ꝛ hn̄t supplementū preteriti ꝑ participiū ꝛ verbū Audeo
[illegible] et passiua. Ista aūt quatuor sunt que inuicē vsus Notabile
Audeo cū soleo sic [illegible] gaudeo fido. Quinqꝫ [illegible] numero neu
tropassiua [illegible] ❡ [illegible] neutropassiua [illegible] significationem passi
[illegible] ꝛ [illegible] passionē [illegible] sunt quatuor. vt ꝑ
ꝑ versus. [illegible] passiui
sub voce gerūt aliena. Et ab audeo [illegible] ausus a. um. hec ꝛ hec et
hoc audax cis. vn̄ hec audacia cie. ❡ Construe. iūgas vel simul iū
gas hec tria [illegible] eiusdē significationis videlȝ presumo vsurpo. ꝛ audeo

Sulcat: arat: versat glebas: colit: excolit agros

❡ Hic docet autor [illegible] esse quo ad significationē inter ista verba
sulcat. ꝛc. ❡ Sulco as. aui. are [illegible] dr̄ de hic sulcus et [illegible] sulcus
dr̄ de hoc sol solis. vn̄ sulcus quasi solem capiēs. et est ethimologia
ꝛ [illegible] compositio. dr̄ de suo is. suere. quia vomere [illegible] ❡ Aro Sulcus
as. aui. arare. aratum su. verbū neutrū. componitur cū ex. et dr̄ exaro Aro
as. aui. are. i. extra arare vel perfecte arare vel scribere. Unde iob

Quis mihi det ut exarentur sermones mei in libro. stilo ferreo vel celte sculpantur in silice? ¶ De aro. as. araui. atum. et aratro. as. et hoc aratrum. tri. secundum quosdam media producta. et secundum alios media correpta profertur.

Verso.

¶ Verso. as. aui. are. verbum frequentatiuum. i. frequenter vertere. Et formatur ab ultimo supino istius verbi verto. tis. verti. versum su. o in o. fit verso. sas.

Gleba
Globus
Globosus.

¶ Hec gleba be. i. terrus cespes cum herba vel sine herba terra auulsus. Et vel de hic globus bi. quod simul dicitur globus. Unde hec glebula le. vel hec glebella le. ambo diminutiua. Et globosus. a. um. et comparatur globosior globosissimus. Unde hec globositas tatis. Et de gleba. vel hic glebo onis. i. rusticus arator.

Colo plura significat.

¶ Colo lis. lui. lere. cultum tu. in supino. Quinque habet sensus. Colo ciuitatem. i. habito. colo terram. i. aro terram. colo formam. i. orno. colo deum. i. veneror. colo parentes. i. diligo parentes. Quas quinque significationes versus sequentes declarant. Agros rura, formam, superos colit atque parentes. Hos arat, hos habitat, ornat, honorat, amat. Unde verbalia cultor toris. cultrix. et hic cultus tus. tui. et hec cultura. re.

Excolo

¶ Excolo lis. lui. lere. excultum tu. in supino. componitur de ex et colo lis. lui. lere.

Ager

¶ Hic ager huius agri. huic agro. i. campus et specialiter cum cultura. et vel hec agricultura re.

Constructio

¶ Construe sic. Ruricola arat vel ar glebas. colit. excolit agros. omnia ista significant arare. ¶ Et ibi vel ar glebas pro una dictione accipitur. et etiam excolit agros. et tantum significat quantum aro as. are.

¶ Alget et algescit: friget frigescit: et inde
Algidus ac algo: pariter maris alga vocatur
Ac infrigdatur predictis associatur.

¶ Hic docet Auctor que sunt verba conuenientia in significatione cum hoc verbo algeo ges. alsi. algere. Dicens quod sunt ista que ponuntur in versibus.

Algeo
Indulgeo.

¶ Algeo ges. alsi. algere. alsum su. in supino. componitur cum in. interposita d. et mutata a in u. et fit Indulgeo. ges. indulsi. gere. indultum su. vel indultum tu. in supino. Et habet tres significationes. Nam indulgere est gratis concedere. ut papa indulsit mihi potestatem. i. gratis concessit mihi. Et indulgere est operam dare. Unde Cato. Indulgere gule noli que ventris amica est. Et indulgere pro remittere. ut indulge nobis peccata nostra.

Notabile

In prima significatione indulgere est actiuum. in aliis neutrum. Unde versus. Est indulgere quicquid concedere gratis. Et operam dare siue remittere significabit. Actiuum dicas pro primo pro reliquis non.

Algesco
Frigeo

¶ Algesco. cis. verbum inchoatiuum. i. incipio algere. Et componitur cum ex et fit exalgesco cis. ¶ Frigeo ges. gui. caret supino. Et est frigere frigidum fieri vel esse frigidum. Item frigere ponitur sepe pro cessare. sicut econtrario feruere ponitur pro frequentare. ut dicit Hugutio capitulo frigeo ges.

Frigesco.

¶ Frigesco. cis. inchoatiuum a frigeo ges. frigere.

¶ Infrigidor. aris. atus sum. ari. et est passiuum. Infrigido as. quod componitur de in. et frigido. as. i. valde frigidare. Et est frigidare frigidum facere. scilicet infrigidari frigidum fieri. ¶ Construe sic. Alget et alguit. id est friget. friget et cetera. ista verba significant idem. et inde .i. de hoc verbo algeo. es. venit algidus. a. um. i. frigidus. a. um. ac. per. et hic algor. oris .i. frigus. et pariter .i. simul. hec alga marina. i. que est herba marina. scilicet crescens in mari. et quam mare proijcit a se. quelibet istarum dictionum creatur .i. fit .i. deriuatur ab algeo. es. ac per. et infrigidatur. per infrigidatur. pleonasmus .i. coniugatur predictis. supple verbis. ¶ Nota quod non potest stare in versu infrigidatur. et ideo deposuit i ante d. et dicit infrigdatur.

Infrigidor — Constructio — Alga — Notabile

¶ Ara vel altare domini vel mensa vocatur.
Atque tripos dici consueuit apollinis ara
Aras inspiciens hinc deriuatur aruspex.

ara.

¶ Hic docet Auctor quot nomina inueniuntur pro ara per hoc nomen. sic hec ara are. et dicitur quasi illa que sequitur. ¶ Hec ara are secundum Isidorum dicitur de hoc ardeo. quia are antiquitus sacrificia fuerunt ex ere. Vel de aro aras. secundum Hugwicionem. Et componitur cum specio cis. (quod non est in vsu) i. inspicere. Et dicitur hic et hec aruspex. cis. media correpta .i. diuinator. quia ventura predicit ab aris ¶ Item ara componitur cum altus. a. um. et dicitur hoc altare. ris. quasi alta ara vel altorum. id est deorum superorum ara. Unde hoc altarium. rij. idem quod ara. et hoc altarolum. li. diminutiuum. et hoc altare. ris. in communi vsu. ¶ Hec mensa. se. dicitur de metior. ris mensus sum. metiri. verbum deponens. Et de mensa se. dicitur hec mensula le. diminutiuum. ¶ Hic tripos. odis. componitur de tris. quod est tres. et pos quod est pes. quasi tres habens pedes. quia super tres pedes .i. tres columnas fiebat illa ara. Et proprie dicebatur ara apollinis (phebi vel solis). quia in illa solebant dari responsa de dubiis questionibus. Sed modo fides christiana prohibet talia fieri. Unde Galfridus in poetria. Mouerit sana fides a humane tollit. Ecclesie tripodem phebi soliumque sybille. Construe. Altare vel mensa domini. vocatur .scilicet ara atque per et tripos podis. consueuit .i. solebat. dici .i. vocari (a poetis) ara. id est altare apollinis. id est solis vel phebi. quod idem est etc. ¶ Aras inspiciens. Construe. Dum aliquis est inspiciens aras. hinc. id est inde aruspex aruspicis. deriuatur.

Ara. — Aruspex. — Altare — Altarium — Mensa. — Tripos — Notabile — Constructio

Induit ac operit amicit vestit tegit atque
Velat predictis sensum dedit vsus eundem
Occulit obnubit et obumbrat celat et abdit.

Amicio

¶ Hic autor docet que sunt verba synonyma cū isto v̄bo amicio
cis.cire.quarte ꝯiugatōis. ⁊ est v̄bū actiuū. ⁊ facit supina amictū

Amicio — amictu.iuxta illud doctrinalis. Amicire figurat amictū ¶ Amicio
cis.idem quod cooperire.vel adiungere.vel ligare. Et dicit de hic

Notabile — amicus.ci. Et inde dr̄ hic amictus.tus.tui. Amicio cōponitur cū
circū.⁊ dr̄ circūamicio.cis. ¶ Nota q̄ Huguc. vult q̄ scribetur
circūamicio.ita q̄ circū nō maneret integra dictio. cuius opinionē

Induo — quia rationi nō conuenit nō admitto. ¶ Induo.is.ui.ere.indutū
tu.in supinis.vnde hoc indumentū.ti. ⁊ est verbū actiuū. ⁊ cōponit

Operio — induo.de in. ⁊ duo.is.qd̄ nō est i vsu. ¶ Operio.ris.rui.rire.opertū
tu.in supino.verbū actiuū.i.tegere.vel amicire.cōponitur de ob. ⁊

Opertus — pario.ris.peperi.ere. Vn̄ opertus.a.ū. ⁊ hic opertus.tus.tui. ⁊ hoc

Opertimen — opertimen.inis.penultima correpta. ⁊ hoc opertimentū.ti. ⁊ hoc oper

Opertorium. — toriū.rii. ⁊ hoc operculū.li.omnia idem qd̄ tegimen. Vnd̄ in veteri

Operculum. — lege scribitur. Uas sine operculo.i.tegimine.immūdū erit. Inuenit
⁊ hoc operculū.li. p̄ syncopam. ¶ Item cooperio cōponitur de cū.

Cooperio — vel con.deposita n. ⁊ dr̄ cooperio.ris.rui.rire.coopertū.tu.i.tegere.
Cooperio cōponitur cū dis. ⁊ dr̄ discooperio.ris.i.denudare.aperire
Unde cum videris nudum cooperi eum.i.tege eum cum vestibus.

Operior. — ¶ Nota q̄ habetur operior opertus sum operiri.verbū deponens
i.expectare. vt operior te.i.expecto te. Sed qd̄ est deponens produ
cit primā syllabam. ⁊ quando est passiuū corripit primam syllabam.

Vestio — ¶ Vestio.uis.iui.ire.vestitū.tu.in supino.verbū actiuū.dr̄ de hec
vestis.tis.vn̄ hoc vestimen.inis. ⁊ hoc vestimentū.ti. ⁊ hic vestitus

Tego. — tus tui. ¶ Tego.gis.texi.tectū.tu. vnde verbalia tectus.tus.actiuis.

cum cōpositis — tas. Et hoc tectū.ti.i.domus. ⁊ hoc tegimen.inis. Tego cōponitur
cum de. ⁊ dr̄ detego.gis.detexi.ere.i.discooperire.accusare. vt illic
detexit secreta mea.i.reuelauit. Item cum p̄. ⁊ dr̄ protego.gis.texi.
ere. protectum.tu.in supino.i.tueri.vel cubrere.i.velle. Protege me
Dn̄e ab omni malo.i.defende. Vel sic. Protege q̄ dn̄e famulos tuos

Velo — i.defende. Vnde protectio.i.defensio.vel tuitio. ¶ Velo.as.aui.are

cum cōpositis — actiuū.i.tegere. Vnde hoc velū.li.illud lintheū quo vehitur nauis
in mari impulsū a vento. Et a velum li. dr̄ hoc velamen.inis. ⁊ hoc
velamentū.ti.i.tegimen vel tegmen. Vn̄ velum dr̄ q̄si ala velamine

Velabrum. — A velo.as.dr̄ hoc velabrum.bri.illud vas quo frumentū purgatur
Itē cōponitur auelo.as.i. valde velare. ⁊ deuelo.as.i.discooperire
⁊ deuelo.as.idem. Item reuelo.as.i.detegere.vel aperire.manife
stare. Et oīa cōposita ab eo penultimam. ⁊ producūt hāc syllabā vc.

Constructio — ¶ Construe Induit ac operit [illegible] i.construitur hec verba similia
sūt verba eundem sensum.i.eandem significationē. ¶ Occulo.lis

Occulo — lui.lere.occultum tu.in supino.verbū actiuū. ⁊ cōponitur de ob. ⁊

Occultum — colo.lis.p̄ mutationem b in c.q̄ illa syllaba co.in u. ⁊ est abscondere
tegere. Vn̄ Ouidius. Naso las occulit herbas homo.i.tegit. Vn̄
occultus.occultior.⁊ hoc occultū.ti.i.[illegible] vn̄ Vn̄ occultis meis [illegible]

¶ Obnubo.bis.obnupsi.ere.obnuptũ.tu.i.tegere.verbũ actiuũ.& cõponitur de ob.& nubo.bis.nupsi nuptũ. Et habet duas significationes In vna idem qđ tego tegis.vnde obnubo bis.cõponitur.nubo bis tũc est actiuũ. In alia significatione nubo ptinet ad mulieres. & tunc est neutrũ & neutra passiuũ.q: sub voce actiua signat passionẽ(vt hec mulier nubit mihi.i.est nupta mihi) Vñ versus. Neutrũ nubo feres.cũ pertinet ad mulieres.Dum signat tegere vult actiuum remanere. ¶ Obumbro.ras.aui.rare.verbũ actiuũ.de ob.& vmbro.as qđ in simplici nõ est in vsu ¶ Celo.as.are.i.sculpere.pingere.& celo.as i.tego gis.p contrariũ ad reuelare sicut in pñti lectione accipitur) & sm hoc ɔstruitur cũ duobus actis. vt celo te ɔsiliũ & est sensus) abscondo a te ɔsilium. ¶ Pro illis duabus significationibus nota Vsus Hoc verbũ celo notat duo tego sculpo. Celo cõponitur concelo.as i.simul celare.et recelo as.i.reuelare. Et est actiuũ cũ suis ɔpositis & oĩa ponũt brẽ syllabã ce. ¶ Abdo is.didi.ere.ditũ.tu.i.tegere & est actiuũ. Et cõponitur de ab.& do das dedi datum.tu.in supino

Obnubo

Nubo

Obumbro

Celo as.are cũ cõpositis.

Abdo

Est glob⁹ atq: strues cumul⁹ & accru⁹ vel agger

Est glom⁹ hic glomero globo ɔglobo nascit̃ idẽ

¶ Hic docet Auctor quot sunt synonyma cũ isto noĩe hic aceruus.i.coadunatio dicens q: ista q̃ ponũtur in versibus. ¶ Hic globus bi.est idem. vñ hec gleba be durus cespes cũ herba. Itẽ a globus dr globo as aui.are.i.aceruare.cumulare. coadunare. conspissare. globosum facere. ¶ Hec strues is.i.aceruus.congeries. vñ hec strucula le.diminutiuũ. & hec struma me.gybbus in pectore quasi strues humor. ¶ Et est differentia inter hec congeries.ei.& hec glomeratio.onis. & hic strues.is. q: congeries proprie est cumulus lapidũ.& glomeratio proprie est collectio fili vel filorũ.& strues est collectio lignorũ. Vñ Vsus. Congeries lapidũ. tibi glomeratio filo. Lignorũ proprie dicitur esse strues. ¶ Hic cumulus li. vñ cumulo as.aui.are. & cõponitur accumulo.as.cõcumulo.as. ambo actiua. ¶ Hic aceruus ui.de acer.sm litterã. vñ aceruo.as.aui.are. & cõponitur coaceruo as.i.cumulare. ¶ Hic agger eris dr de aggero ris.aggessi.ere.i.afferre vel apponere. Et ẽ agger proprie cumulus terre nõ naturaliter sed artificialiter instructus(Lucanus) Late iacens apparuit agger. ¶ Hic glomus mi.secunde declinationis. & hoc glomus glomeris tertie declinationis idem significans est col ectio proprie filorũ(anglice a clewe.or a bottym of threde) Vñ Vsus. Hic glomus hoc vt glomus fertur glomeratio fili.) Et qđ declinat hoc glomus ris.tunc ab eo deriuat glomero as.i.facere glomera filorũ. ¶ Cõstrue. Et glomus est aceruus. hinc.i.ex hoc.glomero. nascit̃ i.deriuatur. & inde.i.ex globus bi.hec Vba globo as. & ɔglobo as.(qđ cõponitur de con.& globo as) nascitur.i.oritur vel deriuatur idẽ

aceruus

Globus
Gleba
Globare.

Strues
Strucula
Struma.

Notabile

Cumulus

Aceruus

Agger.

Glomus

Constructio

Anachorita

Hic anachoritas reclusos ac heremitas.
Et heremo venit hic sed ab ana nascitur ille
Hinc anachorite quasi corde superna colentes

Reclusus

Anachorita

Heremita

Heremus

Heremū.

Constructio

Hic autor docet que nomina conveniunt in significatione cum hoc nomine anachorita. Dicens q isti. Hic reclusus si. dr de recludo dis. idem qd claudere q clausus est in vna cella [illegible]. Hic & hec heremita te. est idem. Deinde docet vnde hic & hec anachorita te. & hic & hec heremita te. derivatur. Dicens q anachorita dr ab ana. qd est sursum & ex [illegible]. quasi sursum habens cor ad deū. Vel a [illegible] qd est intendens. quasi sursum intendens. sc ad celestia. Heremita dr de heremus mi. q debet habitare in heremo. i. in deserto. Et heremus mi. dr de [illegible]. q ibi nulli vel rare se manifestant. heremus enim est [illegible] solitudine vbi nullus habitans est. vel heremus dr a removere [illegible] q remotus est a [illegible] hominū. Et habetur hoc heremū mi. in [illegible]. Construe. Hic reclusus [illegible] & heremitas esse anachoritas. Et heremo [illegible] heremita. venit ex heremo. i. derivatur ab hoc nomine hic heremus mi. Sed ille scz anachorita nascitur ab ana greco. qd est sursum latine. quia circa superna i. divina sollicitus est. Hinc anachorite [illegible] construe. vel anachorite supple dicuntur quasi colentes i. [illegible] superna id est divina. corde id est cordibus suis

Ambulatum
Ambulatoriū
Ambulus.

Ambulo cum suis cōpositis

Gradior cum suis cōpositis

Ambulo vel gradior; eo vado deambulo pergo
Additur his spatior. vel itinero. vel proficisco;
Predictis iunge tendo cum curro. mouere

Hic docet autor q omnia ista verba q hic ponuntur sunt eiusdem significationis cum hoc verbo ambulo. Ambulo as. aui. are. qd est vadere. inde hoc ambulatum ti. i. locus spaciosus ad ambulandum. Et hoc ambulatoriū rii. pro loco apto ad ambulandum. & hic ambulus li. porticus lata & spaciosa. Ambulo componitur. circumambulo as. i. circūambulare. Deambulo las i. de vno loco ad alium spaciari. Perambulo as. Item ambulo cōponitur cum funis id est corda. Et dicitur hic funambulus li. ille qui vel currit per funē i. cordam. Gradior graderis gressus sum. gradi. verbū deponens. Et componitur cū con. et dicitur congredior. congrederis congressus sum congredi id est simul gradi. simul ire. confugere. pugnare. disputare. Inde illi proprie congrediuntur. qui pares se gradiuntur ad pugnam.

ut verberibus manuum vel armorum. ¶ Et cum ad t͞c d͞r aggredior. eris .i.
assilire. invadere. arripere. Digredior. ris .i. in diversas partes gradi
vel diversis modis gradi. Ingredior. ris .i. intrare. Progredior. ris
.i. procedere. preire. in quo significatione et pergredior invenitur. Preter-
gredior. ris .i. iuxta gradi vel iuxta transire. preterire. Regredior. ris
.i. redire. Transgredior. ris .i. ultra gradi. prevaricari. ¶ Gradior est
deponens. similiter omnia eius composita sunt deponentalia. et omnia a suo Notabile.
simplici mutant a in e. preter antegradior. ris. et pregradior. eris. Et
omnia faciunt supina in gressum. sicut et simplex. ¶ Item a gradior. ris
d͞r grassor. aris. invadere. latrocinari. predari. impugnare. Proprie
grassari est cum impetu gradi ad aliquid crudeliter faciendum. Unde
Boetius de consolatione philosophie. libro primo. capitulo iii. in fine.
Unde hic grassator. oris. qui crudeliter agit. latro. predator. sicut ens
crudeliter homicida. Et ideo grassor aris. ponitur pro niti vel conari.
¶ Cavendum tamen ne ponatur grassari pro crassari. vel econverso. Aliud
enim est grassari et aliud crassari. Secundo libro Regum. capi. viii. Grassor
prope finem scribitur. Et cessit indignatio vel infectio que grassa- Crassor
batur in populo .i. crudeliter graditur in populo. vel devastat ¶ Crassor.
aris. est passivum huius verbi crasso as. avi. are. id est crassum facere
Crassus a. um. idem quod hic et hec pinguis et hoc pingue. Ut ille Eo is ire.
est crassus factus .i. pinguis. ¶ Eo is ivi ire itum. tu. in supino. id est cum compositis.
ambulare. unde verbalia. ¶ Et nota quod eo is. et omnia ab eo composita
corripiunt antepenultimam sillabam. i. ante tum in supino. ut itum tu. initum. tu
transitum tu. reditum tu. ambitus de omnibus compositis. Excepto hoc
solo verbo ambio bis. quod producit i ante tum in supino. ut ambitum
ambitum. ambitus. producta. ¶ Item eo is. et sua composita habent e ante
o in prima persona singularis numeri et modi indicativi. ut Eo is. abeo
is. Exeo is. Ineo is. obeo is. Subeo is. adeo is. redeo is. pereo is.
veneo is .i. vendor. ris. preter ambio bis. quod habet i ante o. ¶ Item
eo is. et omnia composita ab illo faciunt futurum indicativi in bo et am
preter ambio quod facit in am tm. Item omnia habent i ante bam
immediate precedentem. ut ibam. transibam. exibam. inibam. preter
ambio quod habet e ante bam. ut audiebam ambiebam. sicut cetera
verba quarte coniugationis. ¶ Vado dis vasi vadere vasum vasu. in Vado dis
supino .i. ire. unde hoc vadum di. locus humilis in aqua. quia per eum cum derivatis
possit vadi .i. ambulari pedibus sine periculo. Unde hoc vadulum li.
diminutivum. et vadosus a. um. per eius vel abundans vadis. et vado
as. avi. are .i. per vadum transire vel per vadum ducere. unde vado equum
.i. per vadum duco. Item componitur pervado as. evado as. transvado
as. Et est neutrum cum omnibus suis compositis pro transire. sed pro ducere Vadum
per vadum est activum. ¶ Vel a vado is. d͞r hic vas vadis .i. fideiussor Vades.
quia dato vade id est fideiussore licet abire et vadere. Unde quidam
versificator. Tu non evades quin dabis ante vades. id est tu non a
me evades quin inveneris ante fideiussores revertendi ad me. c͞d.

Vadiū
Vadio as.
Vadior.
Vado. vadis. cu͂ cōpositis.
Deambulo.
Pergo
Spacior
Itinero
Proficiscor
Constructio

¶ Item de hic vas vadis hoc vadium dij. et hoc vadimoniū nij. in eodem sensu pignus vel fideiussio. Unde vadio as. i. vadiū ponere. et cōponitur cōuadio as. inuadio as. i. ꝯtrauadio. et est actiuū cum suis cōpositis. ¶ Item a vas vadis vadior aris. verbū deponens. i. vadem dare vel inuenire. vt vadior illū. i. do illum in vadē tibi. i. fideiussorem. Et nō solū ptinet ad hoīes sed etiā ad alias res. vt vadior tibi equū vel mantellū meū. Et cōponitur euadior aris. i. reposcere. a vaditione liberare. ¶ Vado dis cōponitur euado is. inuado is. id est aggredi. Vado et eius cōposita neutra sunt. p̄ter inuado is. qđ est actiuū. et oīa faciūt preterita in si. et supina in sum. vt vado dis. vasi. dere vasum su. Euado dis euasi euasum su. ¶ Deambulo as. aui. cōponitur de de. et ambulo as. vñ hoc ambulatoriū. i. locus spaciosus aptus ad ambulandū in illo. ¶ Pergo gis. perrexi. ere. perrectum tu. ¶ Spacior aris. atus sum. spaciari. verbū deponens. de spaciū cij. Et cōponitur expacior aris. i. extra spaciari. ¶ Itinero as. aui. are verbū neutr̄. i. ire. dr̄ de iter itineris itineri. cuius actūs itiner. non est in vsu. ¶ Proficiscor eris. pfectus sum. pficisci. i. ire. et cōponitur de pro. et facio cis. et est verbū deponens. ¶ Tendo is. tetendi. ere. tensum su. vel tentum tu. in supino. i. ire. Unde hec tendicula le. et sunt tendicule insidie que tendūtur ambulantibus hoībus. vel etiā aliis aīalibus. Tendo et eius cōposita qñ sigt ire. neutra sunt. in alia vero sigtione actiua sunt. Itē eius cōposita faciūt p̄teritū intendi et supina intensum vel intentū Itē simplex geminat primā syllabā in p̄terito. sed nullū cōpositū ab eo geminat eā ¶ Curro is. cucurri ere. cursum su. verbū neutr̄. vnde verbalia. ¶ Nota ꝙ curro et oīa cōposita ab eo faciūt p̄teritū in curri. et supina in cursum su. Item curro geminat primā syllabā in p̄terito vt cucurri. sed nullum eius compositū geminat p̄ter precurro (qđ sepe geminat) vt Johannes p̄cucurrit citius petro. Item curro eius composita sunt neutra. exceptis precurro ꝓ preuenire. et transcurro ꝓ transire. q̄ possunt esse actiua. ¶ Moueo es. moui. ere. motum tu. in supino. i. motū facere Unde v̄balia motor. motrix. et hec motio onis. et hic et hec mobilis et hoc mobile. ¶ Nota ꝙ moueo es. et eius cōposita actiua sunt. et faciūt p̄teritū in moui. et supina in motū. et omnia corripiūt in p̄ntī tempore hanc syllabam mo. sed in p̄teritis et in supino eam ꝓducūt ¶ Construe. Ambulo vel gradior. etc. sigt idē qđ spacior. vel ꝓ et itinero. et ꝓficiscor. additur his. supple verbis que ponūtur in priori versu. et iunge scz predictis verbis. hec verba. scz tendo. et mouere. id est moueo. cum hoc verbo curro.

Amussis.

¶ Amussis perpendiculū quod regula signat
Hinc examussim / quod dicitur indubitanter.

Musso dū dubito/musso dū murmuro dico
Dum stolidum stolido lumine respicio

¶ Hic docet autor q ista tria nomina amussis perpēdiculū et regula conueniūt in significatōe. et dicit q amussis sis si est plūbū vel plumbata cementariorū. quod demittitur a sursum vsq deorsum ad percipiendū equalitatem parietis. et dr ab a quod est sine. et musso as quod est dubitare. qa reddet cemētariū indubiū i. certū quomodo parietem dirigat et coequet. ¶ Perpendiculū li. a perpēdo is dr. id est amussis. Item perpendiculum est illud vnde lebetes ferunt id est suspendūtur anglice a hēgell ¶ Hec regula le. a rego gis. qa regit. i. dirigit equalitatem muri. ¶ Hinc examussim. Hic dicit q examussim est idē quod indubie vel indubitanter. et componitur de ex et amussis. ¶ Musso dū. Hic docet autor q musso as. equiuocatur ad tria. nam mussare. i. dubitare. vel murmurare cū silētio. et mussare est respicere indignanter vel stolidū vel toruo vultu aliquem stultum dum quis stulte fecerit.

Amussis

Perpēdiculū
Regula

Musso as.

Obliquo/sinuo/curuo: simul arcuo: limo
Oibus his verbis sensum dedit vsus eundē
Sic lento: flecto sensu compzendis in vno

¶ Hic docet autor quot sunt verba idem significātia cū hoc verbo Arcuo as. dicens q ista. ¶ Obliquo as. aui. are. verbū actiuū cōponitur de ob et equo equas. aui. are. vñ obliquus a. um. et hec obliquitas tatis. ¶ Sinuo as. aui. are. dr de hic sinus nus. nui. ¶ Curuo as. aui. are. componitur de curuo as. i. deorsum curuare. verbum actiuū. vnde curuus a. um. ¶ Arcuo as. aui. are. de arcus cus. cui. dr. ¶ Limo as. aui. are. actiuū. de hec lima me. dr. verbū actiuum. ¶ Lento as. aui. are. de lētus a. um. quod idem est quod hic et hec flexibilis et hoc le. ¶ Flecto tis. flexi re.. flecū flexu in supinis actiuū. Et componitur. Reflecto tis. deflecto tis. omnia sunt actiua. et faciunt pterita in xi. et supina in xum. ¶ Construe. Usus dedit omnibus his verbis eūdem sensum. his verbis dico obliquo. et c. sic cōprendis lento flecto in vno sensu cum pdictis.

Obliquo
Sinuo
Curuo
Arcuo
Limo
Lento

Flecto

Constructio

Conflictus: bellum: congressus: et ala: duellū
Obsidio: mars: atq rebellio: prelia: pugna
Sunt acies: guerra predictis associanda

Ala.

Ala — ¶ Hic docet autor q̄ sunt nomia synonyma cū isto nomie hec ala
ale.i.bellū. dicēs q̄ ista q̄ sequūtur Hic cōflictus tus.tui.dr̄ de cō
Conflictus — ⁊ fligo gis.conflixi ere.conflictum tu in supinis.i.pugnare bellare.
Bellum — ¶ Bellū dr̄ de bonus a.um per antiphrasim quia bellum nō est bo
num.componitur cum gero ris.⁊ dr̄ belliger a.um.et cum in. et dr̄
Imbellus — imbellis et hoc imbelle.i.debilis non aptus ad bellandum.vel im
Congressus — bellus a.um.¶ Hic congressus sus sui.dicitur de congredior ris.i.
Ala. Duellū — pugnare.¶ Hec ala ale.de alo lis lui.ere.dicitur.¶ Hoc duellum
li.componitur de duo.⁊ hoc bellum li. Unde duellum quasi dubel-
Acies — lum.i.duor̄ bellum¶ Hec acies ei.dr̄ de acuo is.⁊ tria significat
nam acies est rei summitas.acies oculorum acumen.acies exerci-
Guerra — tus.eo q̄ armat is acutis armis eat ad bellum. ¶ Hec guerra re.
vnde guerro as aui are.i.pugnare.

Bellus

Bellus formosus procerus et speciosus
Preclarus nitidus pulcer pariterq̄ decorus
Splēdidus egregius forma faciēq̄ venustus
Multorū procerū corpus decet esse procerū
Est procerum vere procerum corpus habere

Peracto superius compētēr de synonymatiōe ⁊ cōsignificatione
dictionū que ab a litera inceperūt.hic autor intendit agere de synony-
matione dictionū que incipiunt a B.Et primo docet quot sunt no-
mina synonyma cū isto nomine bellus a.um.i.pulcer a um.Et de-
Formosus — riuatur a bonus a.um.i.aliquantulum bonus.dicens q̄ ista¶ For
Procerus — mosus a.um.et dicitur de forma me.¶ Procerus ra rum compo-
Preclarus — nitur a procul et hec terra re.¶ Speciosus a.um.et dicitur de hec
Nitidus — species ei.¶ Preclarus a.um.⁊ cōponitur de pre et clarus.¶ Ni
tidus a.um.et dr̄ de niteo es¶ Pulcer a.um.et dicitur de hec pel
Decorus — lis lis.i.cutis.¶ Decorus a.um.⁊ dr̄ de decor ris¶ Splendidus a.
um.et dr̄ de splēdeo es. ¶ Egregius a.um.et componitur de ꝑpo
sitiōe ex ⁊ hic grex.quasi extra gregē. ¶ Venustus a.um.de hec ve
nus ris.i.luxuria.¶ Multor̄.rc̄.Hic ponit autor differentiam iter
Dr̄a inter pro cerū ⁊ ꝓcerū. — procerum media correpta et ꝓcerum media producta. Procerum
(cuius media corripitur)est genitiuus istius nomis in plurali nu-
mero.ntō hū ꝓceres.genitiuo horum procerum.datiuo his ꝓceri-
bus.Proceres idem quod nobiles. Et dicitur de pro quod est pro
cul.et hec caries ei.i.turpitudo vilitas.quasi procul a carie. Pro-
cerum(cuius media producitur)est accusatiuus casus de hoc no-
mine procerus ra.rum . Et potest esse nominatiui vel vocatiui ca-
Constructio — sus.Quia vbilibet producitur ce in procerus.¶ Construe. Decet

to est. decens est. corpus multorum procerum. i. nobilium vel generosorum virorum. esse procerum. i. pulcrum. ¶ Est procerum. hic maior differentia inter predicta noia quam supius ponit. q: ponit differentiam inter procerum cuius due prime syllabe corripiuntur. et procerum. cuius due prime producuntur ¶ Nota quod pro. quando stat pro procul in compositione corripitur. et quando stat prepositionaliter semper producitur vt supius ponit ambobus modis ¶ Construe. Est. i. pertinet (anglice yt befalleth) hoc procerum. id est. nobilium. habere corpus procerum. i. pulcrum.

Est fortunatus felix faustusque beatus.

De trans atque beans trabeam dic et trabeatum

¶ Hic autor docet quod ista noia conueniunt in significatione cum hoc nomine beatus. a. um. i. fortunatus. a. um. Et dicitur de fortuno as. aui. ¶ Hic et hec et hoc felix cis. Et componitur infelix cis. vnde feliciter felicissime. aduerbia. et hec felicitas atis. ¶ Faustus. a. um. et dicitur a fauco es. i. ille cui fortuna accidit vel fauet. vnde fauste faustius aduerbia. et hec faustitudo. inis. i. felicitas. et componitur infaustus a. um. i. infelix. ¶ Beatus a. um. et dicitur de beo. aris. atus sum. beari. ¶ De trans ec. Autor hic docet quod trabea hec. est vestis regalis vel imperialis. et dicitur a transbeo as. et illud de trans et beo as. vnde trabeatus a um. i. trabea indutus. Unde legitur quod dominus noster Jesus indutus fuit trabea carnis. i. regia veste carnis. ¶ Satis facilis est constructio. Construe secundum versum sic. Dic trabeam supple deriuari de trabea. Beatus Felix. Faustus. Trabea

Res eadem femoralia sunt perisomata bracce.

A braccis braccale venit lumbareque lumbis.

¶ Hic docet autor quod iste dictiones. perisoma. et femoralia. eiusdem sunt significationis cum isto nomine hee bracce arum. ¶ Perisoma declinatur. hoc perizoma. tis. et componitur de peri quod est circum. et zoma. i. corpus quasi circuiens corpus. Et est vestis (vt dicit Hugu.) antiquissima scilicet succinctorium. femoralia quo genitalia tantum teguntur. Alii dicunt quod sit tunica foliis consuta. qualem fecit dominus ade post lapsum ¶ Hoc femorale is. dicitur de hoc femur ris. i. crus. vel vsque ad femora descendit ¶ De bracce arum. dicitur a braccos grece. quod est breue latine. q: breues vestes sunt. ¶ Hoc braccale lis. et hoc lumbare ris. idem sunt. i. illud quod ponitur in braccis vel circa lumbos. cui ligule ligant pro caligis sursum ligandis. Et dicitur braccale a braccis. Lumbare a lumbis Perizoma. Femorale. Bracce. Braccale

¶ Fiber idem castorque beuer castorea cuius

Fiunt testiculi castratos dicimus esse.

Beuer.
Fiber
Castor
Castoreum

¶ Hic docet autor q̄ ista nomina. hic fiber bri. hic castor. oris. sunt eiusdem significationis cum hoc noīe hic beuer beueri. media concepta. ¶ Hic fiber dr̄ a findo dis. di. ere. i. scindere. q: cum venatores insequũtur eũ. findit testiculos suos. i. abscindit. q: medicinales sunt ¶ Hic castor oris. media concepta in gtō. Juxta illud doctrinalis. Format oris rhetor memor arbor. neutraq; castor. Et dicit castor de castro as. q: castrat seipsum. vt dictũ est. dũ sentit venatores sequaces. sciens se fugari ꝓpter testiculos. vñ hoc castoreũ ei. medicamẽ quod fit de testiculis eius. Et adiectiue declinatur castoreus. a. um aliquid pertinens ad castorem.

Dragma bisancius/ est mna/ vel aureus/ atq; ta
Sed dracma ꝓprie speciẽ dic pōderis esse lentũ

Bisancius.
Dracma hec.
Dragma hoc.
Mna.
Na impatī.
Aureus.

¶ Autor hic docet q̄ ista noīa dracma. aureus ⁊ talentum. ꝯsignt vnã rem cũ isto noīe hic bisancius cii. Et est quidã nũmus aureus sicut nobile. francus. muto. florenus ⁊ hmōi ¶ Hec dracma me. et scribit p c. sm̄ Hug'. ⁊ est ꝓprie species pōderis. scʒ octaua pars vncie. Sed hoc dragma tis. p g in gtō. est questio siue interrogatio ¶ Hic bisancius cii. dr̄ de Bisancio ciuitate quadã. que nũc dicit Constantinopolis. ⁊ adhuc bisancius moneta illius ciuitatis dicit ¶ Hec Mna mne. scribitur cum tribus litteris. Et Na est imperatiuus modus de no nas. vñ in accentuario. M vult nomen Mna Na verbũ nō habet illã. ¶ Hic aureus rei. Et potest declinari adiectiue aureus. a. um. ⁊ dicitur de hoc aurum ri.

Est neutrũ dragma cui dragmatis est genitiuus
Questio dragmaticũ dicas genus esse loquendi

¶ Hic autor d. q̄ dragma faciens gtm̄ dragmatis. neutri generis. est questio vt ſ docet. vñ dragmaticus a. um. i. interrogatiuus. vñ quoddã genus loquẽdi dr̄ dragmaticũ q: sit interrogatiuũ ⁊ respõsiuũ. ⁊ ꝓprie p personas introductas. vt in Therentio.

Boletus.

Unum significant boletus/ tubera/ fungens/
Quos fructus terre faciunt tonitrus pluuieq;.
Additur asperagus/ his sensus conuenit vnus

¶ auctor hic docet q̃ hec noīa hic boletus ti. hoc tuber ris. hic fun
gus. gi. hic asperagus gi. sunt idem in sigtione. ¶ Hic boletus ti. Boletus.
dr̄ de hic bolus li. ¶ Hoc tuber ris. a tumeo es dr̄. quia ex tumore Tuber.
terre p̄cedat. Et dicūtur tubera. quasi tumera. i. q̄si tumores terre.
Et sepe ponitur p̄ tumore Et p̄ peccato generaliter. vñ tuberosus
a. um i. tuberibus plenus. inflatus. supbus. vñ hec tuberositas. at'
i. inflatio. supbia. ¶ Hic fungus gi. dr̄ a fungo gis. fm vocem. scd Fungus.
defungor ris. fm sigtionē. Vñ Marcialis cocus. Defungi fungis Asperagus
hominē crassiue negabas. Boleti leti causa fuere mei. i. defungor.
ris. idez qd morior. ris. ¶ Hic asperagus gi (vt dicit Hug'. dictus
est. q: spinosus τ asper est frutex eius quedā herba. Et etiā sic dicit
quidā piscis paruus. sed optimi saporis. Et etiā boletus dicitur.

Balsamus ē arbor sunt balsama dicta liquores
Arboris emanant opobalsama cortice ceso
De foliis effecta scias folibalsama tritis
Trita vel incisa faciunt calobalsama ligna.

¶ N. B. p. differentiā inter hec balsamus mi. τ hoc balsamū mi. τ Balsamus.
opobalsamū. mi. folibalsamū mi. τ calobalsamū mi. ¶ Hug'. dicit Balsamum
hec balsamus mi. est arbor crescens. vñ hoc balsamū mi. lignū vel Opobalsamū
fructus vel liquor eius. Et cōponitur cū opo (qd est mansio vel ca
uerna vel cortex) τ dr̄ opobalsamū. i. liquor manās de incisione cor Folibalsamū
ticis. qui p cauernas eximij odoris guttas destillat. Itez cōponitur Calobalsamū
cum foliū. τ dr̄ folibalsamū. i. foliū balsami liquor manans de foliis Xirobalsamū
tritis illius. Item componit cum calo. (qd est lignū) τ dr̄ calobalsa- Xilobalsamū
mū. i. lignū balsami. vel liquor manans de ligno eius trito. Idez dr̄ Carpobalsa
xilobalsamū. ab xilo qd est lignū. Item cōponitur cum xiros vel car
pos. quos vterq3 interpretatur fructus. τ est carpobalsamū vel xiro
balsamū. fructus siue semen balsami. vel liquor q̄ fit ex eius fructu Notabile
siue semine. ¶ Nota. q̃ multiplex ergo vnguentū balsamus affert. de balsamo.
Primū est τ preciosius aliis. qd sponte manat de foliis. τ illud vo
catur balsamū. Secundū est carpobalsamū vel xirobalsamū. Ter
cium est opobalsamū. Quartū folibalsamū. Quintū calobalsamū
vel xilobalsamū. Et pbat ita si feratur in manu cōtra solem. punit
carnem. si nō. tūc est corruptū. ¶ Et a balsamus balsamatus a. um.
i. balsamo inunctus. Et potest esse participiū. nam balsamo as. est
balsamo inungere. τ est actiuū. Et cōponitur cū in τ dr̄ inbalsamo
as. i. valde balsamare. τ est similiter actiuū.

¶ Est bacchus vitissator eius baccha sacerdos. Bacchus

Viuunt insane qui bachana lia viuunt/
Quemlibet insanū bachari dicimus inde.

Bacchus.
Baccha.
Bacchanalia
Bacchor.

¶ Hic autor docet q ista duo noīa sunt idem in significatione s. vitissator ⁊ bacchus. Et est bacchus deus vini. ⁊ ponitur quandoq pro ipso vino. vnde hic baculus li. qui a baccho vt dicitur est repertus: qr homines meri vino baculo vtebantur. Vel dicitur a baiulando. qr aptus est ad baiulandū ¶ Item a bacchus hec baccha ce. femina colens festa bacchi i. sacerdotissa eius (que ⁊ bacchis dicitur. ¶ Bacchanalia declinat in plurali hec bacchanalia orum. i. festa bacchi. Et ponitur hoc nomen aduerbialiter. s. pro bacchanaliter vel furiose. Vnde Iuuenalis incipit secundā satyram. Vltra sauromatas fugere hinc licet ⁊ glacialem. Oceanū. quotiens aliquid de moribus audent. Qui curios simulant ⁊ bacchanalia viuūt. i. bacchanaliter vel furiose viuūt. Et a bacchus dicitur bacchor aris. verbū deponens. i. furere vel insanire.

Vitissator
Constructio

¶ Hic vitissator oris. componitur de hec vitis tis. ⁊ sator. i. ille qui serit. i. plantat vites ¶ Cōstruc. Vitissator est bacchus. baccha est sacerdos eius Illi viuūt insane q viuūt bacchanalia. i. bacchanaliter. nos dicimus. s. a bacchus. quemlibet insanū. i. furiosum. bacchari. i. furere. insanire

Sustentamenta columen basis atq columna
Pes substans proprie fertur basis esse columne

Basis.
Sustamentū.
Columen
Culumna
Culmus.

¶ Autor hic docet q ista noīa conueniūt in significatione cū hoc noīe hec basis sis. scz hoc sustamentū ti. Et dicitur de sustento as. ⁊ hoc columen inis. Et est columen inis secundum Hug. alacritas vel fortitudo. Vnde Homerus. Hunc patrie columen pungit mauortius heros. Et est hec basis sis. nomē fortissime petre lingua syrorum. vnde basis fultura columē. s. quod supponitur illi. Et dicitur extremitas plante. ¶ Et hec columna ne. ⁊ dicitur de hic culmus mi. Et est culmus ipse calamus spice qui a radicibus nascitur. licet culmus inueniatur pro ipso folliculo vnde spica exit. ⁊ quandoq culmus pro spica ponitur. ⁊ dicitur culmus a calamo. quasi calamus

Notabile

¶ Et nota q columna constat ex tribus partibus prima pars dicitur basis ⁊ est basis proprie pes columne. Secūda pars dicitur stilus qui portatur a basi. ⁊ est illa pars que ē a basi vsq ad summitatem. Tercia pars dicitur epistiliū. Et est capitellū quod supponitur columne. Vnde versus. Dico basim portare stilum qui vectus ab ipsa. Portat epistiliū. stilus est erecta colūna. Et est colūna ipsum totū factum ex istis tribus partibus superius recitatis.

Basileos grece/rex dicitur esse latine.
Hinc scio basilicam nasci/simul ⁊ basiliscum.

¶ Hic dicit autor q basileos et rex idem sunt. ¶ Basileos cōponitur de basis et leos quod ē pplus quasi basis ppli i. sustētamētum ppli. Sed basileos est grecū et versum est latinū et dr basileus lei. id est rex vel imperator. vnde hec basilica ce. i. aula regia vel palacium regis. sed modo basilica p trāslatōem dr eccl'ia quod est palaciū sūmi regis. ¶ Et basilica dr basilican⁹ a. um. i. palatinus sez aliqs de de curia regali vel de palacio regis qd cōponit cū sub et dr subbasilicanus a. um. i. subbasilicani ppie dnr q habitāt iuxta basilicā et sub alis eius. Itē basilica est qdā herba q gēciana dr cuius radix dat fortitudinē et suauitatē omnibus vecentibus eā. Item a basileos dicitur hic basiliscus ci. rex serpentum qui solo visu interficit animalia. et dicitur nasci ex ouo galli cuius pulius dicitur vertere omne metallum in aurum purissimum. vt dicunt quidam alchymiste. et vocatur ille serpens anglice a cocatrice.

Basileos

Basilica

Basilicanus

Basiliscus

De balo siue balatu dic fore tu balatrones
De baratro recte formari dic baratrones

¶ Hic docet autor q ista duo nomina baratrones et balatrones idem significant. ¶ Hic baratro onis .id est leccator gulosus vel porgus vel ioculator anglice a ioguler or a gloton. Et nota hic q balatro onis producit illas duas syllabas ba et la secundū hugu. et cath. et doctrinale que scdm autorem corripiūtur. vnde predictus versus potest corrigi sic. dat balatrones balo baratrū baratrones et isto solo versu connectitur sensus illorū duorū versuū. ¶ Hic baratro onis a baratrū dicitur quod est vorago atra. Et est baratro leccator vel gluto. quia omnia baratro id est ventri committit.

Balatro

Notabile

Baratro

Unū significant batulus batus atq batillus
Uas affirmatur batulus quo pruna locatur

¶ Hic dicit autor q ista nomīa batulus batus et batillus idem significant ¶ Hic batus ti est mensura capiens quinquaginta sextarios vel tres modios Et deputatur tñ liquidis ppriie . licet etiam in aliis rebus talis mensura habeatur. Un componitur cum ab et ablata b dicitur hic et hec abbatis indeclinabile per oēs casus. q cum bato diuidit auenas vel aliud. Et a bato dr batillus li vel batulus li. diminutiua. Item batulus est vas ferreum quo ardētes prune siue carbones portantur. vnde in vita sancti laurentij . allati sunt batuli cum prunis ardentibus .

Batus

Abbatis

Batulus

Nam bartin grece graue dicitur esse latine
Baro baronis grauis ac autenticus est vir

bartus

Barrus
Baro
Elephas
Elephātus

¶ Hic docet auto: q̄ ista nomia sunt eiusdē sigtōis. ¶ Hic barrus ri. quod dr̄ de barrin grece quod est graue latine. q̄a aial grue est. Et a barin dr̄ hic baro onis. i. vir probus. grauis et autenticus. Et est baro ãglice barō. ¶ Hic elephas antis. dr̄ de elephas grece est quod mons latine quia repsentat magnitudinem mōtis. Unde quidam. Corpore tam grandes apud indos sunt elephantes. Ut bene firmares montibus esse pares. ¶ Hic elephantus ti. de hic elephas dr̄. De barrus ri. dr̄ barrio ris. riui. ire. i. clamare ad modū elephantis. vnde hic barritus tus. tui. vox elephantis.

Ouis.

Lanigeras vel oues: balantes. siue bidētes
Dicimus eiusdem tot nomia sunt animalis
Esset in his: si non vitaret ouicula versum

Lanigera

¶ Hic docet auto: q̄ ista nomia sunt eiusdē signōis. Hec lanigera re. q̄ cōponitur de hec lana ne. et gero ris. quasi gerēs lanā. ¶ Hec ouis ouis oui. dr̄ de offero offers obtuli offerre. ¶ Hec balans tis. a balo as. dicitur. ¶ Hec bidens tis. componitur de bis. et hic dēs tis. quia binos dentes habet ceteris longiores. ¶ Hec ouicula le. diminutiuum de hec ouis ouis oui ouem.

balthcus

Balteus insignes matronas aureus ambit
Hinc auro mixta conterunt serica fila

¶ Hic docet auto: quid sit balteus. ¶ Balteus est zona facta ex serico. cui fila aurea cōtexūtur. q̄a diuites et nobiles mulieres vtūtur. et declinatur hic balteus tei. i. singu. sed i. psi inueniūtur masculini et neu. genū. hū baltei vel hec baltea. fm hug. est cingulū militare. sed dicitur quasi pondēs q̄a ex eo signa depēdēt ad demōstrādū legionis militaris summā. i. sex milia. sexcētarum. sexaginta sex. q̄a tot constituūt legionē. Ūn̄ et balteus dr̄ nō tm̄ q̄d cingitur sed q̄ etiā bene arma dependēt. vn̄ balteolus oli. diminutiuū a balteus a. um. i. balteo ornatus. et balterio ris. riui. ire. i. cingere. et est actiuū

Balteolus
Balterio

Betam maguderim caulem dic esse secundū
Hinc adiectiuum nomen betacius erit

Beta
Maguderis

¶ Hic docet auto: q̄ ista nola beta. maguderis. caulis sūt eiusdē signōis. ¶ Beta est secūdus caulis qui post primā abscisionem in eodē trūco nascitur. ¶ Maguderis scdm quosdam est trūcus

species oleris. Un̄ illud. Maguderis species oleris vel trūcus ha
betur. ¶ Hic caulis lis. de coaleo les. vel a coalo lis. i. crescere dr̄. Caulis.
Et est caulis generalit er herbaꝝ vel oleꝝ medius fruter. (q̄ vulgo
tyrsus dr̄) q: a terra sursum ascendit ex quo tractū est. vel specialit
quoddā genus oleꝝ caulis dr̄. q: tyrsus illius āplius ceteris oleri-
bus coalescit. ¶ Nota a beta dr̄ betacius a. um. nomen possessiuū etacius

Signat idem bilis/ offensaqꝫ/ rancor/ ꝛ ira/
Sed proprie bilis est humor fellis amarus/

¶ Hic ponit Autor ꝙ hec nomina bilis. offensa. rancor. ꝛ ira. sunt Bilis.
eiusdē significationis. ¶ Hic bilis lis. a bis dr̄. i. fel fellis. vel sedes ire.
vel ex cōmotione fellis ꝓcedens amaricatio. Et ponit q̄nqꝫ ꝓ ipso
felle. vel ꝓ quolibet nigro vel malo humore. ꝛ q̄nqꝫ pro ira. ¶ Hec
offensa se. dr̄ de offendo dis. qđ est facere aliquē irasci vel inuenire Offensa
cū enim ad lapidem offendimus illū inuenimus. vn̄ ꝛ hec offensio
onis. ꝛ hec offensa se. i. culpa foris facti. Et hoc offendiculū li. illud
idem qđ culpa. vel illud ad qđ pedem offendimus. vel obex. vel im
pedimentū. ¶ Hic rancor oris. a ran dr̄ qđ est ira. vel locus ire. Et
est rancor indignatio. dolor. amaritudo mētis. vel fetor. ꝛ ꝓprie car Rancor
nis ex vetustate ꝓueniens. ꝛ hic rancidus a. ū. i. iracūdus. fetidus
ꝛ amarus ex vetustate. ꝛ insipidus. ꝛ rancidulus a. ū. aliquātulum
rancidus. ꝛ a rancor hec rabies ei. ¶ Hec ira. re. ab vr qđ ē lingua
chaldea ignis siue flāma dr̄ deriuatur. ꝛ dr̄ ira quasi vra. q: accēdit Ira
ꝛ inflāmat. vn̄ irascor. aris. sum. irasci. Unde iracūdus a. um. facile Iracūdus
irascens. q: accenso sanguine in furorem impellitur.

Ex geminis libris constat mensura bilibris.

¶ Hic docet autor ꝙ hoc nomen hic ꝛ hec bilibris ꝛ hoc bre. com Bilibris.
ponitur de bis ꝛ libra e. Un̄ mensura bilibris constat ex geminis. i.
duabus libris. ¶ Libra est q̄ p̄sial de duodecim vncijs. ꝛ habetur
p̄fecti pōderis. q: ꝯstat tot vncijs quot mēsibus ānus. ꝛ dr̄ libra a li Libra.
ber. a. ū. q: sit libera ꝛ cūcta int pōdera ꝓcedentia ꝛ in vno ꝯcludat

Dicuntur bifores value gemine coeuntes.

¶ Hic autor docet ꝙ hoc nomen bifores componit a bis ꝛ fores. Bifores
Et dicitur bifores bifor[illegible]bus duplices fores. Et hic ꝛ hec biforis. ꝛ
hoc re. i. duplex. Un̄ Ouidius. ij. metha. Argenti bifores radiabāt
lumine value. bifores value. i. duplices value ¶ Fores a foris vel Fores.
foras dicitur. Et declinatur in plurali numero. he fores foriū. Sed
in singulari inuenitur Genitiuo huius foris. Accusatiuo hāc forem

¶ Et dicitur fores quia foris ponuntur. et foris aperiuntur et voluuntur.
Valua — Unde hic forculus li. deus qui preest foribus et eas custodit. ¶ Hec
valua ue. dicitur a voluo uis. et value sunt proprie que interius voluuntur.
Vulua — et sunt duplices et replicabiles. ¶ Vulua quasi valua. i. ianua ventris.
vel quia semen recipiat vel quia ex ea fetus procedat. Vulua etiam dicitur
Geminus — sumen suis. ¶ Et geminus a. um. i. duplex vel duo. Unde gemini dicuntur
cum duo simul nati. et non tamen duo simul nati. sed et plures simul nati
Et dicitur geminus a gigno nis. nui. ere. nitum. tu. in supinis

Boo. as — ¶ Intono vel resono reboo boo mugio clamo
A boo buccella fit buccula bucca boatus.
De cano de bucca cum buccino buccina fiunt.
Os oris bucca minuit quoque buccula sensum
Infantum buccas ostilla vel ostula dicas
Est buccella cibus: quantum semel accipis ore.

¶ Hic in versibus docet autor que sunt verba convenientia in significatione
Intono — cum hoc verbo boo boas aui. are. et sunt ista. ¶ Intono as. aui. nare
intonitum intonitu. quod componitur de in. et tono as. aui. are. ¶ Resono
Resono — as. aui. are. et componitur de re et sono as. aui. are. sonitum tu. in supino.
Reboo. — ¶ Reboo as. aui. are. de re. et boo boas boaui boare boatum boatu.
Mugio — ¶ Mugio is. ire. itum. tu. in supinis. et est proprie boum. Unde hic mu
gitus tus tui. clamor vel vox boum. Unde Ovidius in de remediis.
Parte sonant alia sylue mugitibus alte. Et querit vitulum mater
abesse suum. Et componitur mugio admugio. comugio. obmugio. et est
Clamo — neutrum cum omnibus suis compositis. et producit hanc syllabam mu.
cum compositis. — ¶ Clamo as. aui. are ab hic calamus mi. dicitur. i. clamorem facere so-
nare. quasi clamare. Unde hic clamor oris. a quo clamosus a. um.
Et nota quod clamo est verbum neutrum. ponitur tamen quandoque transitiue. sed im-
proprie. vt clama illum. i. cum clamore voca illum. Et componitur
acclamo as. aui. conclamo as. aui. reclamo as. aui. are. Et sunt neu
Boo as. — tra omnia composita a clamo. ¶ A boo buccella etc. hic autor docet
et deriuatiua. — ea que sunt deriuatiua ab hoc verbo boo boas. et sunt ista. hec buc
cella le. et est diminutiuum de bucca ce. et hec buccula le. et est dimi-
nutiuum de bucca ce. a boo as. dicitur folliculus et inflatio. Vel bucca est
Bucca — nomen ficticium sumptum ex proprietate vocis ipsius rei. Et a bucca ce
Bucco onis — hic bucco onis. i. verbosus rator. qui multum loquitur et multum comedit
Proprie quidem bucco dicitur garrulus qui loquacitatem oris sui non
Duribuccus. — sensu cunctos exuperet. ¶ Item bucca componitur cum durus. a. um
et dicitur hic duribuccus ci. ille qui nunquam vult os vel buccam aperire

¶ Hic boatus tus tui. a boo as. dr. i. sonus boum. ¶ Item a bucca dr hec buccina ne. vel dr a boo as. q. sonat. Uel sm istum Autorem buccina cōponitur de hec bucca ce. & cano is. q. illa canimus cum bucca. scz sufflando. Et inde buccino as. i. cū buccina sonare. et hic buccinus ni. i. clangor buccine. Huguic' dicit q cano componitur cū buccina & dr hic buccinen buccininis. cū bucca canēs ¶ Construe Infantum buccas &c. Dic. i. dicas. buccas infantum. i. puerorum. esse ostilla vel ostula. Ostillū vel ostulum vtrūq est diminutiuū de os oris. scz paruū os. et buccella est cibus. accipis. i. quātū potes acci pere semel in ore tuo. Et est buccella diminutiuū de bucca. & etiam buccula. ¶ Item bucula potest esse diminutiuū de hic & hec bos bouis. & tūc bucula est parua bos. Unde Virgilius in Bucolicis. Aut errans bucula campo. ¶ Item a buccula hic buccellarius. rii id est gluto vel leccator.

Boatus.
Bucca
Buccina
Constructio
Bucula

¶ Inter se lituus tuba tybia buccina distant/
A lituo gracilis sonus erit grandior illis.
A componenti sortitur buccina nomen.

Lituus

¶ Hic docet autor q ista nomina in generali sunt idem. in speciali tamē differūt scz lituus &c. Lituus est tuba generalis gracilē sonū emittens ¶ Tybia bie. est instrumentū musicū q: primū de ceruinis & et gruis pedibus & cruribus hynnulorum fierēt. sed postea abusione de vnaquaque re fiebant tybie. Et dr tybia cyrpus vel genus vasculi in modū scrinij ex virgulis textum. Un. Tybia dat sonitus. sic portat tybia textum. ¶ Hec tuba be. (anglice a trumpe.) legalis erat fistula cantatoria de argento ad quattuor ordinata. Un versus. Legalis populi tuba cū clangore vocabat. In bello castris festisq tonabat. ¶ Buccina (sm istum autorem) cōponitur de bucca & cano ¶ Construe. Ista nomina Lituus. tuba. tybia. & buccina. distant. i. differunt inter se. Gracilis sonus. i. exilis & subtilis. erit. i. emittitur a lituo. sed grādior sonus erit illis. i. ab illis. s. tuba. tybia & buccina hec buccina ne. sortitur. i. habet vel percipit. nomen a componenti. scz a cano is. & hec bucca ce.

Tybia
Tuba.
Constructio

Bubo/ bubastus/ bos/ bostar/ bucera/ buris/
Bubulus/ & bulbus/ buculus/ buglossa/ bubulc9/
De boue preterea fit bosforus boetes.

Bubo.

... bouat flatio bouis / est curuamen aratri /
Buris bubastus tumidis est uua racemis.
Bos paru⁹ buculus sed bubalus est boue maior
Forme consimilis: ac alterius speciei
Sunt pisces bulbi seruant armenta bubulci.
Lingua bouina sonat / gramē buglossa vocatur
Sed cornuta sonant animalia bucera grece
Sed via bossforus / est bouis appellata meatu
Arcteo defixa polo stat stella boetes.

¶ Hic cõmemorat Autor quedã nomia ꝯsonantia ſm vocem. que
tamen differũt inter se ſm rem. deriuata ab hoc noie hic ꝛ hec bos
bouis. Primo ponit numeꝝ postea repositionē illoꝝ subiungens.
Primo ergo dicit ꝙ ista noia fiunt de bos bouis. s. bubo. bubastus
ꝛc. ꝛ preterea hoc nomen bosforus fit de bos atq; boetes. fit de bos
Bostar. ¶ Est bostar ꝛc. Hic exponit predicta noia sic. hoc bostar. aris. est
Bubastus. statio bouis. i. boum. scꝫ stabulum in quo stant boues. ꝛ sic videtur
Buris bostar componi de bos bouis. ꝛ sto stas ¶ Hec buris buris ri. est
Buculus curuamē. i. curuatura aratri. et dr̄ de bos. Hic bubastus ti. est vua
Bubalus cum tumidis racemis. i. maturis racemis. ¶ Buculus est paruus
bos. diminutiuũ de bos bouis. sed bubalus est maior boue. consi-
milis forme. ac ꝓ ꝛ. alterius speciei. Unde in vita sancti Marci dr̄.
Trahanius bubalũ ad loca bubali) nec bubalus est idem in specie
cum boue ¶ Bulbi sunt quidam pisces cum magnis capitibus de
Bulbi quibus cõmemorat Ouidius. damus a. libicis bulbus tibi missus
Bubulci ab oris. Item quintus seruius dicit. Contritus cuꝫ melle dabit me
dicamina bulbus. ¶ Bubulci. i. custodes boum. seruãt. i. custodiũt
armenta. Et dicitur bubulcus de bus. quod est bos. ꝛ ycos custos
quasi custos bouis. id est. boum. Unde Uirgilius. Tarde venere
bubulci ꝛc. ¶ Buglossa vocatur gramen. id est. quedam herba. nã
Buglossa sonat idem quod lingua bouina. Dicitur enim buglossa a bus. qđ
Bucera est bos. ꝛ hec glossa. id est. lingua. quasi lingua bouis. vel glossa bo
uis. ¶ Sed bucera sonant grece cornuta animalia latine. Et dicit
bucerus. a. um. de bus quod est bos ꝛ ceros grece. qđ est cornu la-
tine. Unde buceri sunt boues cornuti Unde Ouidius. Lanigerosq;
Armenta greges armẽtaq; bucera pauit. lanigeros greges. i. oues. armẽta
bucera. i. boues. Armenta autem sunt proprie collectiones boum.

¶ Sed bosforus est via appellata meatu vel transitu bouis. Est enim mare bisforus vbi bos transiuit. Un̄ de ip̄a dictōe commemorat dicēs. Astringēs bisforus vndas. Et componitur de bos bouis ꝛ foros quod est ferre. Stella boetes stat defixa ī arcteo polo. i. boreali polo. Arctos nāq̄ est stella fixa iuxta polū arcticū v̄sus partē borealē. vn̄ arcticus a. um. i. borealis. Est eñ polus duplex. s. polus antarticus. polus arcticus est in summitate spere. ꝛ sic directe in borea. Polus ātarcticus est in infima parte spere directe in oppositū poli arctici. Et illi duo poli sunt axes quibus voluitur totum celum Bosforus Boetes Pol⁹ arctic⁹ Polus antarticus

Est bufo rana / ranunculus atq̄ rubeta Bufo
Turpis auis bubo turpissima belua bufo

¶ hic docet autor q̄ ista nōia rana ranūculus ꝛ rubeta sunt eiusdē significatōis cū hoc nomīe hic bufo onis. Et est bufo vilissima rana fugiens ꝛ habitans in siccis cauernis murorū et parietū. ¶ Rana dr̄ ā ran quod est ira. vnde et rancor dr̄. ¶ hic ranūculus li. deriuatiuum siue diminutiuū. ¶ hec rubeta te. de rubus bi dr̄. quia in rubis moratur. ¶ Turpis auis bubo. ꝛc̄. hic ponitur dr̄a inter bubonē et bufonē. ¶ Bubo est quedā auis q̄ a sono vocis nomē habet. de qua cōmemorans ouidius dicit. Fedaq̄ fit volucris vēturi nūcia luctus. Ignauus bubo dirū mortalibus omē. Bufo ē turpis rana. vt supius exponit ¶ Construe. bubo ē turpis auis s3 bufo ē turpissima belua. i. bestia. bubo (āglice a no vvle) bufo (āglice a toode) Rana Ranūculus Rubeta Constructio

Res eadem blata / vespertilioq̄ vocata
Hinc declamare garritu fit blaterare.

¶ hic vesptilo de vespa dr̄ auis ī vespe volās. ¶ hec blata te. fm hug. de blatero as. dr̄ quoddā aial de nocte tm̄ ambulās q̄ cōphensa manū inficit. s3 fm istū autorē idē est qđ vespt̄ilio. Aliū dicūt q̄ ē genus muris ī subtrancis cauernis hitans. ¶ Blatero as. fm istū autorē de blata dr̄. i. clamare ad mođ blate. hug. dicit de blatero as. dr̄ hec blata te. q̄ est sonus rane. Et est blaterare stulte ꝛ sine causa loq̄. vel detrectare. vel detrahere. vel trepide aliquid ꝓferre. id est metu trepidantia v̄ba referre vel ꝓferre. quod et balbutire dr̄. Blata Blatero

Mercedem cursus brauium victoria donat Brauiū

¶ Hoc brauiū uij. est hasta vel gladius ad finē stadij positus. q̄ solebat dari scertatim currentibus ꝓ mercede. Et dr̄ brauiū quasi breuis vie p̄cium vel p̄miū. ¶ Hugu. dicit. brauiū. laurea. palma. munus. p̄mium. cursus. quasi parauiū. i. partū et acquisitū vi et virtute. vn̄ hic ꝛ hec braueta te. q̄ accipit brauium. i. mercedem cursus.

Bractea/bracteola tenuissima lamina fertur

Bractea
Bracteola

¶ Hec bractea tee . de bracnus ci . dicitur tenuissima lamina auri. vnde hec bracteola diminutiuũ de bractea. Et etiam bracteola dicitur campanula aurea. vnde bracteatus a . um . id est bracteis ornatꝰ secundum hugu . sunt lamina (anglice a plate)

Bruma

Imber hyẽs bruma tribus his res vna vocat
Sed nomẽ bruma trahit a breuitate dierũ
Nãqꝫ brachos grece breue dicitur esse latine
Fertur humera dies cõponũt hec duo bruma.

Hyems
Bruma

¶ Ista tria noĩa . s . ymber . hyems . bruma idem signãt ¶ Hic ymber bris . bri . dr̃ a greco ymbros. ¶ Hec hyems mis mi . Quas hyems grece quod est dimidiũ latine dr̃ . quia tũc breuiori ꝛ diminuto vsqꝫ ad medietatẽ vel vltra sol vertitur circulo . Et nota ꝙ in hoc nomine hyems non est p. ¶ Hec bruma me componitur de brachos qd̃ est breue . et humera dies . quasi brassos dies . i . breuis dies ꝓpter breuitatem dierũ qui sunt. Et dicitur bruma matutinale ꝓpiꝰ e frigus . tempus vero dicitur bruma a breuitate dierum.

Brucus

Brucus et atelabus res vna locusta vocatur
Hec tres etates tria nomina dant animali
Cum breuis est brucus cum de tellure leuatur
Dicitur atelabus . postꝙ̃ sit adulta locusta
Nomine concordi quasi longã dicimus hastã

Atelabus
Locusta

Ista noĩa brucus/atelabus/locusta idẽ signt. ¶ Hic brucus ci dr̃ a brachos qd̃ est breuis . qa cũ nascit breuis est. ꝛ de bruco fit atelabꝰ Et dr̃ atelabus quasi alta lambẽs . vel qa est a tellure eleuatus . vel est longus sicut tela. ¶ Hec locusta ste . componitur de lõgus ꝛ hec hasta . vñ ꝛ eã greci tam maritimã ꝙ̃ terrestrẽ astaton appellant . ꝛ dicunt quod est grillus vel aliud simile. Vel locusta quasi loco sta.

Canis.

st canis/et catulꝰ/leporarius/atqꝫ molosus
Ni metra peccarẽt odorillecus esset ĩ istis

¶ Ista nomia canis. catulus. leporarius. molosus. odorissecus idē significāt. ¶ hic et hec canis nis. ni. vn̄ versus doctrinalis. Est hic et Canis
hec testis ciuis burgensis et hostis. Et canis. 7c. Et dr̄ canis de ca
no nis. cecini ere. ¶ hic catulus li. diminutiuū de canis. et sunt ca- Catulus
tuli ꝓprie filij canū. abusiue tamen filij aliaꝝ bestiaꝝ. ¶ hic lepora- Leporarius
rius rij. de lepus oris dr̄. quia maxime persequitur lepores. ¶ hic Molosus
molosus si. magnus canis a molo lis. dr̄ quasi ad molendinū para-
tus. Uel dr̄ molosus a molosia quadā terra vbi optimi 7 magni ca
nes abundant. ¶ hic odorissecus ci. 7 tūc mutatur q in c. componit
de hic odor oris. 7 sequor ris. quia odore sequitur feras vel bestias Odorissecus
quas venatur ¶ Et nota q̄ odorissequus ꝓducit hanc syllabā do. Notabile
sed autor iste corripit eam necessitate metri. 7 ideo excusat se i prin
cipio istius operis ibi. Sed quia dactilici. 7c̄.

Ether et ethra polus celū dicatur olympus Celum

¶ Ista nomia ether. ethra. polus. olympus idem signt cū hoc no- Ether
mine celū li. ¶ Hic ether ris ꝓprie est supius elementū. s. ignis. et
est nomē grecū. 7 facit accusatiuū singularē etherē vel ethera. 7 il
le accusatiuus ethera trāsfertur i nomiatiuū. 7 declinat hec ethera
re ¶ Hic polus li. a polio lis. i. ornare dr̄. quia politus est. i. ornatus Polus
stellis. Polus etiam dr̄ extremitas axis. ¶ Et est axis linea idea- Axis
lis. i. naturalis q̄ dirigitur a polo artico vsq̄ ad polū antarticū per
meditulliū terre. Huguc. dicit. poli sunt due stelle in capite axis 7
dicūtur a pollicēdo qa rotūdi sunt. Et ponitur qn̄q̄ ꝓ celo. quia po-
litū est et sculptū varijs stellis ¶ Hoc celū li. dr̄ de celo as. quod in Celum
vna significatōe est contrarium ad reuelare. qa celat nos celestia.
Uel dr̄ celum a celo as. quod in alia significatōe idem est quod scul-
pe vel pigere. qr celū ē celatū. i. sculptū vel pictū varijs stellis. Uel
cōponitur celū a casa elyos quod est sol quasi casa elyos id est solis
¶ Et nota q̄ triplex est celum. aereum. sydereū. et empyreum. Ae- Notabile
reum celū est ille locus qui est inter terrā et firmamentū. Sydereū
est vbi fixe sunt stelle in firmamēto et planete errantes. Celum em
pyreum est vbi angeli et archangeli sunt. Et dicitur empyreū ab
en quod est in et pyr quod est ignis. qa ille locus est totus igneus.
videlicet ardens in caritate dei. ¶ Hic olympus pi. dicitur de olō
quod est totum et lampas quasi totus in lampade. id est ardens in Olympus
igne id est caritate. Uel componitur olympus ab olon quod est to
tum et fos quod est lux vel ignis secundū huguccionem.

Est latrina locus/idem cacacūba/cloaca Cloaca

¶ Ista nomia latrina. 7 cacacūba vnū signt cū hoc noie cloaca ce.
¶ Hec latrina ne. de lateo es. dr̄. id est priuatus secessus in domo
que alio nomine dicitur priuata te. Latrina quasi latrans ani quia

Cacacuba anus id est culus latrat. et est ethimologia. ¶ Hec cacacuba be. dr de caco as. quia ibi cacatur. i. malus humor vel mala possessio vel mala substantia reponitur. ¶ Hec cloaca ce a colo as. aui. are. qa feces ibi colantur. i. purgantur et emittuntur. Unde hic cloacarius rij. qui eam facit vel purgat. (anglice a gunge fermer) Et dr cloaca a cleo quod est sorbere. quia sorbet feces illuc defluentes.

Cloaca

Cloacarius

Signat idē quasi triste tegēs tristega vocata
Dicunt tristega sunt quedam tricamerata
Nam stegen grece tectum dixere latine

Tristegū

¶ Hoc tristegum gi. idem quod cloaca in vna significatiōe. in aliis vero est domus hñs tres cameras. Dicitur etiā q arca noe fuit distincta p tristega. Et pducit penultimā secundū istū autorē et plures alios. Unde doctrinale. Ante g corripis e. sed abest tristega cetegus. Alij dicūt q corripit penultimam. quod pcipitur p grecū ex quo componitur. Nam componitur de tris quod est tres. et tegen grece sic telop cuius prima syllaba scribitur cum breui e. vñ quidā dicit. Qui tristega legit hic contradicit achelo. i. regis.

Corda fidis/restis est funis/funiculusq3
Est antemna/rudens/amentum iūgitur istis
Est a rudo rudens fidicen fidis et cano format

Corda

Fidis

Restis

Rhetio

Funis

Antemna

¶ Omnia ista nomina fidis restis sunt eiusdem significatiōis cū hoc nomine hec corda. ¶ Hec corda de. dr de hoc cor cordis. quia sicut pulsus cordis est in pectore. ita pulsus corde est in cythara. ¶ Hec fidis dis di. est corda cythare. Et dr de findo dis. fidi findere. Fidis componitur cū cano is. et dr hic fidicen fidicinis. i. q cū corda canit. vñ hec fidicina ne. citharista que cum fide canit vel cantat. ¶ Hec restis tis. i. funis. vel quod fit ex funibus ad aliquid trahendum. Et dicitur restes qa his retia tendūtur. vel qa rates detineāt. et dr restis ab hoc nomie hoc rhete tis. Unā hic rhetio onis. qui facit vel vendit restes. ¶ Hic funis nis. a fos quod est lux dr. qa funes ad vsum papyri olim in vsum luminis fuerunt circūdati terra. Unde funiculus li. diminutiuū. et p compōem hic funābulus li. qui super funem ambulat. ¶ Hec antēna ne. est corda capitalis in naui que sursum dirigit velum. Et dr antemna qa ante se habet aquas. Uel dr antemna pertica ex qua velum dependit quasi an amnē posita. vn de ouidius libro tristium. Non tulit antemnas aure a secūda meas Et componitur antemna ne. de ante et amnis nis. ai. i. fluuius vel

aqua. ¶ Hic rudens tis. a rudo dis. dr. rudere dr. Et rudentes di- Rudens
cuntur funes quibus velum sursum trahitur. Et dicuntur sic ex ni-
mio stridore quem faciūt. Et nota q̄ rudo dis. i. clamare. et ꝓprie ē Notabile
asinorum. et est prima breuis. Unde Ouidius. Ecce rudens rauco
sileni victor asellus. Intempestiuos edidit ore sonos (vnde ille ver
sus persij falsus est) Findor. et archadie pecuaria rudere credas.
Si enim esset longa faceret p̄teritum rusi. sicut ludo dis. lusi. quod
nihil est (sic dicit huguic.) Doctrinale dicit q̄ prima syllaba de ru-
do indifferens est. sicut rudo pones ceu metra requirūt. qa Persi⁹
ꝓducit vt supra. Et Ouidius corripit in alio loco. ibi. vt rudit a sca
bra turpis asella mola. ¶ Hoc amentum ti. i. corrigia qua iaculum Amentū
vibratur et ꝓijcitur. vnde amento as. i. iaculum vibrare. Hoc amē-
tum s̄m huguic. est corrigia ligata in medio haste vel lancee. quasi
amentum ligatum vel quasi haste aptum. vnde amento as.

Cantaros: et patera: calices: et pocula: crater:
Cyphus apud veteres. comitātur cornua cōcha
Cimbia: vel ciatus: crathesia iungimus istis

¶ Omia ista nomia sunt idem in sig̃tiōe. i. vas in quo potatur vel Cantarus
bibitur. ¶ Hic cātarus ri. i. vas vinariū quod cātādo deportat̄ cir Patera
cū circa in templo. ¶ Et patera dr̄ de pateo es. qa patēs est supe- Calix
rius. ¶ Hic calix cis. a caleo les. dr̄. Solebāt aūt antiqui calidā et
frigidā potionē miscere i calice. vñ ⁊ calix dictus est a calida potio Poculū.
ne (vt ait hugu.) ¶ Hoc poculū li. i. potus vel vas quo bibitur (vñ Epygrāma
marcialis cocus) Sceuola tu comedis apud omis. nullus apud te.
Alteri⁹ gustas pocula. nēo tua. Aut tu redde vicēs. aut desine vel Craterus
le vocari. Turpe quid est semp sumere. nilq; dare. ¶ Hic craterus
(dicit hugu.) est quoddā vas duas hñs ansas. ⁊ est ꝓprie genus ca
licū. i. poculoꝝ. Et fiebat prius de cōnexione virgaꝝ. vñ hic craticu Cyphus
lus li. diminutiuū. ¶ Hic ciphus s̄m quosdā dr̄ de cephas grece
qđ est caput latine. qa totus cōsistit i capite. i. i rotūditate. q: rotun
dū vas est. ⁊ corripit p̄mā syllabā. vñ v̄sus doctrinalis. I sup f lō
ga. nisi cōpositiua ciphusq;. Sed dicūt q̄ apud veteres ꝓdu. p̄mā
syllabā. vñ de cōtēptu mūdi. Insignesq; thori. cupe. ciphiq; decori.
Cūcta relinquent. ⁊c̄. Sed ego credo q̄ prima syllaba de ciphus est
cōis syllaba qa grecū est ⁊ potius p̄ma dicēda est lōga q̄ breuis.
qa sic scribitur apud eos. cyphos. vñ de hec caro carnis dr̄. q: vete
res solebant bibere in cornibus. ideo ponit̄ ꝑ vase de quo bibitur.
⁊ adhuc cornu ꝑ vase habetur. ¶ Hec concha che ꝑ quoddā vase Concha
terreo inuenitur (vt dicit hugu.) ⁊ dr̄ de cauus a. um. qa intus cauata Carchesia
est. ¶ Carchesia ꝓprie sunt in cacumine arboris nauis trocle e. quasi
foramina per q̄ funes trahūtur. vñ quedā vasa ad similitudinē illoꝝ

Trochee facta carchesia dicuntur. Trochee autē sunt vocate q̄a rotulas hēt
Cimbium Trochos autem grece rota dicitur latine ¶ Hoc cimbiū bij. de hec
Ciatus cimba de dicitur q̄a fit ad modū cimbe. ¶ Hic ciatus ti. dicitur de
cieo es. id est commoueo ues.

Cultellus

Artauos canipulos adiunge nouacula cultros
Cultellos q3 spatas rasoria iungimus illis.
Hecq3 spata credas sic dictos esse spadones

Artauus ¶ Ista conueniunt in significatione scz artauus. rc. cum isto nomie
hic culter tri. tro. vel hic cultellus li. lo. ¶ Hic artauus ui. ꝓprie est
Nouacula paruus cultellus cum quo penne aptāntur qui ponitur in pennario
Notabile iuxta pennas. Et dicitur de artus a. um. quia artum locū vendicat.
¶ Hic canipulus .i. artauus. quod nomen vulgus imposuit ¶ Hec
nouacula le .i. rasoriū. a nouo as. quia nouat barbam. vnde illud. No
uacula nō ascēdet super caput eius. Et ps. alrisista. Sicut nouacula
acuta fecisti dolum. Item nouacula dr̄ ferreū instrumentū quo so
Culter let radi pergamenum. ¶ Hic culter tri a colo as dr̄. quia anteq̄ fal
ces essent vepres. vites et arbores cū cultellis putabantur et cole
bātur. vnde hic cultellus li. diminutiuū. ¶ Hec spata te .i. gladius.
Spata a spacio dictus. quia fit spaciosus aptius celatus. Uel dr̄ a spacia
Rasoriū quod est passio. ¶ Hoc rasorium rij. de rado is. rasi radere dr̄ .i. no
Spado uacula ¶ Hic spado onis. sm̄ istū autorem dicitur de hec spata te.
qui cum spata abscidit sibi testiculos vel cuius testiculi abscinduntur
cum spata. Hugu. dicit spado deriuari de hic spadix cis. id est pal
ma. spado id est eunuchus.

Cophynus Est cophyn⁹ calathus cū sporta sportula corbis
Qualus quasillum simul istis associandum

¶ Omnia ista que hic ponuntur idē significāt cum hoc nole hic co
phinus ni. Et est cophinus ꝓprie illud vas quo fimus vel stercora
deportātur ad terras impinguandas. Unde ibi scribitur. Manus
eius in cophino seruierunt. id est ad tale officiū fuerat deputatus
Calathus ioseph in egipto vt portaret fimū in cophynis. et est grecū ¶ Hic
Sporta calathus ti. de calon grece. quod est lignū latine. ¶ Hec sporta ab
asporto as. dr̄. quoddam genus vasis vimineū vel virgeum (Unde
Sportarius paulus) In sporta dimissus sum per murum. Unde hec sportula le.
ꝛ sportella diminutiua. Uel sporta dr̄ a sporto frutice. Uñ in q̄busdā
locis texitur. ꝛ hic sportarius rij q̄ facit sportas. ꝛ sportarius a. um.
Corbis ad sportā pertinens. ¶ hic corbis bis. bi (anglice a seele lebe) quasi
corbis a curuus a. um. dicitur. ¶ Hic qualus li. de colo as. dicitur
Qualus

vas vinarium vimineum . vel de ſalice per quod muſtum colatur. vnde quaſillus li. vel hoc quaſillum li.lo.

Fiſcina fiſcella quo caſeus efficiatur. Caſeus
Uas eſt vas lactis mulctrū mulctraleqꝫ dicas
Quod de mulgere nomen ſibi cōſtat habere

❡ Fiſcina ne. a findo dis fidi findere dicitur. vas factum ex vimine i quo fit caſeus. Unde hec fiſcinula le. diminutiuū. ❡ hoc mulctrū tri. et hoc mulctrale lis. ſunt vaſa in quibus lac colligitur ſiue mulgetur. et a mulgeo ges. dicuntur.

Fiſcina
Mulctrū

Balteus et ſtropheum cinctorū cingula zona

❡ Iſta nomīa idem ſignificāt cum hoc nomine cingulum li. ❡ hic Balteus baltei. Sed in plurali inueniuntur hi balthei vel hec baltea. Et eſt balteus ſignum militare . ❡ hoc ſtropheū id eſt cingulum. et proprie aureum cum gemmis . quia a poſteriori parte conuerti tur anterius. Et dicitur de ſtrophos grece quod eſt conuerſio latine. ❡ hoc cinctorium rij. et hoc cingulum li. de cingo gis. dicuntur. ❡ Sed hec zona ne. eſt cingulum proprie latum . Unde hic zonarius. rij qui facit zonas. et zonarius a. um. ad zonam pertinens.

Cingulū
Balteus
Stropheus
Cinctoriū
zona.

Sunt ocree caligę quas tibia portat amictus

❡ Iſta nomina ocree. caligę. tibialia. calciamēta que ſuras tegūt dicūt quia crura tegūt. Unde ocreatus a. um. qui ocreas habet. vn de ocreo as. aui. are. induere. Et eſt actiuum cum omnibus ſuis cō poſitis. Et ſunt ocree ſiue de ferro ſiue de corio. ❡ hec caliga ge. a calceo as dicitur. eſt calciamētum crurum. ſiue ſit de panno ſiue de ferro. Uel caliga dicitur de caligo as . quia caligę ſurſum ligantur cum ligulis. vel a callo pedum dicitur caliga .

Camiſiā ſimul interulam: tern dicimus vnā
Additur his alias ſubitura ſubuncula: veſtis

❡ Iſta nomīa interula ſubūcula vnū ſignt cū hoc nomīe hec cami ſia . Dicitur camiſia quia in ea dormimus in camis id eſt in caſtris noſtris . Uel dicitur ſic quia primum fiebat de canapo . Unde ca miſiola le . diminutiuū. et camiſiatus a. um. qui habet vel indutus eſt camiſiam. ❡ hec interula le. dicitur de interius et vo vis quod

Camiſia
Camiſiarius
Interula

est humecto as. quia humectantur. interius per sudorem nostrum.
Subucula — Uel dicitur de interno nis. inui. interire. ❡ Hec subucula le. de subeo
bis dicitur. quia subit ceteris vestibus vel ceteras vestes.

Crudus

Crudus crudelis austerus et improbus atrox
Est ferus atque ferox violentus acerbus: ac acer/
Impius: immitis sevusque: molestus iniquus
Asper: inhumanusque: tyrannus: sive proteruus
Toruus: et indomitus his iugatur quoque severus
Predictis dirus: sociabitur: et truculentus

❡ Omnia ista nomina idem sunt in significatione. ❡ Crudus a. um
de cruor ris dicitur. Et est proprie crudus non coctus quasi cum san
Crudelis — guine. Et inde per translationem dicitur homo crudus quasi non
Austerus — coctus nec sanguine humilis. Est enim asper et durus ❡ hic et hec
crudelis et hoc crudele. a crudus a. um. dicitur ❡ Austerus a. um.
et hic et hec austeris et hoc austere. in eodem sensu. ab auster tri. di
Atrox — citur ❡ Improbus a. um. componitur de in et probus a. um. ❡ hic
Ferus — et hec et hoc atrox cis de ater a. um. ❡ Ferus a. um. de fero fers di
Ferox — citur. ❡ Hic et hec et hoc ferox cis. de fero fers dicitur ❡ Similiter
Acerbus — violentus a. um. componitur de vi et lentos grece quod est plenus latine. vn
hic et hec violens tis. in eodem sensu ❡ Acerbus a. um. de acer dicitur
Impius — ❡ hic acer cris et hoc acre. de de acuo is. ❡ Impius a. um. compo
Acer — nitur de in et pius a. um. ❡ hic et hec immitis et hoc immite. de in
Sevus. — et mitis. ❡ Sevus a. um. vn hec seuicia cie. a seuio uis. ire ❡ Mo
Asper. — lestus a. um. de moles lis. dicitur. vn hec molestia e et molesto as. activum
Iniquus — ❡ Iniquus a. um. componitur de in et equus a. um. ❡ Asper a. um.
Unde hec asperitas tis. de aspero as. quod componitur exaspero
as. Et sunt activa. ❡ Inhumanus a. um. componitur de in et hu
Tyrannus — manus a. um. ❡ Tyrannus ni. mo. a tyro grece quod est fortis lati
ne dicitur. vn hec tyrannia nie. i. crudelitas. Et de tyrannus hic tyrannu
Proteruus — lus li. diminutiuum. et tyrannicus a. um. et hec tyrannia tyrannie. ❡ Pro
teruus a. um. de pro et toruus componitur. Et est proteruus crude
lis valde terribilis. et comparatur. vn hec proteruitas tis. et proteruio uis.
uiui. ire. i. esse vel fieri proteruum superbire. crudere ferocitare.
❡ Toruus a. um. de torqueo es. dicitur i. crudelis terribilis. quia
Toruus — fit torto vultu. et comparatur. et inde hec toruitas tis. ❡ Indomitus a.
Severus — um. de in et domitus componitur ❡ Seuerus a. um. de sauus et verus
a. um componitur. qui tenet sine pietate iusticiam quod dicitur seuerus
quasi equus vera ethimologia est non compositio Item seuerus
est quidam mons in italia et seuerus comparatur. vn hec seueritas tis

id est. austeritas animi. rigor. integritas iudicii. vehementia ultionis
Assevero as. quod non est in usu. Sed componitur assevero as. i. affirmare Assevero
asserere. persevero as. i. persistere. in proposito permanere. unde perseverans Perseuero
et comparatur. unde perseveranter adverbium. et hec perseverantia. rancie Dirus.
¶ Dirus. a. um. de hec dira re. dicitur que est furia infernalis. Et dira Trucul. ntus
re. de durus a. um. derivatur. et illud de duro ras. ¶ Truculentus.
de trux et lentos quod est plenum. componitur

Est chorus atque cohors concentus concio cetus.
Dic consortia contubernia dicque choream
Turma: phalanx: acies: societur cuneus istis.
Est sexcentorum sexaginta legio sex
Ut numerum pagas: super hunc sex milia iungas
Sed quingentorum numerum dic esse cohortem.
Conventus: conventiculum: manus additur istis
Istis concilium: vel consistoria iungas

¶ Omnia ista nomina sunt eiusdem significationis cum hoc nomine hic chorus ri
quod est idem quod societas. proprie tamen chorus est multitudo in sacris col
lecta. Dicitur etiam chorus locus ubi canunt qui de choro sunt. et scribitur cum Chorus.
aspiratione. et tunc corripit primam. ¶ Item habetur corus pro quodam Corus
vento sine aspiratione. et tunc producit primam. (Notabile) Ut cum pcipiti Notabile
glomerantur in prora coro. Sed tunc prima de corus producitur. sed pro Cohors.
societate corripitur. unde in hymno. O chorus vatum r̃. ibi chorus
corripit primam. nam primus pes est trocheus ¶ hec cohors tis. de
cohortor ris. dicitur. Et est cohors proprie multitudo rusticorum. Castrum
multitudo militum. Cohors maior continet quingentos viros. Cohors
minor continet trecentos. ¶ Concentus tus. tui. de concino nis. dicitur Concentus.
¶ hec concio onis. de concieo cies. ciui. citum. vel de concio cis. ciui Concio
cire. quarte coniugationis. i. commovere vel convocare Unde concionor. aris Concionor
verbum deponens. i. populum alloqui. ¶ hec cetus tus. tui. de coeo. is Cetus
coivi. ire. dicitur. ¶ Consortium tii. de consors tis. dicitur. ¶ Contubernium nii. Contuberniū
de hec taberna ne. Unde hic contubernio onis. socius. hic et hec contuber
nalis. lis. idem. et mobiliter sic. hic et hec contubernalis. et hoc le. ¶ hec
chorea. ree. a choro. ¶ hec Turma me. a turbo dicitur. Et differt ab ala. Turma.
Ala proprie est societas triginta militum. Turma triginta peditum. unde Phalanx
hec turmella turmelle. diminutivum. ¶ hec phalanx lancis. Vel hec

phalanga gr. lingua macedonū dr̄ legio. Un̄ phalangarius .a. ū. i. legionarius. sc3 de phalanga existens. vel ad phalangam pertinens.
Cuneus. ❡ Hic cuneus nei. a coeo is. i. collecta in vnū militū vel peditum
Acies multitudo. ❡ Hec acies ei. ab acuo is. dr̄. ꝛ hꝫ tres sigñtōnes vt ibi
Legio Est acies belli. cultelli. visus ocelli. ❡ Hec legio onis dr̄ a lego is. q2 legebātur .i. elegebātur qui deberēt esse de legiōe. Vel legio dr̄ cebatur a lex legis. q2 lege in castris se habebāt. vel lege s. cū in legione dispositi erāt. Et sunt i legiōe. sex milia. sexcenti. sexagita sex
Conuentus ❡ Hic cōuentus tus tui. de cōuenio is. enire. dr̄. Hoc cōuenticulū
Manus. li. ꝛ hic cōuenticulus li. ambo diminutiua de cōuentus. ❡ Hec ma
Concilium nus. us. ut in vna sigñone est idem qꝺ societas. ꝛ tūc de munio nis dr̄ vel de munus. eris. ❡ Hoc ꝯciliū lij. sine e. i. collectio sapientū ꝛ precipue ep̄oꝝ vel ecclesiasticoꝝ. ꝛ etiā alioꝝ vt regū ꝛ magnatū suoꝝ. ꝛ cōponit̄ de con. ꝛ hoc cilium lij. quadā similitudine illoꝝ. qa sicut cilia iūgūtur ꝛ cū oculis quiescere cupiūt. ita quoqꝫ ꝯcorditer iungūtur hoīes in ꝯcilio. vel consiliū a consilio tis deriuatur.

Cymbula campana nola tyntinabula iungas

Cymbalum ❡ Ista quattuor noīa ꝯsigñt. Hoc cymbalū li. a ciendo dr̄. p̄prie
Campana. instrumentū musicum quo populus accipitur .i. aduocatur. ❡ Hec
Nola campana e. dr̄ a campania nec. puincia. q2 eius vsus primū ibi est repertus ❡ Hec nola le. dr̄ de Nola quadā ciuitate campanie vbi prius inuenta fuit. Et est nola tyntinabulū quod appenditur collis canū vel pedibus auiū. vel illud qꝺ appēditur frenis ꝛ pectoribus equoꝝ cum quodā sonitu incedāt. i. vadant vel eant equi. Un̄ hoc tyntinabulū li. a tinnio nis. niui. ire dr̄. qꝺ alio noīe dr̄ tonabulū li. a tono as.

Campus/agellus/ager rus/ort⁹ ꝛ ortulus/aruū
Quem colit assidue venit ortulanus ab orto

❡ Ista noīa idem sigñt. Campus. pi. dr̄ a cami grece. qꝺ est breue
Campus ꝛ humile. vn̄ campulus li ꝛ campellus li. ambo diminutiua ❡ Hic
Ager. ager ri. ab ago is dr̄. vn̄ agellulus ꝛ agellus li. diminuta. ꝛ hic agel
Rus larius rij. i. rusticus vel custos agri. ❡ hoc rus ruris. a ruo ruis dr̄. vn̄ hoc rusculū diminutiuū. i. paruū rus. ꝛ hic rusticus ci. ꝛ hec rusticia cie. ꝛ rusticus a. ū. Et pōt dici a loco. s. operarius. vel qa rure moratur ꝛ colit rus. Q aūt dr̄ rusticus quasi ruris custos etymo-
Ortus logia est ꝛ nō ꝯpositio. ❡ hic ortus ti. ab orior eris. vel' iris. deriuat̄
Aruum q2 sp ibi aliquid oritur. puta herbe ꝛ olera. Et hic ortulus li. diminutiuū. Un̄. Ortulus iste breuis mitia poma gerit. vn̄ hic ꝛ hec ortilio enis. ꝛ hic ortulanus. custos orti. vel cultor. ❡ hoc aruū ui. ab aro. as. q2 ad arandū aptū. vn̄ hoc aruiolū. ꝛ hoc aruulū diminutiua.

¶ Uela vel aulea cortine sunt anabratra. Cortina
Cortine lymbus peripetasma vocatur/
Dicimus aulea que dependuntur in aula.
Cum ana sursum batum gradus hinc anabatrum

¶ Ista nomina idem significant. Hoc velum de velo as. i. tego gis. Hec aulcum lei. ab hec aula le. q2 solet depen di in aula ¶ hec cortina ne. de corium rei dicitur. ¶ hoc anabatrũ tri. componitur de ana. quod est sursum. et batrum gradus. quasi sursum graditur et extendit ¶ hoc peripetasma tis. penultima correpta. peri cõponitur cum petasma qd est velum vel tentoriũ vel cortina. Uel potius quelibet adiectio ei in circuitu facta. Unde proprie peripetasma dicitur superior pars in cortinis que depicta est. Improprie tamen dicitur peripetasma lymbus cortine sicut hic. hec Catholicon)

Uelum
Auleum.
Cortina
Anabatrum.
peripetasma.

Certamen lites rixas et iurgia vites Certamẽ
Est contentio vel dissensio litigiumque/
Iussit agonia que coniungatur agoni

¶ Ista nomina consignificant vnum. ¶ hoc certamen. inis. de certo as. dicitur ¶ hec lis litis. a limes itis. deriuatur. Et dicitur lis a contentione limitis. qui agros diuidit. inde litigo as. i. contendere. litem agere. ex quibus videtur esse compositũ. vel potest esse etymologia. litigo. litem ago. ¶ hec rixa rixe. a ringo gis. vñ hec rixula le. et rixor aris. deponens. et rixosus a. um. ¶ hoc Iurgium gii. et hoc iurgamen. inis. in eodem sensu. dicitur a iurgor aris. Et est iurgiũ litigatio vel verberatio (secundum hug. Uel Papiam. iurgiũ dicitur conuiciũ causa litis ¶ Contentio. onis. de contendo dis. dicitur. ¶ hec dissensio onis. a dissentio. tis. et dissentior tiris. ¶ hoc litigiũ gii. a litigo as. vnde litigiosus. a. um. qui litigat. vel potius de quo litigatur. vt ista terra est litigiosa. i. de qua litigatur. ¶ hec agonia nie. penultima producta. ab agon onis. quod idem. Uel agonia. i. fiducia. victima vel hostia. hic agon onis ab ago agis. id est certamen. pugna.

Certamen
Lis litis.
Rixa.
Iurgium
Contentio.
Litigium
Agonia.
Agon

Est coma/cesaries/crinis/pilus/atque capillus
Cedo cesariem/maribus facit appropriatam/ Coma.
Fit de como coma/mulieribus appropriata.

Anterior capitis pars crinis densa vocatur
Posterior capitis pars cyrrus densa pilorum
Dicitur hinc cyrrus quia cyrrum gestat alauda
Est iuba cornipedis pecorum seta vocantur.

Coma
Cesaries

¶ Ista nomina que hic ponuntur significant vnum et idem. vt patebit in
eorum expositione. ¶ Hec coma me. i. crinis. de como comis. sed secundum
istum Auctorem est proprie mulierum. que sepe comunt comas suas. sed
secundum Grecismum coma est proprie crinis quadrupedis columbe. Vnde po
nit differentiam istorum nominum sic. ¶ Est coma quadrupedis et columbe.
iuba sit leonis. Cesaries hominis. crinis proprie mulieris ¶ Hec
cesaries crie a cedo dis dicitur. et est proprie virorum. decet enim viros esse tonsos
et non mulierem. ¶ Hic pilus li. ab hec pellis lis. quia a pelle procedit.
Item pilus dicitur instrumentum cum quo tonditur et teritur in pila. sed

Pilus.
Pilum
Crinis

pilus pro instrumento primam producit aliter eam corripit. Vnde versus.
Qui terit est pilus. pilus est in fronte capillus. Item hoc pilum li.
quoddam genus teli. et est Romanorum. et tunc dicitur de pello. quia pellitur i.
emittitur et torquetur. et producit primam. Vnde Lucanus in primo.
Signa pares aquilas et pila minantia pilis. Item hoc pilum li. est
rosarium. et producit primam. Vnde quidam dicit. Ad tactum pili mille fuere pili
¶ Hic capillus li. de hoc caput itis. ¶ Hic crinis nis. de cerno nis.

Capillus
Cyrrus

dicitur. et sunt proprie crines mulierum. et sic dicti. quia crinibus a viris discer
nantur. et ita secundum ad vocem descendit crinis a cerno. sed secundum ad
significationem potius a discerno nis ¶ Hic cyrrus ri. id est crinis
vel plicatura capillorum. et dicitur a cyrrin greco. quod est tondere. quia aptus
est tonderi propter sui longitudinem. ¶ Hec iuba be. a iuuo as. dicitur
Et est iuba crinis equorum et aliorum animalium irrationalium. Et iuba dicitur

Iuba.
cum deriuatiuis

crista que supponitur galee. vel propter ornatum vel fractiones ictuum.
Inde iubatus a. um. et iubosus a. um. i. plenus et habundans iubis
¶ Hec Seta sete. a sue suis. quia a sue procedit. vel a suo suis suere. quia

Seta.
Setosus.

valet ad suendum. Vnde setosus a. um. i. plenus et abundans seta. vnde
hec setositas atis. Et componitur Seta cum in et dicitur insecto as.

Corona

Laurea crinile sertum dyadema corona
Addas aureolam quia paucis sit data dictam.
Et duo quod demat credo dyadema vocatum.
Finem principium sicut facit omne rotundum

¶ Ista noīa sunt eiusdē sigϰtōis. Hec laurea ree. a laurus ri. dr̄. Hoc crinale lis. a crinis nis. dr̄. Hoc sertū ti. de sero ris. i. corona de flori-bus insertis ꝛ piūctis factā. Inde hoc sertulū li. dimiū. ꝛ sertatus a. um. cū serto ornat⁹ vel coronatus. Hoc dyadema tis. cponit de dya quod est duo et demo mis. qa duo demit. s. principiū et finem. Et no-ta ꝙ oīe rotundū ꝛ oīe corpus spericum vel circulare potest dici dyadema eadem rōne qua duo demit. s. principiū et finem. Hec au-reola le. de hec aurea ree. dicitur. Aurea ree. est pmium subſtāle. s. visio diuina. Aureola le. est pmium accidentale quod debetur vir-ginibus. martyribus et confessoribus. et ceteris.

Laurea
Sertum
Dyadema
Aurea
Aureola

Utendo genere dic currum: curriculumq;
De veho vehiculum quod versibus est alienū
Hoꝝ ū dic species ea que subscripta sequūtur
Redas: quadrigas: carpenta: vel esseda: bigas:
Istis pilentum: sarratum: iunge liburnum

¶ Hic ponit synonyma in gn̄ali ꝛ postea in spāli. In gn̄ali sūt ista ¶ Hic currus rus rui. de curro ris dr̄. hic curriculus li. dimi. de cur-rus. ¶ hoc vehiculū li. de veho is. dr̄. Et nota ꝙ vehiculū nō pōt stare in vsu qa hēt quattuor breues immediate seqn̄tes; ꝛ id dicit autor ꝙ vsibus est alienū excusādo se qa posuit hoc nomē i vsu in quo recte stare nō pōt. ¶ Deīn ponit autor synonyma i spāli q̄ cōti-nent sub gn̄e curr⁹. ꝛ sūt ista. Hec reda de. ꝛ dr̄ de redo dis. Hec q̄-driga ge. cponit de q̄tuor. ꝛ hoc iugū gi. s. currus a q̄tuor eq̄s tra-ctus. sicut biga cū duob⁹ ꝛ triga cū tribus eq̄s tractus curr⁹ ¶ hoc carpētū ti. de carpo is dr̄ quoddā gen⁹ curruū. qd̄ aūt carpentū dr̄ quasi currus pōpatus. qa in pōpis solēt hēri. pont⁹ videtur esse ethi-mologia ꝙ compōis ostēsio. Ūn hic carpētarius rii. q facit vel du-cit carpentū. Dr̄ tn̄ gn̄aliter omis artifex lignarius carpentarius. Ūn hic carpentariolus li. diminutiuū ¶ Essedū de. est spēs currus ꝛ tantū in plurali. Et similiter pilentū ꝛ petoritū. Ūn Oracius. Esse-da festināte pilēta petorita naues. ¶ hoc pilentū ti. de hic pilus li. qd̄ est instrumentū terēdi dr̄. ¶ hoc sarratū ti. genus curr⁹ firmissi-mū ad portandū ligna ꝛ lapides ¶ Liburnū ni. de liburn⁹ pplo dr̄.

Currus
Vehiculū
Quadriga
Carpentū
Essedū
Pilentū
Sarratū

Testudo: cythara: chelis: et lyra dicitur vnū
A cythara citharizo venit simul et cytharedus
Hinc lyricū carmen. lyricen lyra cū cano format

Pollice tango lirā: facio cum vomere lirā.
Deliros inde fatuos censere solemus
Et delirare discordes inde feruntur.

Cythara
chelis
Lyra

¶ Ista nomina vnū ⁊ idem signāt. ¶ Hec testudo inis. anglice an harpe. vñ Virgilius. Ipse caua solās egrū testudine amorē. ⁊ dr̄ de hec testa te. vel fm quosdā de tāgo gis. qa de tactu sonum facit. ¶ Hec cythara re. vñ cytharo as. ludere in cythara. ⁊ hic cytharedus di. id est cytharista. ¶ hec chelis lis. i. de chele q̄ vocatur brachium scorpiōis dr̄. ¶ hec lyra re. de lyros grece dr̄ i. dulcis latine. vñ lyricus a. um. i. dulcis in sono vt lyra. vñ ⁊ lyricū carmen dr̄ illud vbi diuersa metra colligātur. vñ vsus. Carmina sunt lyra si dissona sunt ibi metra. ⁊ hic lyricen nis. componitur de hec lyra re. ⁊ cano is. Et est lyricen ille qui cantat cū lyra. ¶ Et nota hic differētiam inter lyra cuius prima corripitur. et lyra cuius prima producitur. Lyra cuius prima corripitur est idem quod cythara. ⁊ lyra cuius prima producitur est idem quod sulcus. vñ delyrus a. um. i. fatuus ⁊ stultus. et deliro as. i. errare. discordare. Item habetur deliro as. cuius media corripitur. et tunc deriuatur de hec lyra re. p cythara. ⁊ hoc melius ponit p discordare. Sed deliro as cuius media producitur melius ponitur pro errare vel deuiare. Unde vsus. Deliro discordo. deliro deuio dico. Et sic patet differentia inter ea.

Dubito

mbigit et dubitat et fluctuat hesitat heret
Necnon p̄dictis mussat cū mussitat horret.

hesito

¶ Omnia ista v̄ba idem significāt. Ambigo gis. cōponitur de am ⁊ ago gis. interposita b. ¶ Dubito as. de dubius a. um ¶ Fluctuo as. de fluctus tus. tui. ¶ hesito as. aui. frequētatiuū formatum ab vltimo supino istius frequentatiui heso as. aui. are. hesatū tu. u i o ⁊ a longa mutata in i breuē fit hesito as. Et heso as. formatur ab vltimo supino istius verbi hereo es. hesi. re. hesum hesu. mutatur u i o. fit heso as. aui. are. ¶ Musso as. aui. i. dubitare. vel cum silencio murmurare. ⁊ dr̄ mutio tis. tiui. tire. i. murmurare vel velle loqui ⁊ non audere. vel loq̄ non audenter. Vñ psius. Men mutire nephas ⁊c̄. men. i. mene. ¶ Mussito as. frequētatiuum de musso ¶ horreo es. horrui. ere. caret supinis. quod in duabus significationibus inuenitur. vt patet per hos versus ¶ horreo p vereor reperitur et horreo sepe. Idem quod terret significare solet.

Musso

Mussito
horreo

domus

Est domus / atq̧ doma / p̄sepe domūcula / tectū

Edes ediculas habitacula vel stationes
His pastoforum magale tuguria iungas.
Atq; mapale casa sit ypepis mansio iuncta.

¶ Ista nomina sunt eiusdem significationis cum hoc nomine domus mi. quod fm secundā declinationē per omnes casus declinatur. absq; datiuo ꝛ ablatiuo pluralibus. in quibus declinatur fm quartā tm̄. dicit enim domibus ꝛ nunq̄ domis. Nominatiuus tm̄ ꝛ vocatiuus plurales ꝛ singulares domi ꝛ domi nonsunt infrequenti vsu. fm secundā declinationē. Similiter ablatiuus singularis fm quartā. sci domu. Un̄ versus ¶ Tolle me. mi. mu. mis. si declinare domus ¶ Et de domus dr̄ hec domuncula le. diminutiuū. ꝛ dicit domus de doma tis. grece. qđ idem qđ domus. ¶ Presepe. pis. dr̄ de pre. et sepio is. ¶ hoc tectum ti. de tego gis. ¶ hec Edes edis. vnde hec edicula. le. diminutiuū. ¶ hoc habitaculū li. de habito tas. dicitur. ¶ hec statio onis. de sto stas dr̄. ¶ hoc pastoforiū rii. i. casa pastoꝝ ꝛ dr̄ de pastor. ꝛ foris aduerbiū. q: foris scꝫ in campis fit p pastorib⁹ Vel de pastor ꝛ foros qđ est ferre. q: fert pastores. ¶ hoc tuguriuꝫ rii. de tego gis. dicitur. ¶ hoc Mapale. lis. de manus ꝛ hic palus. q: fit de manib⁹ ꝛ palis infixis terre. ¶ hoc Magale lis. de man⁹ ꝛ ago gis. Vel magale lingua punica (fm Ysydoꝝ) casa pastorum. ¶ hec casa case case. de cado dis. q: cito cadit vi ventoꝝ ¶ Nota Constructionē illius versus. Atq; mapale.) Et casa sit mansio iuncta ypepis. i. illis paruis populis. q: cōuenit paruis hominibus.

Domus. Domuncula. Pastoforiū Mapale. Magale. Casa Constructio

Est hera vel domina/mulier/matrona/virago.

¶ Ista nomina cōueniunt in significatione cum hoc nomine hec domina ¶ hec hera re. dr̄ de hic herus ri. Et facit Datiū ꝛ ablatiū plurales in abus. vt dn̄abus. herabus. et dr̄ herus de her grece. terra latine Et domina domicella le, diminutiuū. ¶ hec mulier ris. a mollis dr̄. ¶ hec matrona ne. de mater tris dicitur. Et matrona dicit que iam nupsit ꝛ genuit. quasi mater nati vel natoruꝫ. vel q: iam potest fieri mater. Un̄ hic ꝛ hec matronalis. ꝛ hoc le. ¶ hec virago inis. dicit quasi viriliter agens. ꝛ sic supponit p qualibet nobili muliere. Et cōponitur de vir ꝛ ago gis. (fm Hug.)

Hera Herus. Domina. Matrona Virago

Doctor/ꝛ instructor/monitor/pedigog⁹/ꝛ autor
Corrector papas/dydasculus/atq; magister/

Instructor. Pedagogus Autor. Papas. Dydasculus. Magister

¶ Ista nomina idem signt cū hoc noīe hic doctor oris de doceo es Hic instructor oris. de instruo is. ¶ Hic monitor oris. de moneo es Hic pedagogus gi. cōponit de peda. qđ est pene. 7 gogos. ducere. 7 est ꝓprie pedagogus ille q̄ ducit pueros ad studiū. Hic autor. is de auco es. i. ligare. q: ligat metra pedibus. Hic corrector toris. de corrigo gis. ¶ hic papas papantis. i. doctor. magister. Un̄ Iuuenalis. Pregustet pocula papas. Hic dydasculus li. a didasco v̄bo greco. idem qđ doceo latine. ¶ hic magister tri. de magis 7 sterion quod est statio dr̄. 7 nō a maior: vt Hug. placet.

Destruo desolor/populor/consumoq3/vasto/
Diruo disperdo subuerto. dilapidoq3
Dissipo p̄dictis pariter demolior addes.

Destruo. Desolor. Populor. Vasto as. Dissipo. Sipo. Demolior.

¶ Ista oīa verba sunt eiusdem sign̄ōis cum hoc verbo destruo. is destruxi. qđ cōponitur de de 7 struo is. Desolor aris. v̄bū deponēs de de. 7 solor aris ¶ Populor aris. deponens. qđ inuenitur actiuū populo las. Un̄ Virgilius. Populatq3 ingentē farris aceruū gurgulio. Et dr̄ de populus li. ¶ Consumo. is. de con 7 sumo mis. ere. ¶ Vasto as. aui. are. actiuū. de vastus a. um. vn̄ deuasto as. are. de de 7 vasto as. Diruo is. actiuū. de dis. 7 ruo is. ¶ Dispergo gis. d dis 7 spargo gis. sparsi. Subuerto tis. subuerti. ere. de sub 7 verto tis actiuū. Dilapido as. de de 7 lapido as. ¶ Dissipo as. aui. de dis. 7 sipo as. i. spargere. 7 ꝓprie escam gallinis. 7 est dissipo as. actiuū. ¶ Demolior iris. deponens. đ de 7 molior iris. cōponit. Et dicitur Tinea demolitur vestem. i. destruit vel corrodit.

Dumus.

Hic dumos fruticesq3 rubos arbusta/frutecta.
Hecq3 rubo dictas bufones credo rubetas.
Arboris 7 fruticis loca sunt arbusta frutecta.
Que crescunt instar fruticis fruticare feruntur

¶ Ista nomina sunt eiusdem significationis cū hoc noīe hic dumus mi. Et est dumus spina vel potius spinarum collectio. Un̄ dumosus. a. ū. i. plenus dumis. Et hoc dumetū ti. locus vbi dumi crescūt. Dumo. as. aui. are. i. spinare. vn̄ dumeo es. i. esse vel fieri dumosum vel spinosum. a quo dumesco cis. inchoatiuū. vt iste ager dumescit. i. incipit esse dumosus. Et est dumus p̄mū. ¶ hic frutex icis. a fruor ris

Vel frutex dr̄ densitas virgulaꝝ vel paruaꝝ arboꝝ vel spinarū. Vn̄ Frutex
hoc frutectū ti. vel fruticetū qđ idē est qđ locus dicitur vbi frutices
crescunt. Item a frutex frutico as. ⁊ fruticor aris. verbū deponens
in eodē sensu. i. frutices emittere. vel mlṫiplicare. pullulare crescere Rubus
ad modū fruticis. ¶ hic rubus bi. i. dumus. ⁊ dr̄ rubus quasi rubeū Rubeta
habens fructū. vn̄ hoc rubetū ti. locus vbi rubus crescit. ⁊ hec ru-
beta te. i. rana vel bufo q̄ habitat i rubis. Hoc arbustū ti. ab arbore Arbustum.
dr̄. ⁊ est locus vbi arbores crescūt ⁊ ꝓ his qn̄qꝫ ponitur ⁊ precipue
nouellis. Arbustū eni qn̄qꝫ dr̄ arbor nouella ⁊ tenera. in qua inser-
tio fieri potest. Et dr̄ arbustum quasi arboris statio.

Diuitie vel opes/censusqꝫ/pecunia/gaze/
Res ⁊ proprietas hinc ꝓprietarius erit.
Est opulentia vel possessio peculiumqꝫ.

¶ Ista nomina sunt eiusdem significationis cum hoc noīe he diuitie aꝝ Diuitie
Et dr̄ de hic ⁊ hec diues tis. vnde diuitiosus a. um. plenus diuitiis
¶ Opes in plurali nūero. i. diuitie (cuius ṅtūs singularis deficit) Opes
Et est nomen diuersimodū aliud in singulari ⁊ aliud in plurali. Nā
in singulari opis opem ab ope. i. auxiliū. tutela. studiuꝫ. vsus. Sed Notabile
opes in plurali. i. diuitie. Tn̄ inuenit̄ qn̄qꝫ in singulari ꝓ diuitiis. et
in plurali ꝓ auxilio. Vn̄ opulentus a. um. i. plenus opibus. Et hec Pecunia
opulentia tie. i. plenitudo vel abundantia opum. ¶ hec pecunia e. Gaza.
⁊ hoc peculiū lii. de pecus dis. Hic census us. de censeo ses. dicitur Gazaretum
Hec gaza ze. i. diuitie. thesaurus. vn̄ hec gazula. le. ⁊ hoc gazetū ti.
i. expositoriū. qđ ⁊ ꝓ ipsa gaza inuenit̄. Hec res rei de reor reris. dr̄ Res
Et sunt ꝓprie res quas sola rei estimacōne ⁊ intellectu cōprehendi Regula.
mus. vt incorporalia. alia vero corpora appellant̄. Et qn̄qꝫ dicūtur
omnia que in nostro iure existunt. Vnde hec regula le. diminutiuū Proprietas.
¶ hec ꝓprietas. tatis. de proprius a. um dicitur. vnde hic ꝓprieta-
rius rii. ille q̄ hꝫ ꝓprietatē rei. Et hec possessio onis. de possideo es

¶ **Esca dapes epule cibus/atqꝫ cibaria pastus.** Esca esce.
Pabula sunt etiam conuiuia victus ⁊ esus.
Jantamur mane iantaculū dicimus inde
Sed contra somnū veniunt obsonia cene.
Atqꝫ de medio dat prandia debitus ordo

Esca.
Esculentus

Dapes
Dapsilis

Cibus
Ciberium.
Pastus.
Esus
Jantor.
Obsoniū.

¶ Omnia ista nomina sunt eiusdem significationis cum hoc nomine esca e. Et dicitur de edo edis. vñ Esculentus a. um. plenus et abundans escis vñ hec esculentia cie. i. plenitudo abūdantia. copia escar. et componitur inesco. as. interpascere. ¶ Hec dapes. (vel dape qd in vsu nō est) dapis pl. cm. a dape dicitur a do das. Et sunt dapes nobiliū. sed Epule priuator. vel dapes deor. epule hoim. Inde hic et hec dapsilis. et hoc le. i. largus in cibis. ¶ Hic cibus bi. de capio. pis. dicitur. vñ cibosus. a. um. i. plenus cibis. et hoc ciberiū rij. vas ad deferendū cibos et hoc cibariū rij. a cibo as. are. ¶ hic pastus tus. de pasco cis. Hoc pabulum li. de pasco cis. dicitur. ¶ hic esus sus. de edo es est. edi. dere esum e su. vel estū tu. in supino. ¶ Jantor aris. deponens. vel ianto as. are (deriuatur de Jano deo principij) i. comedere ante prandiū soluere ieiuniū ante prandiū. vnde iantaculo as. et iantaculor. aris. deponens. i. iantari. ¶ Hoc obsoniū nij. de ob et hic somnus ni. qui ptra somnū sumitur. ¶ hec cena ne. de cenon grece. qd est cōmune latine. ¶ hoc prandiū dij. de prandeo es. dicitur.

Equus

Est sonipes vel equus fer⁹ equiferusqꝫ caballus
Istis cornipes simul emissarius insunt
Est manui mannus/dextre dextrarius aptus
Rede vectores nos dicimus esse veredos.
Quadrupedes dictis poteris adiungere si vis

Sonipes
Equiferus.
Caballus
Cornipes
Emissarius
Mannus
Quadrupes.

¶ Ista nomina sunt eiusdem significationis cum hoc nomine hic equus Et dicitur equus ab equus a. um. quia eque currit. et inde hic et hec eques itis. i. miles. et equitissa. i. vxor militis. ¶ hic sonipes. dis. de sonus et pes dicitur. quia facit sonum in pedibus gradiendo ¶ hic ferus ri. dicitur de fero fers. ¶ hic equiferus ri. i. equus ferus. cōponitur de equus. et ferus. ¶ hic caballus li. de cauo as. quia cauat terram pedibus ambulando. Cornipes. dis. de cornu et pes dis. quia habet cornutos pedes. ¶ hic emissarius rij. equus qui emititur ad currendum libere inter equas vt procreat pullos. ¶ hic Mānus ni. equus qui ducitur in manu alicuius. et dicitur de manus. ¶ hic dextrarius rij. idem qd mānus. quia a dextra manu dicitur. ¶ hic veredus. di. proprie equus qui vehit redam. et cōponitur de veho is. et reda vt s. ¶ hic quadrupes dis. de quattuor et pes. cōponitur. quia habet quattuor pedes.

Dicimus eunuchos castratos atqꝫ spadones/
eunuchus
Siqꝫ metrum sineret euentulatus inesset

¶ Ista nomina habent vnã et eandem significationem cum hoc nomine hic eunuchus.chi. Et dicitur ab eu quod est bonum. ꝛ noys mens. et icos custos quasi bone mentis custos. Castratus a.um. de castro as.aui.are. ¶ Hic spado onis. de hec spata te. dicitur. Uel de spadix secundũ hugu. ¶ Hic ementulatus ti. vel emẽtulatus a. um. est ille cuius mẽtula est abscisa. Uel ementulatus dicitur ille q est extra mentulam positus. id est qui non habet potentiã coeundi ¶ Et nota ꝙ hec dictio ementulatus non potest stare in versu. qa ista syllaba tu est breuis. et stat inter duas longas. Et ideo autor se excusat dicens. Siqꝫ metrum sineret. ¶ Construc. qꝫ ꝑ et ementulatus inesset istis dictionibus. si metrum sineret id est pateretur | Eunuchus Castratus Spado Emẽtulatus Constructio

Uocibus hic sensus verbalibus accidit vnus
Coniecturo reor vel conicio vel opinor
Autumo coniecto vel suspicor estimo credo

¶ Unus sensus. i. vna significatio. accidit. i. conuenit. his vocibus ṽbalibus. i. his ṽbis. ¶ Cõiecturo as.aui.are. ꝛ dr̃ de hec cõiectura re. ¶ Reor ris. ratus sum. rei. ṽbũ deponens. ¶ Cõijcio cis. ceci re. ↄiectũ tu. in supinis. componitur de con. ꝛ iacio cis. ieci re. a mutata in i. ꝛ sic cõijcio scribitur cũ duplici i añ cio. ¶ Opinor aris. depones. vñ hec opinio nis. ¶ Autumo as.aui.are. cõponitur de ab ꝛ timo qđ est mẽs b mutata i u. et i de timo mutata i u dr̃ Autumo as. et nõ autimo quia nusq̃ repitur sic scriptum apud autores. Catholicon ponit etiam autumo ꝛ non autimo. quod percipitur ꝑ hoc ꝙ autumo ponitur post istas dictões Autor ꝛ autoritas. ꝙ si scriberetur autimo poneretur ante illa et nõ potest. Autumare (secundũ hugu) est affirmare credere putare / quasi in mẽte sic habere. Uñ hec autuma me. i. estimatio. et autumo est actiuum ¶ Cõiecto as. frequentatiuũ. cõijcio cis. coniectum tu. u in o fit cõiecto. ¶ Suspicor aris. ṽbũ depones de suspicio cis. ¶ Estimo as cõponitur de ex ꝛ timo quod est mẽs. x mutata in s. quod ꝑcipitur ex hoc ꝙ estimo componitur iterum cũ ex. et dicitur existimo as. ista littera e de estimo mutata in i. ꝛ sic dr̃ existimo quasi exestimo. ¶ Credo dis. di. dere. componitur de cretũ quod est iudiciũ. ꝛ do as. dedi re. | Cõiecturo Cõijcio Autumo. Cõiecto Estimo Credo

Ancipiũ / famulusqꝫ cliens est verna mister
Atqꝫ mistrator puer assecla ṽnula seruus
Satrapa ꝑdictis coniungitur atqꝫ satelles | Famulus

Seruus
Mācipiū
Verna

¶ Ista noīa cōueniūt in significatōe cū hoc nomine hic famulus li. Et dicitur famulus a famulor: aris. ꝛ est ꝓprie famulus q̄ ex ꝓpria seruoꝝ familia nascitur. ꝛ dicitur famulus quasi vnus ex familia. Sed seruus dicitur ex cōditōe seruitutis a seruio is. ¶ hoc mancipiū pij. i. seruus. ab hec manus ꝛ capio pis. Unde a dico cis. ꝑ indinare. ¶ hic ꝛ hec vernа ne. a vernus a. um. dicitur. i. famulus pulcer. Unde q̄ vernat in domo militū vel diuitū in pulcritudine vestiū. vñ hic ꝛ hec vernula le dimi. ꝛ hic vernaculus li. ꝛ hec vernacula le. ꝑ verna.

Minister
Puer

¶ hic minister stri. de ministro as. aui. are. dicitur. ꝛ hic ministrator: ris. de ministro as dicitur. ¶ hic puer ri. de puo ris. i. custodia. vñ quidā. Pone pueros i pure. i. in custodia. Uel puer dicitur a punio is. q̄a pueri dēnt puniri ꝛ coherceri verberibus ne in vicioꝝ [illegible] delabantur. Et nota q̄ tribus modis dr̄ puer. Natiuitate. vt puer natus est [illegible]. Etate. vt [illegible]. [illegible] ꝛ fidei puritate. vt dñs ad hieremiā. puer meus es tu noli timere. ꝛ hoc vltio mō hic accipitur. ¶ hic ꝛ hec assecla cle. [illegible] de assecula. i. comes vel [illegible] qui sequitur aliquē. ꝛ dicitur de assequor eris.

Assecla
Satrapa

¶ hic satrapa pe. dicitur de satis [illegible]. Et dñr satrape [illegible] sapientes [illegible] vel regum. Et dicitur quasi sapientes vel potentes. anglice [illegible]

Satelles

¶ hic satelles litis. ꝓprie est minister crudelitatis et [illegible] miles. tyrannus. maleficus. socius latronū. [illegible] anglice a [illegible] Et dicitur a satis [illegible] Et satelles dicitur q̄ [illegible] latus ad custodiā. ꝛ [illegible] a latus ris. vel ab [illegible] quilibet tamen miles potest dici satelles. Unde hoc satellicium cij. id est officium vel exercicium vel [illegible] et cuiuslibet officij et cuiuslibet artificis [illegible] est satellicium ꝛ nō [illegible].

Foramen

Cācellus poꝛus foꝛus atq̧ fenestra foꝛamen
Cancellum muri quadratum dico foꝛamen
In quo sunt solite sibi nidificare columbe
Cancellus templi pars intima dicitur esse
Est cancellare que sunt dampnāda notare
Nomina per mediū que signant linea ducta
Qui male scripta linit: hic cancellarius extat
In cruce cancellat pꝛo nobis bꝛachia chꝛistus

¶ Ista nomina sunt idem in significatione cum hoc nomine hoc foramen Foramen
inis. ¶ Hic cancellus li. Porus ri. et est minimum et subtile foramen Porus
in corpore per quod sudor emanat. i. fluit. Hic forus ri. unde foro as aui. Forus
i. cauare. vel de foro as. dicitur hoc foramen inis. et est forus foramen in
naui per quod remus exit. Unde Lucanus. Ad summos repleta foros.
¶ Hec fenestra stre. dicitur de fero fers. et extra. quasi ferens lumen ab Fenestra
extra ¶ Hic cancellus li. dicitur de hic cancer cri. Et est equiuocum. Nam
cancellus est foramen quadratum in pariete. in quo columba nidificat Cancellus
Et cancellus dicitur intima pars ecclesie. Et cancellus dicitur aula palacii. est equiuocum.
Unde cancellarius dicitur qui habitat frequenter in cancello palacii. Et
est officium cancellarii scripta regis vel principis inspicere. et male Notabile
vel false scripta cancellare. et bene et fideliter scripta signaculo sigilli
imprimere. ¶ Cancellare est notare nomina. i. verba dampnosa. cum
vna linea ducta per medium illorum falsorum verborum. vt hic. Item can
cellare est transponere manus vel brachia. Unde Christus dicitur
cancellasse manus suas in cruce pro nobis.

Fossa specus fouea spelunca cauerna vel antrum
Scrobs scrobis est fouea sed scobs scobis vnde fit illa
Traco vel amfractus cauus his addatur abyssus Fossa.
Unde fluunt ymbres celi cataracta meatus.

¶ Ista nomina sunt eiusdem significationis cum hoc nomine hec fossa Specus.
fosse. et deriuatur de fodio dis. fodi. ¶ Hoc specus ris. hoc specu. et Fouea.
hic specus us. hec specus cus. ui. vel hoc specu indeclinabile in sin
gulari numero. ¶ Hec fouea uee. a foueo ues. dicitur i. fossa. sed fouea
est naturalis fossa. Fossa vero artificialis. Indifferenter tamen fouea et
fossa accipiuntur. Item fouea proprie est spelunca subterranea vbi ali
quid fouetur. Unde illud. Vulpes foueas habent et volucres celi nidos.
Filius autem hominis non habet vbi caput suum reclinet. Unde hec
fouella le. diminutiuum. ¶ Hec spelunca ce. dicitur spelcum dicitur. et est
spelcum grece idem quod spelunca latine. Hec cauerna ne. ab hec Spelunca.
cauea caue. dicitur. Hoc antrum tri. est grecum idem quod spelunca latine Cauerna
Hec scrobs bis. dicitur de scrofa fe. proprie fouea quam scrofa. i. sus. facit. Antrum.
¶ Nota differentiam inter scrobs bis. et scobs scobis. Scrobs bis.
est fouea. i. fossa. Sed scobs is. est illud quod eijcitur de fossa. Et est pur Scobs
gamentum fosse. Vel proprie est purgamentum domus. vnde scobo as. are Scrobs.
i. scobare. purgare proprie domum. Unde versus. Aula scoba leuatur. scobs scobe
bis. aspera planat. Item scobs bis. est instrumentum ferreum quo ligna Traco onis
planantur. et dicitur de scobo. Traco onis. me. ge. cor. est via subterranea.

Amfractus
Cauus.
Abyssus.
Cataracta.

¶ Hic amfractus tus tui. de am et frango gis. ¶ hic cauus. vel de cauo as. dr. ¶ hec abyssus si. dr de a quod est sine. et byssus quod est clarus. quasi sine claritate ¶ hec cataracta e. est via subterranea qua aqua sub terra discurrit. vel per translationem in celo dicuntur cataracte nubes vel discursus et meatus pluuiarum vel tonitrua.

Fur furis

¶ Raptor vel predo latro latrunculus et fur
Sunt et stratilates abigei vispiliones
Tempore nocturno fur aufert latro diurno
Vispilio quasi vi spolians de iure vocatur
Quosdam stratilates quasi strata dico latentes
Qui pecus aut pecudes abigunt hi sunt abigei.

Fur.
Latro.
Predo
Raptor
Stratilates
Vispilio.
Abigeus
Abiges.

¶ Nomina hic posita conueniunt in significatione cum hoc noie hic et hec fur furis. a furuus a um quod est obscurus niger. Et dr fur. quia noctis vtatur tempore. Proprie quidem fur est qui de nocte vadit et fodit domos Et de fur hic furunculus li. diminutiuum. Et hoc furtum ti. Et est furtum aliene rei inuito dño abstractio. ¶ Latro vero qui latet in syluis et expoliat transeuntes. vnde latrunculus li. dimi. et dr a lateo es. Hic predo onis. de hec preda de. dr. Hic raptor oris. de rapio pis. dicitur. ¶ Stratilates dicuntur latrones quasi latentes in stratis. vnde videtur componi. ¶ hic vispilio. onis. componitur de vi. et spolio as. vnde vispilio quasi vi spolians dicitur. ¶ Hic abigeus gei. et hic abiges gis. quod idem est. proprie fur armentorum et pecorum. eo quod abigat illa aliorsum. vt competentius illa furari possit. Item abigeus. gei. i. qui pecora terrefacit vel cum virga vel cum mantello. et dr de abigo gis. abegi. abactum tum. i. fugare. separare. de vno loco ad alium agere.

Gladius.

Rumphea vel framea gladius vel mucro vel
Addatur sica sicarius erit ab illa. /ensis.

Rumphea
Framea.

¶ Ista nomina sunt idem in significatione cum hoc noie hic gladius. dii ¶ hec rumphea ee. gladius flameus. et versatilis bis acutus. ante portas paradysi positus ¶ Hec framea e. a ferrum dr quasi ferrea. gladius ab vtraque parte acutus. vel a fremo is. quia fremere facit meticulosos ¶ Hic gladius. dii. dicitur de hec gula gule. Et hoc interest inter gladium et ensem. nam ensis tantum de ferro est. sed gladius totus est.

¶ Hic mucro onis. de macros greco qd est longum latine. Et proprie mucro est cuiuslibet teli acumen. sed ponitur sepe pro gladio ¶ hic ensis sis. a seco as. secundum Hug. vnde ensiculus li. dimi. et ensatus a. um i. ense armatus. Et ensifer a. um. qui fert ensem. Et hoc ensicium cii. ecclesie facta pro ensem. ¶ hec sica ce. proprie est absconditus gladius in baculo. qualem habent latrones insidiantes viantibus.

Mucro
Ensis.
Ensiculus
Ensifer
Sica

Est stilus graphiu calamus scriptoribus aptus
Atque pugillaris fertur capiente pugillo

¶ Ista sunt eiusdem significationis cum hoc nomine hoc graphium phii. Et dicitur graphium vel graphyeus phii scriptura. ¶ Stilus li. a sto stas qui stat in cera ¶ hic calamus mi. proprie est canna vel stipula segetis que ex immissio flatu calescit. Et ponitur pro stilo vel penna quia cum illo ante inuentionem penne scribebant ¶ hic pugillaris ris. id est graphium. Et deriuatur de hic pugillus li.

Graphium.
Stilus
Calamus
Pugillaris

¶ Gratulor exulto letor plaudoque resulto
Gaudeo tripudio vel ouo cum iubilo psallo
Jocundor simul exhilaro sit in his hilaresco

¶ Omnia ista verba idem significant. ¶ Gratulor aris. verbum deponens de gratus a. um. ¶ Exulto as. aui. are. frequentatiuum. de exilio lis. liui. vel exilui. lire. exultum tu. u in o. fit exulto as. ¶ Letor aris. verbum deponens. de letus a. um. ¶ Plaudo dis. plausi. dere. i. gaudere. et componitur applaudo dis. de ad et plaudo dis. ¶ Resulto as aui. are frequentatiuum de resilio lis. resultum tu. u in o. fit resulto. tas ¶ Gaudeo des. gauisus sum. dere. verbum neutropassiuum. vnde hoc gaudium dii. et hoc gaudiolum li. dimi. ¶ Tripudio as. de hoc tripudium. dii. vnde hic tripudiator. oris. et tripudiatrix cis. ¶ Ouo as. aui. are. i. gaudere. ¶ Jubilo. as. aui. are. de hic iubilus li. Psallo lis. psalli. lere. caret supinis. verbum neutrum. ¶ Jocundor aris atus sum. dari. de de iocundus da. dum. et producit primam syllabam iocundus et iocundor ¶ Exhilaro as. componitur de ex et hilaro as. et scribuntur cum vno l. hilaris. hilaro. exhilaro. hilarisco cis. Item reperitur hilaresco cis et tunc venit de hoc verbo hilareo es. addita co.

Gratulor.
Exulto.
Letor.
Plaudo.
Resulto.
Gaudeo.
Tripudio.
Ouo.
Jocundor.
Exhilaro

Gybbus/ vel struma/ fertur pars turgida dorsi
Hinc gybbosus/ strumosus dicitur inde/

Gybbus.

Gybbus.
Struma.

¶ Ista duo nomina idem significant. sed sic differunt. quia gybbus est tumor in dorso. unde gybbosus a. um. Et hic gybber beris. gybbus. vel ille qui habet gybbum. Hec struma me. est tumor in pectore. et dicitur de sto. as. [illegible] unde strumosus a. um. et hec strumositas.

Horreo formido metuo timeoque tremisco
Et tremo cum pauco trepido pauidoque pauesco

Horreo

¶ Ista nomina idem significant. Horreo es rui ere. quod componitur exhorreo es. unde horridus a. um. Formido as. et componitur reformido das. ¶ Metuo is. tui. ere. sine supino. Timeo es. mui. mere. sine supino. Tremisco cis. inchoatiuum de tremo is. mui. componitur cum con. et dicitur contremo is. inchoatiuum contremisco. Et de tremo hic tremor oris. et tremebundus a. um. et tremulus a. um. unde tremulo as. et tremefacio. cis. et tremefio is. [illegible] compositiuum. Tremo neutrum est. facit [illegible] et supinum [illegible] tremefacio. et tremefio. que faciunt tremefactum [illegible] ¶ Pauco es. ui. ere. sine supino. et componitur cum ex. et dicitur expauco es. unde expauesco cis. inchoatiuum. De pauco pauidus a. um. unde pauido [illegible] et de pauco pauesco cis. inchoatiuum verbum. ¶ Trepido as. aui. de trepidus a. um. [illegible]

Tremo
Tremisco.
Tremulo

Pauco
Pauido.

¶ Ignis et igniculus fornax focus atque caminus
Est rogus atque pyra fornacula iungitur istis.

Ignis
Fornax.
Focus.

¶ Ista nomina sunt idem in significatione. est hoc nomine hic ignis ignis. quod componitur de in. quod est non. et gigno nis. quasi non gignens. quia nihil ex se gignere possit. sed absumit cuncta que reperit. unde igniculus. ¶ Hec fornax nacis. a foo quod est ignis. et dicitur fornax quasi foo vrna vngens. unde hec fornacula le. vel hoc fornaculum li. in eodem sensu ambo diminutiua. ¶ hic focus ci. de foueo uere. dicitur. et est focus quicquid fouet ignem. ignis est ipsa flamma. ¶ Hic caminus ni. de campso as. quod idem est quod flecto tis. et dicitur sic quia flammas in se reflectit. ¶ hic rogus gi. a rogo as. dicitur. Et est rogus ignis pro mortuo. sed est pyra compositio lignorum priusque corpus impositum est. ¶ hec pyra re. dicitur ignis. a pyr grece quod est ignis latine. sed hec perra re. proprium nomen mulieris. Unde [illegible] In feruente pyra calet ouum femina perra. Et est rogus dum non aliter [illegible] est. Pyra dum procet. Bustum postque arserit.

Caminus
Rogus
Pyra

Ianua porta fores hostia valuae

¶ Ista nomina unu significant cum hoc nomine hec ianua e. Et est ianua
proprie primus ingressus/primus introitus. Vel ianua est ostiu qua
le videmus in celariis per quod videri potest intus et extra. et di-
citur a iano deo principali. quia ianus fingitur videri ante et retro. ¶ hec Porta
porta te. proprie est civitatis. Cum enim antiqui civitatem aliquam vole-
bant edificare in circuitum ducebant aratrum ne terram tangeret et por
tabant. Potest etiam ab aliis dici porta ab exportatione vel importa-
tione rerum per eam. et a porta hec portacula le. et hec portella dimin a
tiva. et hic portitor oris. i. ianitor. et hic portellio. p eodem et hic por
ticus cus. domus illa que preest foribus. et dicitur sic quia ibi fit transi
tus. et non stabulum sic quasi porta. vel porticus ibi sit aperta. ¶ Fores Fores
sunt que extra volvuntur. et dicuntur de foris. Componitur cum bis et tunc
bifores. et sunt duplices fores. ¶ hostium hostii ab hostis dicitur quia hostium
hostem monetur. ubi enim adversarius noster nos obsidemus. ¶ hec Valua
valua ve. a volvo vis dicitur. Et sunt valve que intus aperiuntur et vol
vuntur. et sunt duplices et replicabiles. quia in se replicantur cum
aperiuntur. Valua a velo quia se velet.

Insanus

Insanus: vehemens: vecors: vesanus: et excors
Secors: et demens: bacchans: cerritus: et amens

¶ Ista nomina convenientia in significatione. ¶ Insanus a. um. quod componitur Vehemens
de in et sanus. ¶ hic et hec et hoc vehemens tis. componitur de ve et vehe- Vecors
ns. et hec mens tis. unde vehemens quasi ve habens in mente. ¶ hic et hec et
hoc vecors dis. componitur de ve et cor cordis. unde vecors quasi ve habens
in corde. vel componitur de ve quod est sine et cor. quasi sine corde. ¶ Vesa Vesanus
nus a. um. de ve et sanus a. um. quasi non sanus vel sine sanitate. ¶ hic
et hec et hoc excors dis. componitur de ex prepositione et cor dis. ¶ hic et hec et Excors
hoc secors dis. de se quod est sine et cor dis. ¶ hic et hec et hoc demens
de de et mens tis. ¶ hic et hec et hoc bacchans tis. de bacchor aris. i. Bacchans
furere vel insanire ¶ Cerritus a. um. de ceres reris. dea frugum. in cuius Cerritus.
festo cultores solebant furere et insanire. sicut in festis bacchi. ¶ hic et
hec et hoc amens tis. de a quod est sine. et mens tis. quasi sine mente.

Tartarus: infernus: acheron: stix: orcus: avernus
His herebum: barathrum: coniungas atque gehennam.

¶ Ista nomina significant idem cum hoc nomine hic infernus ni. quod decli-
natur in plurali hec inferna orum neutri generis. Et dicitur de infra. quia
in inferiori parte terre est. vel infra terram. quia sicut cor hominis
est in medio corporis. sic infernus in medio terre esse perhibetur. Infernus.

Tartarus ❡ Hic tartarus ri. ⁊ plr hec tartara orũ. dr a tartarus vel a tartari
grece quod est horrere latine ⁊ tremere. Et est tartarus ꝓfundissi
mus locus infernorum. de quo neminẽ extrahit deus. Illic enim est
fletus et stridor dentiũ. horror tenebrarũ. tremor frigoris. Unde tarta-
Acheron rius a.um. ⁊ tartarinus a.um. ❡ Hic acheron ontis. dr ab a quod
Stix est sine. ⁊ cheron salus quasi sine salute ⁊ saluatõe. ❡ Hec stix gis.i.
fluuius infernalis. ⁊ dr de stigo as.i. stimulo as. qa valde stimulat
⁊ angustiat potãtes de eo. Uel dr a sto stas. quia semꝑ stat ad pe-
nã. vel a statim. quia statim interficit. Uel a greco stigestos quod
est tristicia. qa tristes facit. ⁊ qa tristiciam gignit. Et sepe ponitur
Orcus ꝓ inferno. Unde stigius a.um. ⁊ hic et hec stigialis et hoc le. ❡ Hic
orcus ci. dr de orce grece quod est capere latine. qa quos capit se-
Auernus mel iterũ non reddit. ❡ Hic auernus ni componitur de a quod est
herebus sine ⁊ ver. quasi sine vere.i. delectatõe. ❡ Hic herebus bi. de hor-
Baratrũ reo dr. ❡ Hoc baratrum est nomen nimie ꝓfunditatis. vel altitu
dinis. Et est dictũ baratrum quasi voratrũ.i. vorago atra ex ꝓfun-
ditate. quia omia deuorat. ⁊ qñqꝫ dr infernus. ⁊ qñqꝫ ꝓfundissimꝰ
locus inferni. a quo deus neminẽ extrahit. qñqꝫ fossa. qñqꝫ gurges
vertiginosus. qñqꝫ venter. Unde baratro onis.i. leccator. quia om-
Gehenna nia baratro.i. ventri committit. ❡ Hec gehenna ne. dr de ge quod
est terra. et hemon ꝓfundum. quia in ꝓfunditate terre est.

Est iuncus biblus/cirpusqꝫ/papyrus/arundo
Cũ canna/calamus simul est his associandus

❡ Ista nomia cõueniũt in significatõe cũ hoc noĩe hic iũcus de
Juncus iungo gis. eo ꝙ aliqd cum eo iũgitur vel ligatur. vñ hic iũculus li.
diminutiuũ. qa iũctis radicibus hereat. Hoc iũcetum ti. locus vbi
Biblus iũci abũdant. et iũceus a.um. de iũcis existens vel ad iũcos perti-
Cirpus nens. ⁊ inde hec iũcata.i. lac concretum ⁊ iũcis inuolutum. ❡ hic bi
Papyrus blus bli. a bibo bis. qa aquã est bibilus. ❡ Hic cirpus pi. a car-
Canna po pis. vñ cirpius a.um. ❡ Hec papyrus ri. a pyr grece quod est
ignis. eo ꝙ igni ⁊ cere est aptus ❡ Hec canna de cano is. dr. qa in
Calamus eo canitur. Unde hoc cannetũ ti. locus vbi canne crescũt. ⁊ hec cã
nula le. ⁊ hec cannella le. ambo diminutiua. ❡ Hic calamus mi. a
caleo les.i. canna vel stipula segetis. quia ex immisso flatu calescit.
Unde calamizo zas.i. lete cantare. ⁊ calamos post messores colli-
gere. Et hec calamitas tatis.i. miseria dicta a calamo. Canna que
est inanis et vacua. ⁊ ad instar calami. ꝓprie quidem est calamitas
Arundo quãdo aliqs non habet in spe nec in re. nec exterius nec interius.
sicut canna vacua est ⁊ exterius ⁊ interius. ❡ Hec arundo nis. ab
areo es. dr. qa cito aret. ⁊ ꝓprie dicitur foliũ dependens. sed simpli
citer sepe ponitur ꝓ canna. vnde arũdineus a.um. et hoc arundine
tum ti. locus vbi arundines crescunt.

Suffio: thurifico: suffumigo. cū q̄bus addo
Incenso: censum dedit istis vsus eundem
Suffio sumatur quod sic autore probatur.
Et suffire locum sumpta properabat acerra

¶ Ista v̄ba hn̄t vnā ⁊ eandē sig̃nonē ¶ Suffio fis. fiui. re. de sub ⁊ fio fis. ⁊ tūc suffio est actiuū. āglice to encense. ¶ Thurifico as. de thus ris. ⁊ facio cis. ¶ Suffumigo as. de sub ⁊ fumigo as. ¶ Incēso as. de in ⁊ cēso as. vel deriuatur ab incēdo dis. q̄a thurificātes incēdūt thus. Incēso as. v̄bū frequētatiuū de incēdo is. ¶ hec acerra re. i. thuribulū. Ille vltimus v̄sus est v̄sus v̄gilij inductus i exemplū quō suffio is. idem est quod thurificare vel suffumigare.

Suffio.
Thurifico
Suffumigo
Incenso
Acerra

Interimit: perimit: interficit: et necat: occat
Occidit: mactat: extinguit siue trucidat
Suffocat: iugulat: funestat: siue sugillat
Mortificat: trūcat: disterminat: exanimatq̄

¶ Ista v̄ba cōueniūt in sig̃tione cū hoc v̄bo interimo mis. q̄d cōpoi. ł de inter ⁊ emo is. emi. re. ¶ Perimo mis. de p ⁊ emo is. Interficio cis. de inter ⁊ facio. Neco as. aui. are. ⁊ cōponitur eneco per neco as. Et nota q̄ neco as. ⁊ omia sua cōposita faciūt p̄teritū i aui vel in ui. vt neco as. aui. vel necui. ⁊ supina in atū. vel i nectū. vt necatū. tu. vel nectū. tu. vt dicit hugu. Occo as. aui. re. de ob ⁊ ceco deriuatur. ⁊ p̄prie occare est cū rustici' aratiōe ⁊ satione dimissis. grādes glebas cedūt. ⁊ ligonibus frāgūt. sed ponitur p̄scindere / secare ⁊ trūcare. vñ hec occa ce. quoddā instrumentū ad p̄scindendū terrā aptū. sicut rastrū. et cōponitur occo. exocco as. ⁊ est actiuū cū suis cōpositis. Occido dis. occidi re. penulti. p̄ducta de ob et cedo is. cecidi re. penul. p̄ducta cessum su. in supinis. ⁊ ē actiuū. ¶ Macto as. aui. are. i. interficere. vñ hoc macellū li (āglice a beucherye) q̄a ibi mactātur pecora. vñ hic macellio onis. ⁊ hic macellarius rij. q̄ pecora mactat ⁊ vēdit carnes. Extiguo is. tinxi guere. de ex ⁊ stinguo guis. quod non est in vsu. Trucido as. aui. are. de trux cis. d͛r. Suffoco as. aui. are. media p̄ducta componitur de sub et hec faux cis. ¶ Jugulo as. de hec gula le. d͛r. Funesto as de funestus a. um Sugillo as. de suggero ris. ⁊ est sugillare suffocare / strāgulare vel manū gule dare. et eam stringere. ⁊ tūc dicitur quasi suggulare. i.

Interimo
Perimo
Neco
Notabile
Occo
Occido
Macto
Trucido
Suffoco
Funesco
Sugillo

Mortifico — sub gula capere. ¶ Mortifico as. aui. are. de mors tis. et facio cis.
Trunco as. aui. are. de truncus ci dr. ¶ Distermino as de dis. et ter
Exanimo — mino as. ¶ Exanimo as. aui. are. de ex et animo as. componitur. et
est idem quod debilitare. terrefacere. vel vitam alicuius rapere.

Venefica

Veneficas: magicas: dicas lamias: quoque sagas:
Istis signantur eadem quibus associantur
Hec incantatrix: strix: sagana: prestigiatrix

¶ Ista noia sunt eiusdem significationis hec venefica ce. anglice wytche. et
dicitur a venenum et facio cis. et potest declinari mobiliter. veneficus a. um.
Incantatrix. Magica — ¶ hec magica ce. vel magicus a. um. Hec lamia ne. a lanio as. et dicitur
lamia quasi lania a laniando [illegible] pueros. Fabule fingunt lamias [illegible]
Saga — [illegible] et infantes [illegible] et laniare. et postea [illegible] restituere. et
[illegible] corpus [illegible]. Hec saga ge a sagio [illegible]
Strix — [illegible] aliquid facere. et est saga [illegible] vel incantatrix vel [illegible]
hec sagana [illegible] incantatricis. [illegible] ponitur modo pro
quibet incantatrice. [illegible] sagana [illegible] genus [illegible] vel vestis. ¶ hec inca
Prestigiatrix — tatrix cis. ab incanto as dr. incantare anglice to [illegible] facias ma
gice. ¶ hec strix [illegible] est quedam avis nocturna de [illegible] voce dicta.
[illegible] clamat strix [illegible] vulgo [illegible] amare pueros [illegible]
[illegible] nascentibus. et dr a strideo des. Hec prestigiatrix cis. de
hoc prestigium gii. dr. et est prestigium [illegible] magice artis [illegible] hominis dr
[illegible] et dr prestigium a perstringo [illegible] prestringit per
prestigium [illegible] mutabiles videntur fieri. ut terre [illegible]
videtur castrum. lapis videtur [illegible] galea [illegible]

Hystrio: vel palpo: mimus: vel gesticulator:
Est ebulo: nebulo: parasitus: scurra lecator:
Joculator — Sic pantomimus: comedus. vel ioculator:
De serpente nepa dictos: his adde nepotes

¶ Ista noia sunt eiusdem significationis. hystrio [illegible] anglice a [illegible] her
[illegible] et dr hystrio ab hysteron grece quod est [illegible]
Palpo Mimus — re latine. ¶ hic palpo nis. de palpo as. aui. are. [illegible] ¶ hic mi
mus mi. dr ioculator. et componitur cum panto quod est totus et dr pantomi
mus mi. [illegible] vel [illegible] vel magister vel princeps mimorum. ¶ Et nota
quod qui mimo vel huiusmodi ioculatoribus donat [illegible] non minus arguitur
quam si diabolo sacrificia immolaret. unde quidam. Mimo donare [illegible] est
dare et demonizare. hic ioculator ris. a ioculor aris. hic epulo nis.

ab hec epulũ li. ¶ hic nebulo nis. a nebula le. hic parasitus ti. a pa — Nebulo
rapsis dis. hic et hec scurra e. de sequẽtib. et hec curia rie dr̃ cõpeni — Scurra
et est scurra leccator vaniloquus ꝓprie. et dr̃ scurra qui sequitur curiã
gr̃a cibi. q̃ aũt dr̃ scurra q̃si scutellã radẽs vel rodẽs. ethimologia ẽ
et nõ compõ. ¶ hic leccator dicitur de hec leca ce. et est leca ꝓprie- — Lecator
tas lingẽdi. de lingo gis. linxi lictum tu. dicitur. ¶ hec leccacitas tis — Comedus
est ꝓprietas lingendi. hic leccator. hec leccatrix. hic comedus medi.
a comedia dicitur vel a comos quod est villa. ¶ hic nepos tis. pro
leccatore dicitur. Et hec nepa pro quadam serpente. — Nepos

Calx scrupꝰ et scrupulꝰ mola calculꝰ atq; mo — Lapillus
Addas cautis: q̃a sepe fit obuia nautis — laris
Petra: lapis: saxum: scopulus: silexq; lapillus

Ista nomĩa sunt eiusdẽ significa. hec petra tre dr̃ de petros grece qđ — Petra
est durũ latine. vñ petrosus a. um. vel petra de pes et tero is. Vñ pe
tra q̃si pede trita. hic lapis dis. de laos grece quod est lapis latine
dr̃. vñ hic lapillus li. hoc saxũ xi. dicitur. vñ saxeus a. — Saxum
um. et saxosus a. um. hic scopulus li. vñ scopulosus a. um. hic et hec
silex cis. i. lapis durus sic dictus. quia ab eo saliat ignis. vnde silici — Silex
nus a. um. et siliceus a. um. de silice exñs vel ad silicẽ ptinẽs. Hic
lapillus li. diminutiuũ de lapis. ¶ hec calx cis. minimus lapis. a — Scrupus
calco as dr̃. ¶ hic scrupus pi. paruus lapis asper. a scruto. vñ hic — Cautis
scrupulus li. diminutiuũ. hec mola mole. dicitur de molo lis. Hic
calculus li. diminutiuũ de calx cis. hic molaris de hec mola le. dr̃.
hec cautis de caueo es dicitur. quia caueri debet a nautis.

Est thorus: et stratũ: lectũ: theoricuma: grabatũ — Lectus
Accubitus: his dormit ora: iunge cubile.

Ista nomĩa idẽ significat. hic thorus ri. et dr̃ de tendo is. hoc stratũ ti. de — Thorus
sterno nis. stratum sternere dr̃. ¶ hic lectus ti. de lego gis. dr̃. vñ hic
lectulus li. diminutiuũ. et hec lectica ce. currus in quo sternit lectꝰ. — Grabatũ.
vel dr̃ lectica sm̃ quosdã a lectis herbis. et est idẽ qđ thorus. Hoc
theoricuma tis. et est nomẽ grecũ. ¶ hoc grabatũ ti. et dr̃ a grabatõ gre
ce qđ ẽ caput latine. hic accubitus tus tui. de accubo bas. hoc dor
mitoriũ rij. de dormio mis. dr̃. hoc cubile lis. dr̃ de cubo as. bam are.

Phebe: vel luna: tytania: cinthia: mene: — Luna
Ac nouitas lune neomenia dicitur esse

Ista nomĩa vnum et idem significat. hec phebe bes. hec luna de luceo

Tyrannia ces dicitur. ¶ Hec tyrannia nie dicitur de tyran tanis . quod est sol.
Mene ¶ Hec cinthia e. de cinthius thia quod est sol de. Hec mene dicitur
greci vbi nos dicimus luna. Et mene, put est luna componitur de
neos grece quod est nouum latine. et de hec neomenia nie .i. nouitas
lune. vel noua luna. quam nos alio nomine nouiluniũ appellamus.
de nouus a um. et hec luna lune.

Cartula: vel carta: codex: liber atqꝫ libellus
Si breue longari licet: et longum breuiari
His codicillus cõiungitur atqꝫ volumen

Carta ¶ Ista nomina sunt eiusdẽ significationis. ¶ hec carta te. et dr̃ de ca
reo es. eo q̃ caret pilis et carne. Unde hec cartula le. diminutiuũ. Hic
Rexabile codex cis. vñ hic codicillus li. et dr̃ codex de hic nomine codex cis.
quod est truncus. quod dr̃ de codex quod est idẽ. ¶ Et nota q̃ codi
cillus nõ potest stare in versu. quia ista syllaba ci. est breuis et stat in
Liber ter duas longas syllabas. co et cil. et ideo nõ potest in versu stare. et
ideo excusat se autor cum dicit. Si breue longari. ¶ Hic liber bri. di
citur de liber a um. Unde hic libellus li. diminutiuũ. Hoc volumen
nis. de voluo is. volui voluere volu ũ tu.

Gustu libellum: visu commẽdo libellum

¶ Hic ponitur differẽtia inter hoc libellũ cuius prima producitur. et
libellum cuius prima corripitur. Libellũ cuius prima longatur. est
Libellum diminutiuũ de hoc libũ. et est libum quidã panis. Sed libellũ cuius
prima producitur est accusatiuus casus huius nominis hic libellus li.
quod est paruus liber.

Subligar: et ligula: caligas quia subligat alte

Subligar Ista duo noĩa hoc subligar ris. de subligo subligas. Et hec ligula
Ligula. ligule de ligo ligas significant idem.

Júge luto: scenũ: quibus addo volutabra: alimũ
Cum sterquilinio p̃dictis adiice fimum.
Hinc scenolentus: illimus dicitur inde.

¶ Ista nomina sunt eiusdẽ significationis . hoc lutũ ti. et dr̃ de luo is
Lutum Hoc scenũ ni. dicitur de hec cena. ¶ hoc volutabrũ bri. peruulum
Volutabrũ

compega de voluo is. ₇ ppne volatabiũ est illud in quo potcmo in
uolui se. ☾ Limus mi. de hic et hec leuis ₇ hoc leue dr̃. et compo Limus
nitur cũ in ₇ dr̃ hic et hec illimis et hoc illime .i. purũ mũdum. sine
lim⁹. ☾ Item scenũ componitur cũ lentus quod est plenũ ₇ dr̃ sceno Scenum
lentus a. um. ☾ Hoc sterquilinũ .ni. stercus vel locus plenus ster Sterquilinũ
coribus. Et dr̃ sterquilinũ a stercus oris. ₇ stercus a sterno is.

Jc mare dicꝙ salũ dic equo:a dicꝙ pfũdũ Mare
Dic pelagus: põtũ: freta iũgas ₇ bitalassũ:
Dic amphitritem: qui circuit et terit orbem

☾ Ista nomĩa sunt eiusdẽ significatiõis cũ hoc nomĩe mare is. ₇ dr̃
a meo as. aui. are. quia in cõtinuo meatu .i. transitu est. ☾ hoc salũ Salum
li. a sal salis. q2 aqua maris est salsa. ☾ hoc equor ris. dr̃ de equus Equor
qua. quũ. q2 eius supficies equa est .i. equalis. nulla pcella mouen
te mare. Similiter mare dr̃ altũ. q2 altũ ₇ pfundũ. ☾ hoc pelagus Pelagus
gi. de pello is. dr̃. q2 pellitur huc ₇ illuc per pcellas et tempestates
☾ hic ponthus ti. a pons tis. dicitur per contrarium quia non pos Ponthus
sit pontari .i. habere pontem. ☾ hoc fretum ti .i. mare. Et dicitur a Fretum
fretus a. um .i. impauidus. metus per contrariũ. quia fretum reddit
pauidum. ☾ hoc bitalassum si .i. duplex mare. vbi duo maria con Bitalassum
currunt. Et dicitur de bis et talassym grece quod est mare latine.
☾ hec amphitrites tis. dicitur ab ampos. quod est circum. et trites Amphitrites
quod est tritos. quasi circumteritos orbis. Et est grecum nomen. vñ
Ouidius in primo methamor. Nec brachia longe. Margine ter
rarum porrexerat amphitrites. Et est vltima sponda dictio.

Est meretrix: scortũ: thays: lupa: capra: chimera Meretrix
Post nonam prostans nonaria iungitur istis

☾ Ista nomĩa sunt eiusdẽ significatiõis. ☾ hec meretrix cis. Et dr̃ me
retrix quasi mera trica .i. clara trica .i. plica vestis. sed ethimologia
est. componitur enim meretrix a merces dis. ₇ trico tricas .i. impedio
dis. Et dr̃ meretrix quasi p mercede hoĩem tricans .i. impediens.
Vel deriuatur de mereor mereris. quia meretur pcium libidinis. Scortum
☾ Hoc scortum ti. a scortes tis. quod est pellis arietis. Vel dicitur Thays
a scorton grece quod est dulce latine. ☾ Hec thais idis. ppriũ no
men cuiusdam meretricis. ₇ nũc p omi meretrice accipitur. ☾ hec Lupa
lupa pe. similiter dr̃ meretrix. Hec capra pre. q2 fetet vt capra. Et chi Chimera
mera dr̃ meretrix. vñ quidã. Omis reuera meretrix ẽ dicta chime
ra. Parte leo prima. media caper. anguis in una. Nõ motor cetera

Nonaria

exponere. quia sensus patet intelligenti. ¶ Hec nonaria e. est meretrix prostans in nona vel post nonam. Prostare verbum meretricum est. nam meretrix prostat ante hostium prostibuli parata cuilibet commisceri.

Gausape: mensale: mappas: manutergia: dicas
Addas mantile: manibus quasi tela vocamus.

Gausape
Mensale
Mappa
Manutergium
Mantile

¶ Ista nomina idem significant ¶ Hoc gausape pis. et dicitur de gaudium et sapio pis. ¶ Hoc mensale lis. de hec mensa se. dicitur. quia tegit mensam quando comedimus. ¶ Hec mappa pe. de manus et pio as. quia per istud est mundat manus. ¶ Hoc manutergium gii. de hec manus et tergo gis. et est proprie manutergium quo manus tergimus. Et potest dici mensale. ¶ Hoc mantile lis. dicitur de manus et hec tela. quasi tela per manibus.

Miles: eques: tyro: tyrunculus: atque quirites
Atque neoptolomus nouus est regnator in istis

Miles
Eques
Tyro

¶ Ista nomina significant unum et idem cum hoc nomine miles [illegible] generis. Unde ouidius in epistolis. [illegible] faceret mihi causa doloris. Et rudis ad [illegible] et noua miles eram. Et dicitur miles a mille quia olim mille milites erant in numero. ¶ Hic et hec eques tis. i. miles. de equus equi dicitur. ¶ Hic tyro onis. dicitur de tyro grece quod est fortis latine. Et est tyro nouus miles [illegible] ad militiam electus sic dictus quia fortis ad hoc officium [illegible] vel [illegible] [illegible] angustias [illegible] regna. Unde tyro grece dicitur angustia latine. Et de tyro hic tyrunculus li. et hoc tyrocinium nii. noua militia. officium tyronis [illegible] ad militiam. Hic quiris tis. dicitur de quirinus [illegible] qui [illegible] romam. et propter quirinus [illegible] romanus dicitur quiris. ¶ Hic neoptolomus lomi. dicitur a neos. quod est nouum. et ptolomus miles. quasi nouus miles. Uel a neos nouum. et ptolomo regno quasi de nouo regnans. et neoptolomus dicebatur pirrus filius achillis.

Maceria

Maceriam: vel maceriem: dic esse domorum
A pariete venit paries: qui iungitur istis
Sed muros proprie vel menia dicimus urbis
Dicitur ac vallum: palis ac vimine factum.

Hinc inuallare res est includere vallo
Sepibus ⁊ septis includitur ortus ⁊ aruū.
Indago syluas syluisq; latentia claudit
Hinc indagare res explorare latentes

¶ Ista nomina sunt idem in generali. sed differunt in speciali. hec maceria e. vel maceries ei. dr̄ a macron qd̄ est longū. ¶ hic paries tis. de par. ris. i. equus. Et proprie ista tria noīa ptinent ad domos ⁊ mansiones includendas. ¶ hic Murus ri. ⁊ hec menia oꝝ. dicunt de munio is. p defendere. ⁊ proprie sunt vrbis vel ciuitatis q̄ muniūt. i. defendūt ¶ hoc vallū li. de vallus li. Et est vallus. i. palus. s. lignū acutū qd̄ figit in terra (anglice a stake) de vallus a. ū. quasi vallidus palus. Et hoc vallū li. concatenatura que fit de palis sup aggerem. Vel vallū est ipse agger. s. illud molle qd̄ e terra erigitur vt custodia ꝑtendat. Et est vallū inter murū ⁊ fossam. sic vallū li. est locus munitus p vallos. i. palos. Vn̄ Galterus in alexandreidos. Non opus est vallo. i. castro. ¶ Nota versus differentiales vallorum. Est vallus palus circa castrū preacutus. Nexio paloꝝ sibi mutua fit tibi vallū. i. locus qui munit talis conexio virgaꝝ dicit vallum. ⁊ de vallum dr̄ vallo as are. i. munire cum vallo. ⁊ inuallo as. i. intus vallare. includere. ¶ hec sepes sepis. ⁊ hoc sepeum ti. dicunt de sepio pis sepiui. Et sunt proprie sepes ⁊ sepea municiones facte circa ortos ⁊ arua facta cum virgis ⁊ viminibus vel spinis ¶ hec indago inis. proprie est inquisitio vel interrogatio. sed hic ponit p municione facta circa syluas ⁊ portas. Et dicitur de indago as. aui. are. id est. inquirere. explorare res latentes.

Paries. Murus. Notabile Vallus Vallum Sepes Sepeum Indago.

Intimat insinuat enucleat atq; reuelat
Designat detegit edisserit atq; refert
Publicat ⁊ pandit enodat promit ⁊ edit
Nunciat exponit elucidat atq; serenat
Explicat extricat declarat ⁊ manifestat
Exprimit ⁊ reserat propalat ⁊ indicat atq;.
Notificat verbis his sensus conuenit idem.
Expedit euoluit aperit nudatq; recludit.

Manifesto.
Intimo
Insinuo.

¶ Omnia ista verba sunt eiusdem significationis cũ hoc verbo manifesto as.are quod dr̃ de manifestus a.um ¶ Intimo as aui.are.de in.⁊ time grece quod est mens latine. ¶ Insinuo as.aui.are.de in.⁊ si nuo as.componitur. ¶ Enucleo as.are.de e prepositione. ⁊ nucleo as.are.quod dr̃ de hic nucleus nuclei. ¶ Reuelo as.aui.are. de re ⁊ velo as.are. ¶ Designo as are.de de.⁊ signo.as. ¶ Un Donatus. Quis nõ ebrietas designat aperta recludit id est.quod est ita secretũ quod ebrietas nõ reuelat. Iuxta illud. Ebrius insipiẽs pueri dicũt sibi verum. ¶ Retego gis.retexi.de re ⁊ tego gis. ¶ Edissero ris rui.de re.⁊ dissero ris. Retero is.de re.⁊ tero is.terui. Publico as de publicus a.um.i.publicum facere. ¶ Pando pandis pandi.re passum passu.in supinis.⁊ fm aliquos pansum pansu. in supinis. Enodo enodas.de e ⁊ nodo.as ¶ Promo mis.prompsi.promere. promptum promptu.in supino. Et cõponitur Depromo. expromo. ¶ Edo.edis edidi.edere.de e.⁊ do das. ¶ Nuncio as.are. de nuncius ciĩ. Et cõponitur Annũcio as. Denuncio as. Renũcio.as.are. ¶ Expono.nis.exposui.exponere.de ex ⁊ pono ponis posui.dicit ¶ Elucido.as.are.de e ⁊ lucido lucidas. ¶ Sereno as.aui.are.de serenus a.ũ. ¶ Explico as.explicui vel explicaui.de ex ⁊ plico.as. ¶ Extrico as.aui.are. de ex.⁊ trico as.i.impedire.tardare morari Declaro declaras declarat declarare.de de ⁊ claro as. quod nõ est in vsu. ¶ Exprimo exprimis expressi.exprimere expressum exp̃ssu in supino.de ex ⁊ premo premis dr̃. Resero as. de re ⁊ sero ras.dr̃. ¶ Propalo as.propalaui.propalare.i.aperte vagari (fm Papiã Indico as.aui.are.de in ⁊ dico dicas dr̃. Notifico as.aui.are.dicit de notum ⁊ facio facis. ¶ Expedio expedis expedire. expediui.i. manifestare (Unde Persius in primo) Quis expediuit psittaco suũ chere? id est.manifestauit. ¶ Euoluo euoluis euoluere.cõponitur de e ⁊ voluo voluis volui voluere volutum volutu.in supinis.dicit ¶ Aperio aperis aperui.de ad ⁊ perio peris ¶ Nudo as nudaui nudare.de nudus. a.um.dicitur. ¶ Recludo recludis reclusi.dere. de re ⁊ claudo dis.clausi.

Enucleo.
Designo.
Pando.

Promo.
Nuncio
cum cõpositis.

Extrico
Declaro.
Propalo

Expedio.
Euoluo.
Aperio.

Morior

¶ Interit:expirat:moritur:defungitur atqꝫ.
Occumbit vel obit:dissoluitur:exanimatqꝫ.
Excidit exalat:discedit eis sociatur.
Interit occumbit:mortem signant violentam
Ad naturalem concordant cetera mortem.

Et potes illud idem complera dicere voce/
Tollitur e medio nature debita soluit
Nature nostre soluit generale tributum
Clausit presentem supremo funere vitam.
Carcere corporeo resolutus spiritus exit.
Mortuus est mundo victurus postea christo

¶ Uel prosaice sic. Presentis vite cursum feliciter terminauit vel consummauit. Uel sic. De corporeo spiritus se relaxauit ergastulo. Morior
¶ Hic ponūtur verba eiusdem sigtōnis cū hoc verbo morior. eris vel iris. mortuus sum. mori. vel moriri. Et primo docetur quot modis potest dici. iste homo moritur. ⁊ hoc primo vnico verbo. secūdo ratione metrica. ⁊ tercio ratione prosaica. Primo ibi. Interit. secūdo ibi. Tollitur e. Tercio ibi. Presentis vite ⁊c. ¶ Intereo is. interiui vel interij. interire. cōponitur de inter ⁊ eo is. ¶ Expiro as. de ex et spiro as. i. morior. ¶ Nota q̄ morior (scḋm Hug'. fere vbiq̄ inuenit scḋm terciam ⁊ quartā coniugationē. ⁊ caret supino. deberet enim facere mortū (qḋ exigit mortuus) vel moritū tu. qḋ exigit moriturus. neutrū tn̄ est in vsu. Un̄ mortuus a. um. cōponitur semimortuus a. ū ex parte mortuus. Et dicitur morior de mors tis. ⁊ est deponens Intereo Expiro
¶ Defungor ris. defunctus sum defungi. de re ⁊ fungor. deponēs
¶ Occumbo bis. bui. bere. bitum. tu. de ob. ⁊ cumbo bis. Et docet Autor q̄ ista duo verba. scꝫ interit ⁊ occūbit. sigṅt mortē violentā. vel a vi illatam. vt qn̄ aliquis submergitur vel suffocatur vel comburitur. vel trucidatur vel hmōi. Omnia alia sigṅt mortē que accidit naturaliter homini. ¶ Obeo is. biui. ire. vel obij. de ob ⁊ eo is. cōponitur. ¶ Dissoluor. ris. dissolutus sum. dissolui. verbū passiuū. de dissoluo is. ⁊ cōponitur de dis ⁊ soluo is. ¶ Exanimo as. aui. are verbū neutrū pro mori. in alia tn̄ sigtione pro interficere est actiuū ⁊ componit̄ de ex. ⁊ animo as. quod dr̄ de animus mi. ¶ Excido is cidi. cidere. media correpta. caret supino. cōponitur de ex ⁊ cado. is ¶ Exalo as. aui. est ꝓprie expirare. exsufflare. Un̄ Uirgilius. Animam medios exalat in ignes. ¶ Decedo is. cessi. cere. de de ⁊ cedo cedis cōponitur. ¶ Postea docet quō sentētia cuiuslibet verbi positi potest dici in oratione metrica ⁊c. Tollitur e medio. i. isto mūdo qui est medius inter celum ⁊ terram. Uel sic. Nature debita soluit quia (teste Horatio) cuncta suum repetūt. Uel sic) Iste clausit vitā presentem supremo funere. i. vltima morte. Uel sic. Spūs resolutus a carcere corporeo exit. i. decedit. Uel. sic. Iste est mortuus mundo. Defungor Occumbo. Obeo Exanimo Excido Exalo Decedo. Notabile

Consummo — Achille. Decessit mundo victurus postea christo. placet. Scelere vite

Consummo as. re. i. consummare. finire. perficere. ad effectum deducere

Egrastulum — hoc ergastulum li. i. carcer corporis in quo anima in hac vita tenetur tanquam in carcere. Et dicitur ab ergo quod est labor. et stolon missio. et proprie est carcer ad quem relegantur mancipia. et ibi perpetue laborabant operantes omnia sibi iniuncta. Ergastula dicuntur vincula et compedes quibus illi qui erant in ergastulo ligabantur.

Funus et ericium letum mors exidiumque.
Adde necem vel perniciem simul et libitinam
Mors — His obitum simul interitum coniungito fatum.
Quod minime libeat sic est libitina vocata
His exterminium simul occasum sociamus.

Ista nomina sunt eiusdem significationis et hec mors tis quod dicitur de morior ris. Funus — Hoc funus eris. et dicitur a funis is. et est proprie cadauer sic dictum a funibus accensis. i. candelis. quas ante feretrum Ericium. Letum Nex — ante vsum papyri regere cera circumdatos ferebant. Hoc ericium dicitur de ericius. Letum [illegible] a leo les. i. delere [illegible] vitam. Hoc exidium [illegible]. Nex cis [illegible] nece. [illegible] non est in vsu [illegible] ambrosius [illegible] Et erat [illegible] plurima. Et dicitur de nece as. [illegible] Libitina. Obitus — Hec pernicies [illegible] de pernecco as. Hec libitina ne. de libet bet. per contrarium. quia minime libet. [illegible] libitina [illegible] feretro. quo mortuus deponitur. Et libitina est dea libitinae [illegible] de libeo vel libet. Exterminium — Obitus tus [illegible] obeo [illegible]. Hic interitus [illegible] de intereo is. [illegible] Hoc fatum ti. [illegible] Hoc exterminium [illegible] et hic terminus ni. Hic occasus sus. de occido dis. [illegible] componitur.

Nauis

Est linter lembus scapha prora liburna faselus
Nauis nauicula puppis ratis atque carina
Et cum classe sclataria vel motoria celox.
Cymba biremis eis coniungitur atque triremis.
Quam regit ordo triplex hanc dicimus triremem.

Quā regit ordo duplex: dicimus esse biremē

¶ Ista noīa vnū et idem sigñt cū hoc nomīe hec nauis uis. mī. d'r de no nas. aui. are. vñ hec nauicula le. et hec nauicella le. ambo diminutiua. hic et hec naualis et hoc le. locus vbi naues stāt. s. port9 Vel locus vbi fabricātur hoc terminū vocatur. et hoc naulū. pciū pro transfretatione datum. ¶ hec linter tris. a limo mis. i. nauicula. quia vadit sup aquam quasi limendo. Hic lembus lembi. a lego gis dicitur. Hec scapha phe. habet nomen quod vulgus imposuit hec faselus li. feminī gnīs. a fase quod est transitus dicitur. Unde luca. Tenui sufflata faselus. ¶ hec prora re. est prior pars nauis et dicitur de prior. Hec puppis pis. pr. est posterior pars nauis. Ponitur tamen aliquādo prora et puppis p tota naui. ¶ hec liburna ne. a liburnis quodam populo d'r. ¶ hec nauicula le. de nauis d'r. ¶ hec ratis ratis ti. de ratus a. um. hec carina ne. dicitur de carens et vel carina quasi currina. de curro ris. dicitur. Hec classis sis. s. i. multitudo nauium. Et d'r de calon quod est lignū. Sclatarca est genus nauis. i. nauis pyratica. et d'r de hoc clava te. qd ē genus nauis. Moneta. d'r de moueo es. uere. ¶ hec cimba be. d'r de cūbe vel de scindo dis. qa scindit mare et ē subeuntibus. ¶ hec celox ocis. a celeritate vel sagace a baltinge ¶ hec biremis mis. vñ lucanus. Qua cetera nō longa vectā biremis. Appulerat celerans mari. et c̄ Et est biremis nauicula hñs duplicē ordinē remorū. Triremis est nauis hñs triplicē ordinē remorū. de tris et remus componitur.

Linter
Lembus
Prora
Liburna
Nauicula
Carina
Sclatarca
Celox.
Biremis.

Strenuus: ingenuus: illustris: idē generosus
Insignis: p̄insignis: et inclitus: egregiusq̄
Istis patricius: p̄clarus nobilis assit:
Debes p̄dictis p̄celsus addere si vis

Nobilis

¶ Omnia ista sunt eiusdē sigñationis cum hoc nomīe hic et hec nobilis et hoc nobile. quod d'r de hic et hec notabilis et hoc le. ¶ Strenuus a. um. de hec strena ne d'r. Ingenuus a. um. de i et genus. hic et hec illustris et hoc illustre de illustro as. d'r. ¶ Scholus a. um. de genus ris d'r. ¶ Hic et hec insignis et hoc ne. de in et hoc signū ni. Inclitus a. um. de in et cleos quod est gloria d'r. Egregius a. um. de ex et grex gis. vñ egregius quasi extra gregē positus ¶ Patricius a. um. i. nobilis. Et vocabātur patricii nobilissimi romani. qui p nomina litteris aureis scribebantur. hi et patres ppter excellentiā dignitatis fuerāt appellati. Et dicitur patricius de pater tris. Preclarus a. um. de pre et clarus a. um. Hic et hec p̄celsus et hoc p̄celsum q' est valde nobilis. de pre et cleos gloria.

Strenuus.
Scholus
Patricius
Preclarus

Nemus — Lucus: silua: nemus: vimen: virgulta: viretū
Istis arbustum sociemus: ab arbore dictum
Necto nemus: silua sileo dat: luceo lucus
Lucarius luci custos: lucra quoqꝫ lucar.

¶ Ista nomina sunt eiusdē significatōis cū hoc nomīe hoc nemus nis. (Lucus) ¶ hic lucus. ci. Et dr̄ de luceo. es. p contrarium. qa ibi minime lucet. Uel potest dici a lucēdo crebris luminibus. qa i eo lucebāt cerei. ppter lucis tenebras. qa ibi fiebant sacrificia diis. Uñ hic lucellus diminutiuū. (Silua) ¶ hec silua ue. a xilon quod est lignū qa ibi ligna ceduntur. vel silua dr̄ a xilen quod est vastitas vel silētia. qa in silua sunt loca vasta et deserta. ꝛ silentio plena. Iste autor dicit ꝙ dr̄ de sileo es. ¶ hoc nemus nis fm̄ istum autorem de necto tis dr̄. fm̄ hugu. de hoc numen nis. eo ꝙ est plenū numinibus ibi sacratis. et (Uimen.) sculptis. Uñ nemorosus a. um. ¶ hoc vimen nis. de vireo es. dicit. Unde vimineus a. um. ꝛ hoc viminetū ti. locus vbi vimina abun= (Uirgultum.) dant. ¶ hoc virgultū ti. de hec virga ge dicitur. ¶ hoc viretum ti. (Uiretum) de vireo es dicitur. Et est viretum locus viriditate plenus. scilicet (Arbustū) viridarium. Hoc arbustum sti. de arbor ris. dicitur. hic lucarius rii. (Lucar) est custos silue (anglice a forestar) Et dicitur de hic lucus ci. ¶ hoc lucar aris. id est pciū quod accipitur pro luco. vel pro lignis venditis de luco. vel pro pastura luci. Uel lucar est omne lucrum quod habetur de luco (anglice palbuage or lovvestyment)

Narro — Retracto: referoqꝫ: retero: recenseo: narro.

¶ Uerba ista idem significāt quod narro aui. are. Et est narro acti (Retracto) uum. quod componitur. enarro as. aui. renarro as. aui. are. ¶ Retracto as. aui. are. de re et tracto componitur. Uel est frequentatiuum de retraho is. retractum tu. u in o fit retracto as. (Refero) ¶ Refero refers retuli referre. de re et fero fers. Retero is. terui. ere. retertū (Recenseo) tu. in supinis. de re ꝛ tero is. Recenseo es. sui. sensum sensum. secū dum hugu. in supinis de re et censeo es componitur.

Negligit: et spernit: aspernaturqꝫ: refutat
(Negligo) Contemnit: renuit: simul abnuit: atqꝫ recusat
Et paruipendit: et vilipendit in istis

¶ Ista vba idem signt cū hoc vbo negligo gis. quod componitur

de nec et lego gis. abiecta c et assumpta g per ablectionem. si enim muta-
retur c in g. oporteret quod g esset de precedenti syllaba. quod non potest
esse ut dicit hugu. ¶ Sperno nis. spreui re. spretum tu. in supinis. Un | Sperno
hic et hec et hoc spernax nacis. quod frequenter alios spernit. Unde hec
spernacitas tatis. Spernaculus a. um. i. aliquantulum spernax. Sper
no nis. spreui re. spretum tu. in supinis. componitur cum ad et dicitur Asper | Refuto
nor aris. verbum deponens in eodem sensu cum sperno. ¶ Refuto as.
aui. are. de re et futo as. aui. are. i. arguere conuincere confundere.
Contemno nis. contempsi re. et contemptum tu. in supinis de con et temno | Renuo
nis. Renuo is. nui. re. de re et nuo is. Abnuo is. de ab et nuo ¶ Re | Recuso
cuso as aui. are. de recudo dis. recudi re. recusum su. u in o fit recuso
as. Vel componitur de re et cuso as frequentatiuum de cudo dis. | Paruipendo
¶ Paruipendo dis. di. ere. paruipensum su. a paruus a. um et pen
do. Et similiter vilipendo dis di. re. et nihilipendo is. et floccipendo
dis. nausipendo. omnia pro contemnere ponuntur.

Stragula: cento: thoral: puluinum: culcitra: lodex | puluinar.
Est et puluinar: et filtra: tapetibus addas
Cum ceruicali: ceruici dante calorem.

¶ Hic ponuntur diuersa nomina que ornamenta lecti sunt. ¶ Hec stra-
gula le. vel hoc stragulum li. vestis est discolor. que et toga dicitur. Et
dicitur de sterno is. straui sternere. et dicitur sic quia amictu vel in strato apta
sit. ¶ hic cento onis. et dicitur cantor vel puluinar vel velum de multis pan-
nis. vel cento est ille qui facit ipsum filtrum. Item cento dicitur fetor ex
assuetudine libidinis veniens. Et cento vt quidam dicunt est panniculus
lus cum quo meretrix inguina virorum post coitum tergit Versus | Cento
Est cento cantor/filtrum/filtri quoque factor. Cento puluinar sit pan
nus/sic quoque velum. Est cento fetor. sit et hinc meretrix quoque cen
trix. Hec centrix icis. id est meretrix. et dicitur de cento onis. vel de
centum propter multitudinem. ¶ hoc thoral lis. et hoc thorale lis. est | Thoral
quicquid in lecto sternitur et etiam longa mappa. et dicitur de tho
rus ri. Hoc puluinum ni. de puluis dicitur. Hec culcitra tre. de cal-
co as. vel de culus li. et circa. quasi circa culum. Hic lodex cis. quicquid | Culcitra
loco sternitur. a lauo as. dicitur. ¶ hoc puluinar aris. quasi pului-
nar. de pluma me dicitur. Hoc filtrum tri. proprie est sponda siue pes | Filtrum
lecti. inuenitur tamen pro lecto. quandoque pro ornamento lecti. Hic ta-
pes tis. et hoc tapetum ti. et tapetis tis in eodem sensu a sterno nis. | apes
et pes pedis. eo quod sternitur pedibus. Hoc ceruical lis. de ceruix
cis dicitur et caleo cales.

Lunula: luna: perichelides: torques: et maures | perichelides

Pectoris est proprie spinter: pariterque monile
Ornatus colli sit torques: et auris inauris
Anulus est manuum sunt armille scapularum
Atque perichelides: exornant brachia nymphe

¶ Lunule sunt genus monilis . et proprie lunule sunt auree dependentes ad similitudinem lune facte quibus mulieres ornare solent pectus suum anglice a lytyle [illegible] ouche . [illegible]
¶ Murenula anglice a golde [illegible] . et a [illegible] in fiebant in finibus vestimentorum [illegible] et diuersis coloribus [illegible] . Perichelides anglice a [illegible] in [illegible] . a [illegible] . [illegible] . Murenula [illegible] . [illegible] . Perichelides [illegible] a peri quod est circum et [illegible] crurum quasi circa crura.

Murenula
perichelides

Peplum: Flaminica: flammeolum: cum vitta: fascia: peplum
Dextreolas: addas armillas: atque monile
Sertum: crinale: spinter: vel fibula: mitra:
Anulus: et gemma: lymbus. cyrotheca tiara
Istis pilliolum coniungas atque galerum:
De tricatura mulieribus est sua cura

¶ Hic ponuntur ornamenta quibus mulieres vtuntur ¶ hec flaminica mee. Unde hoc flammeolum li. de hec flamina ne. ¶ hec vitta te. de vincio cis. id est ligare. ¶ hec fascia cie. quedam ligatura. vnde hec fasciola le. diminutiuum de fascia cie. ¶ hoc peplum pli. [illegible] vel de pello lis. [illegible] quia pellit frigus a capite . Omnia ista sunt ornamenta capitis . ¶ hec armilla le. de armus mi. id est brachium. ornamentum brachii. Et similiter hoc monile lis. a [illegible] . et hec dextreola le. a dextra tre. Et hoc sertum ti. de sero is. hoc crinale lis . ornamentum circulare crinium. ¶ hoc spinter indeclinabile vel spinteris in genitiuo a spina ne anglice a [illegible] . vnde spinterculum li. diminutiuum. ¶ hec fibula le. anglice a [illegible] . vnde fibulo as. Et est fibulare ligare vel vincire cum fibula. et est fibula quoddam [illegible] . hec mitra tre. de mitos quod est filum. et traho is. quia cum diuersis filis contrahitur et connectitur. ¶ Hic anulus li. de anus propter rotunditatem. ¶ hec gemma me. a gummi [illegible] propter claritatem. Unde in li.

Uitta
Fascia
Peplum

Spinter
Fibula

Anulus

bus lapidum. Gemmis a gummi nomen posuere priores. ¶ Hic limbus bi est ornamentum circa extremitatem vestis scilicet fascia quedam. ¶ Hec cirotheca ce. dicitur a cyros grece quod est manus latine. et theca positio. quasi impositio manus. ¶ Hec tiara re. ornamentum est capitis. Unde Juuenalis. Et frigia vestitur bucca tiara. ¶ Hic pilleus lei. Unde hic pilleolus li. diminutiuum de pilleus. dicitur. ¶ Hic galerus ri. a galeon quod est certum decl quia totus de coreo factus est galerus. Construe sic vltimum versum de tribus. Sic incipe constructionem sibi mulieribus sua cura. et est sua felicitas et de tricatura crinis.

Limbus

Tiara

Pileus

Galerus

Constructio

Urceus: urceolus: est vrna: vel amphora: testa:
Olla vel ydria: vas vini dic esse lagenam
Obba: vel onoforum: vel orca: fidelia: vas est
Ampullas. phyalas: his bullas: associamus

Phiala

¶ Hic ponit autor diuersa nomina vasorum vel ollarum. ¶ Hic urceus cei. Unde hic urceolus li. diminutiuum. de vrce quod est capere vel recipere. ¶ Hec vrna ne. de vrgeo ces. quia vrgeat collum. scilicet quedam mensura quam quartarium quidam dicunt. Item vrna vas est proprie quod pro condendis defunctorum cineribus adhiberi solet. Unde hec vrnula le. diminutiuum. ¶ Hec amphora dicitur ab am quod est circum et foros ferre. quia circumfertur per ansas. Hec ansa est auris per quam fertur olla. ¶ Hec testa teste. de testus a. um. Et est testa quedam olla. Unde oracius. Quo semel est imbuta recens seruabit odorem. Testa diu. et. Item matheus vindocinensis. Conservando sapit nature teste sapore. Quem noua conceptis inmemorem esse negat. ¶ Hec olla le. de oleo es. dicitur. quia olet in liquore primo imposito. ¶ Hec ydria e. est vas aquaticum. ab ydor quod est aqua dicitur. ¶ Hec lagena ne. de latus a. um. et hec gena quia latam habet genam. et est vas vini. Unde virgilius. Prima autem in lagena suo portatur auena. Sit bacchi vena claro cratere lagena. Et lagena est quedam mensura vini vel alterius (anglice galon.) ¶ Hec obba be. quoddam vas habens nomen a sono quem facit quando funditur de eo aliquis liquor. ¶ Hoc onoforum ri. ab onos quod est asinus et foros ferre quia solebant portare illa vasa. Et vocantur anglice a costrill. ¶ Hec orca ce. de orceo quod est capere. ¶ Hec fidelia lie. vas. a fidelia. quia fideliter seruat liquorem impositum. Unde persius. Dic ce nec mendicas quod multa fidelia putet. In locuplete penu. ¶ Hec ampulla le. dicitur de am quod est circum et pulla inflatio. vel ab am. et pello lis. quia circumpellitur in ventrem. ¶ Hec fiala le. ab fian quod est vitrum. quia vas vitreum est

Urna

Amphora

Testa.

Olla

Ydria

Lagena

Obba

Onoforum

Fidelia

Ampulla

Phiala

¶ Hec bulla bulle dicitur quia inflata est sicut bulla que fit tumen lancis .i. est aque.

Sumen: et aruina: sagimen pinguedo: sagina:
Abdomen: vel adeps: predictis adde popisma — *pinguedo*

¶ Ista nomina sunt eiusdem significationis cum hoc nomine hec pinguedo nis. ¶ Sagimen nis. a sagio gis. et producit penultimam [illegible] mediam syllabam. Unde quidam. Egredere limen [illegible] pone sagimen. Dicitur ancilla [illegible] [illegible] illa. Et de sagimine dicitur saginosus sa. sum. et hec saginositas tis. ¶ Hoc sumen inis. de sus suis dicitur. ¶ Hec aruina ne. de aruum. ¶ Hec pinguedo nis. de hic et hec pinguis et hoc pingue. Hec sagina ne. ¶ Hoc abdomen inis. de abdominosus a. um. ¶ Et hoc omentum ti quod est intestinum. et est pinguedo que est in intestinis posita. et maxime porci [illegible] et [illegible]. Omentum dicitur ab omen. et est mappa [illegible]. vel illa membrana que continet maiorem partem intestinorum. ¶ Hoc adeps adipis. componitur de ad et hoc epulum li. quia pinguedo solet addi epulis. Unde adipalis [illegible] [illegible] parum adipis. vel adipatus a. um. adipe contritus. Et hoc adipatum ti quodlibet [illegible] adipe impinguatum. Hoc popisma tis. dicitur a popos grece. quod est pinguedo latine.

Margin: Sumen — Omentum — Popisma

Fornix: prostibulum: genethea: crepida: lupanar:
Predictis: tegetem: coniungas atque proseucam — *Prostibulum*

¶ Ista nomina idem significant .i. domum meretricum. ¶ Hic fornix cis. penultima genitiui correpta. et dicitur de fornix quod est arcus lapideus quia in huiusmodi fornicibus meretrices solebant meretricari. Unde fornicor aris .i. meretricari. ¶ Hoc prostibulum li. de prosto as. dicitur. ¶ Hoc genethecum thei. dicitur de genethis quod est mulier. et thesis positio Et est genethecum locus vbi mulieres imponuntur ad fornicandum ¶ Hec crepido nis. proprie est riparum vel abruti saxi vel rupis. vel montis extremitas. altitudo vel summitas. Ponitur quoque tamen pro cauerna vbi vie conueniunt in qua pauperes solebant latitare. et mendicare et etiam meretrices fornicari cum pertranseuntibus viam. Et dicitur de crepo as. pui pare. personare. quia ibi frequens sonitus est ventorum et aquarum. ¶ Hoc lupanar aris. de hec lupa pe. quod idem est quod meretrix dicitur. ¶ Hec teges tis. de tego gis. dicitur. Et est proprie parua domus que et tugurium dicitur. scilicet casula quam sibi faciunt custodes vinearum vel pastores ad sui tegimen Et in huiusmodi tegete solent meretrices meretricari. Et ideo ponitur pro lupanari. ¶ Hec proseuca ce. dicitur a proth quod est procul et eu quod est bonum. quasi procul a bono.

Margin: Genethecum — Crepido — Lupanar — Teges

Sarcina: sarcinula: pōdus: clitellaqꝫ fascis Sarcina
fasciculus vel onus: globus: et moles: ⁊ acerū⁹

❡ Ista nomina vnū significant. Hec sarcina ne. ꝓprie onus vel pon dus quod ex carne fit. Caro cū pondus facit. ⁊ hinc quodlibet pon dus sarcina dicitur. vel a sarcinādo rebus insimul. Vñ hec sarcinu la le. et et sarcinella le. ambo diminutiua. Et sarcino as. aui. are. qd componitur de sarcino as. i. deonero as. et sarcino as. idem. Insarci no as. i. [illegible] vel valde sarcinare. Et est actiuū cū suis composi[illegible]. Pondus
sarcina ❡ Hoc pondus ris. de pendeo es dicitur. Hec clitella le. est Clitella
tantum pondus quantū asinus portare potest. ⁊ fm quosdā dr̄ de [illegible] eo quod [illegible] gloriari [illegible] gloriosum est portare vel ducere hmōi oner[illegible] ❡ hic fascis cis. i. onus. Vñ hic fasciculus li. diminutiuum. ⁊ dicitur de [illegible] ❡ hoc onus ris. Vñ hic onusculū li. et onustus. et onero as. ⁊ scribitur sine aspiratiōe ❡ hic globus bi. ꝓprie quod libet solidum et rotundū. et ponitur ꝓ admiratione aliarum rerum ❡ hic aceruus ui. ab acer [illegible]. Et est aceruus cumulus terre

Panes: artocopi: pastille: liba: placente:
Jungitur artocrea: simul artocasius illi
Et quia materia fruitur vice materiati
Additur his simula: pariter simulago: siligo Panis.

❡ Auto: hic ponit diuersa nomīa panū. Et dr̄ panis a pan qd est totum quia cū omni cibo sumitur ❡ Artocopus componitur ab ar Artocopus
tos panis. et copos labor. i. panis cū magno labore cōpositus. Hic pastillus li. diminutiuū siue potius deriuatiuū de hec pasta paste.
Hoc libū bi. de libo as. i. sacrificare. ❡ hec placēta te. de placeo es. Libum
qa placet gustui. ❡ hec artocrea cree. dr̄ de artos panis. et creos Artocrea
caro. i. panis cum carnibus confectio anglice a pye hic artocasius Artocasius
sei. de artos ⁊ case⁹ āglice a flawne ⁊ qa materia sepe ponitur ꝓ materiato. vt aurum ponitur pro anulo qui est ex auro. ideo hec si mula le. potest dici panis qui fit ex simula. Et simula est flos tenuis simus farine et etiam simulago. Et siligo dicitur genus frugis. Et ponitur pro pane qui fit inde. et dicitur simula et simulago de simul aduerbio. Teologus simulam florem fert esse farine. Item panis factus ex siligine dicitur siligo ❡ hec siligo ginis. est quoddam ge Siligo
nus tritici sic selectum ab alio. Nam in pane spēs eius est ꝓcipua. Vñ quandoqꝫ tenuissimus et purissimus flos farine dicitur vt sic panis nobilissimus. Unde iuuenalis. Sed tener et niueus molliqꝫ siligine factus. Et dr̄ siligo a seligo gis. fm catholicon.

Pallium Pallia: palliola: clamys: est cum ciclade: palla
Ist abiles manibus: mātellos: iūgimus illis.
Dāt pelles pallis matrix: beuer et cirogrillus
Id quoqꝫ cuniculus dant: asinus: ⁊ lactrones:
Sed vestes que sunt de solis pellibus hec sunt
Pellicium: reno quibus endromade sociatur.

¶ In primo ponit auctor ea nomina que conueniunt in significatione cum pellibus cum quibus pallia decorabantur. Et vltimo ponit illarum vestium nomina que tantummodo fiunt de pellibus. Primo dicit quod ista nomina conueniunt in significatione. ¶ hoc pallium lii. dicitur de hec palla le. quod est pallium mulieris. Et dicitur palla a pellibus vnde fiebat palla. Sed modo pallium dicitur quoddam genus panni ex lanis. Unde hoc palliolum li. diminutiuum. et pallio as. are. pallio tegere vel occultare vel induere vel ornare. [illegible] as. [illegible] as. id est sub pallio latitare. vel latenter occultare. Et est actiuum cum

Clamys. suis compositis ¶ hec clamys dis. idem quod pallium. ¶ hec ciclas dis. a ciclon quod est rotundum. ¶ hec palla le. a pallio dicitur ¶ hic mantellus li. dicitur de manus et tellon quod est longum. quasi ad manus tela vel longum. ¶ hec martix cis est animal cuius pel-

Beuer lis conueniens est mantellis ¶ hic beuer ris. hic cirogrillus li. quod [illegible] vt apparet vocatur anglice [illegible] pura [illegible] est hermafroditus animal [illegible]

Asinus hermafrodite. ¶ hic cuniculus li. hec cuna ne [illegible] ¶ hic asinus [illegible] est animal cuius pellis apta est vestibus. Unde hermafroditus. [illegible]

Lactro fit asinus [illegible] ¶ hic lactro onis. aliud animal [illegible] ad hoc.

Reno ¶ hoc pellicium cii. dicitur anglice a pilche. ¶ hic reno onis. vestis quedam de pellibus que [illegible] ¶ hec endromada

Endromada de. vel endromis [illegible] vestis de pellibus [illegible] ab endros grece quod est [illegible] latine.

Paruulus

Paruulus: et pusio: puer: infans: atqꝫ pusillus.
Inde pusillanimes: animi ratione pusilli

Ista nomina conueniunt in significatione. ¶ hic paruulus li. diminuti-

Pusio uum de paruus. Et potest declinari paruulus la. lum. ¶ hic pusio nis de pupus [illegible] est paruus [illegible] et est pusio paruus [illegible]

vel puer. Unde Juvenalis. Nonne putas alius tecum quis pusio
dormit. ¶ Hic puer pueri. a puniendo dicitur. quia debet puniri. se Puer.
prius ne delinquat. ¶ hic et hec infans tis. ab in. et fans componitur. Pusillus
quasi non fans .i. non loquens ¶ hic pusillus li. Et potest declinari
pusillus a. um. a pusio dicitur diminutivum. Et componitur cum hic
animus mi. et decl. pusillanimus a. um. vel hic et hec pusillanimis et
hoc me. id est pusillum habens animum

Letofagus syrtes acroceramina syrtis
Syrenes estusque ceramina scilla carybdis Ponthus
Fluminis est vortex ponthi dic esse carybdum

¶ Hic ponuntur voces que sunt pericula maris. Dicens que sunt ista.
Hic lethofagus fagi. et lethes dicitur de lethe. Et est quedam arbor Lethofagus.
cuius fructus gustatus confert oblivionem. Et componitur lethos
cum fagin. quod est comedere. et dicitur hic lethofagus fagi .i. est
fructus illius arboris. qui valet ad irritandum amorem. Sed hic vi-
detur poni pro quodam periculo maris. Unde Ovidius de remed.
Illic lethofagus illic syrenis in antro. Esse puto remis adice vela
tuis. ¶ Syrtes est proprium nomen cuiusdam mulieris mutate secundum Syrtes
fabulas in monstrum marinum. ¶ Hec acroceramina orum. dicuntur Acroceraunia
illa loca quod montes fulminantur. et est periculum in mari. Et decli.
de acron quod est montes. et hec ceramina ceraminorum. dicitur illud
locum quod sunt saxa proeminentia in mari ad instar cornuum. Et ce-
ramina ceraminorum de ceros quod est cornu. et animus mi. Unde ce-
ramina quasi cornuta animus. ¶ hec Syrtis tis. de syren quod est Syrtis
tractus dicitur. et sunt syrtis loca periculosa in mari ¶ hec syrena Syrena.
ne. vel hec syren syrenis. dicitur de syron. quod est tractus. quia dul-
cedine sui cantus nautas ad se trahit. et facit eos submergi. Et est Notabile
monstrum marinum hec syrena syrene. et syren enis. in specie mulieris.
¶ Finguntur tres fuisse syrenes. ex parte virgines. ex parte volu-
cres. ex parte pisces. Quarum una voce. altera tybiis. tertia lyram ca-
nebat. que illectos navigantes sub cantu in naufragia trahebant.
¶ Papias putabat syrenes esse demones vel dracones. Ysa. xiii
Et syrenes in delubris voluptatis. Sed secundum veritatem meretrices
fuerunt ¶ hic estus tus tui. dicitur de uro uris. et est tempestas in
mari. ¶ hec scilla scille. fuit filia Phorci regis secundum fabulas que est Scilla
mutata in illud monstrum marinum. ¶ Carybdis dis. est illud pericu- Carybdis
lum in mari. De quibus sic scribitur. Recipit et mundi reddit mare
scilla receptum. Evomit acceptas dira carybdis aquas Vortex.
¶ Differt vortex et carybdis. Vortex est vorago in flumine cum re-
cessu aque. Carybdis est vorago ponthi id est maris

Pellis Pellis pellicula cutis atque cuticula pellis

Est cum carne caret carni cutis associatur.

Est caro cum corio tergum sunt tergora pelles.

¶ [illegible] docet quod ista nomina in generali conveniunt in una significatione [illegible] specialiter differunt. Hec pellis [illegible] de pelle [illegible] hec pellicula [illegible]. ¶ Hec cutis [illegible] hec cuticula [illegible] est [illegible].

Cutis, Tergum, Tergus. — [illegible] differunt quod pellis est que est [illegible] a carne. [illegible] cutis [illegible] proprie [illegible] est cum carne. ¶ Et est eadem differentia inter tergum [illegible] hoc tergus [illegible] goris. Tergum [illegible] cum corio. [illegible] tergus [illegible] pellis cum corio sine carne.

Libra bilanx trutina pensum pondusque statera

Lanx simul examen erat equilibris in istis

Appensum steteram trutinam dic esse stateram

Est examen apis examen lingua bilancis.

Pondus. ¶ Hic ponit [illegible] nomina ponderis. Hec libra [illegible] a libro [illegible] [illegible] duodecim uncias [illegible] [illegible] uncias quot mensibus annus [illegible] equus [illegible]

Libra. Bilanx. Lanx. — libra a bis [illegible] hic et hec equilibris [illegible] equalis libra. Hec bilanx [illegible] libra statera quod [illegible] habet lances [illegible] [illegible] lanx [illegible] lanx [illegible] pendentes de libra. [illegible] hec lanx [illegible] pro libra. ¶ Hoc pensum [illegible]

Pensum — [illegible] quod hic accipitur [illegible] pondus. [illegible] habet plures significationes. [illegible] deliberatio [illegible] in ponderando [illegible] [illegible] hoc pensum [illegible] mulieris lana vel linum ad opus [illegible] vel statera [illegible] a pondere [illegible] vel est pondus [illegible] ad pondus [illegible] [illegible] deliberare vel ponderare examinare equare. [illegible] frequentativum de pondero [illegible] ¶ Hoc pondus [illegible] de pondero [illegible] onus vel gravitas vel quod [illegible] ¶ Hic stater [illegible] sic stat. Et est quoddam pondus [illegible] uncias. ¶ Hec statera

Pondus. Stater. Statera. — est pondus [illegible] [illegible] Et est statera trutina [illegible] in libra [illegible] et tribus lancibus [illegible] pondera [illegible] Et sic patet differentia inter stateram et staterem. Et statera [illegible] instrumentum. ¶ Hoc examen [illegible] quod [illegible] in statera [illegible] lances [illegible]

Examen. — Vel examen [illegible] lingua [illegible] quod [illegible] ponderatio. Vel examen [illegible] diligenter inquirere investigare. Item examen est collectio apum.

¶ Hec trutina ne. i. statera. sed lingua libre. que semper truditur [illegible] Vel trutina est illa particula per quam transuersum possea. vnde trutinella le diminutiuum. Et trutino as. i. librare. *Trutina.*

¶ Priscus et antiquus annosus et inueteratus. *Priscus*
Decrepitus vetulus vetus emeritusque senilis.
Longeuus sit in his. sit pristinus atque vetustus.

¶ Ista nomina sunt eiusdem significationis. Priscus a. um. de prisco dicitur. Antiquus a. um. de ante dicitur. Annosus a. um. i. plenus annis. Senex de annis dicitur. Et senex de sensus dicitur, quia in senibus solet esse sensus. cum in antiquis est sapientia et in multo tempore prudentia. ¶ Inueteratus a. um. de in et veterasco a. componitur. ¶ Hic decrepitus ti. i. valde senex. de de et crepo as. Et dicitur decrepitus a. um. quasi decursus crepare quia desierit crepare id est sonare. ¶ Vetulus a. um. diminutiuum a vetus. ¶ Hic hec hoc vetus ris. i. senex. de veto as. aut are. i. prohibere [illegible] ¶ Hic emeritus ti. i. senex. vel emeritus a. um. i. extra meritum positus. quia non potest iam mereri nec exercere officium suum sine liberatus et solutus a labore officii sui. sicut miles olim post [illegible] annos non cogebatur militare. sed soluebatur a labore solito et dabatur ei ager vel villa vel aliud vnde viueret. et tunc erat emeritus quasi extra meritum positus quia nihil postea laboris sui merebat. Ad hec emeritus [illegible] et talis liberatio. ¶ Hic et hec senilis et hoc le. de senex dicitur. ¶ Longeuus a. um. de longus et euum dicitur quasi longum habens euum. ¶ Pristinus a. um. de prisco sicut priscus. ¶ Vetustus a. um. de vetus veteris deriuatur.

Senex *Inueteratus.* *Decrepitus* *Vetulus.* *Emeritus* *Pristinus* *Longeuus.*

Segnis inersque reses piger ignarus quoque deses *Piger*
Torpidus et tepidus torpens cessansque remissus
Igne animi vacuus ignauus dicitur esse.
Desuescit deses et iners dormitat in arte
Igne sine est segnis resides reor a residendo
Dictos sed pigros pedibus quasi dicimus egros.

¶ Ista nomina sunt eiusdem significationis cum hoc nomine piger a. um. quod dicitur de pigro gro. verbo generali. quod antiqui dicebant. sed nos tenemus hoc verbum impersonaliter vt piget pigebat. Et dicitur piger quasi pedibus eger ethymologia est. et non compositio. Et est

Segnis — piger. tardus ad incedendum. i. transeundum [illegible] transfertur ad [illegible] est ad animum vel animam. ❡ hic et hec segnis et hoc gne. compositum de se. quod est sine. et ignis. [illegible] segnis quasi sine igne animi. [illegible]

Reses. Deses — ❡ hic hec [illegible] ❡ hic et hec reses [illegible] sidis. de residendo [illegible] ❡ [illegible] a. um. [illegible] tardus. piger. [illegible] vigilans. ❡ hic et hec deses [illegible] de desidendo [illegible] ❡ [illegible] a. um de torpeo [illegible] a. um. de torpeo [illegible] de torpeo [illegible]

Remissus — ❡ Remissus a. um. de remitto [illegible] ❡ [illegible] sine igne animi [illegible] est non compositum. ❡ Deses [illegible] quia deses [illegible] non frequentat in bono. [illegible] qui dominus [illegible] in arte [illegible] segnis quasi sine igne animi.

Pluuia

Ros est vel pluuie nymbi dicitur a imbres
Rosida de rore fiunt sed hibernus ab imbre

Ros. Rosidus. Imber — ❡ Ista nomina idem significant in generali. Hic ros roris. de raro [illegible] quia rarus est et non spissus ut pluuia. [illegible] rosidus a. um. i. plenus rore. Et rosidulus a. um. ❡ hec pluuia [illegible] ❡ hic nymbus [illegible] de hec nubes [illegible] ❡ hic imber bris. de [illegible] inebriat terram. [illegible] imbriferus [illegible] a. um. plenus imbribus. Et [illegible] a. um. [illegible]

hybernus — deriuatur ab hyems hyemis. et tunc scribitur cum aspiratione. sicut hybernus a. um. Et est hybernum tempus [illegible] hyeme et vere. [illegible] quod tempus [illegible] totam hyemem significat.

Porto.

Baiulo: porto fero sustento subleuo gesto
Gestio cum cupio gesto si pondera porto.

Baiulo. Notabile. — ❡ Ista verba idem significant cum hoc verbo porto [illegible] simplex est et non compositum [illegible] in hoc [illegible] ❡ [illegible] [illegible] syllaba [illegible] non stat in tercio pede [illegible] prima de baiulus [illegible] [illegible] illo metro quod est [illegible] Et si baiulo esset [illegible] compositum [illegible] primam syllabam. et [illegible] Et [illegible] [illegible] esse simplex [illegible] primam syllabam.
❡ Fero fers tuli ferre latum [illegible] ❡ [illegible]

a e. Frequentatiuũ de sustineo es. Subiecto as. de sub et iecto as. cõ
ponitur ¶ Gesto as. frequentatiuũ de gero is. Et nota differentiam inter Gesto
gestio tis. [illegible] gestire. et gesto as. [illegible] are. Gestire .i. cupere. et gesta Gestio.
re .i. portare. Et vtrũq; de gero geris gessi dicitur.

Pergo

Pergo vel gradior: adeo vado proficiscor:/
Pre dictis societur eo vel itinero verbis

Ista verba idem significant cũ hoc verbo pergo gis. perrexi pergere. quod componitur de per et rego gis. ¶ Gradior eris. gressus sum gradi. Gradior
verbum deponẽs. quod componitur Congredior eris. Aggredior eris. Ingredior eris. Egredior eris. egressus sum egredi. Adeo is. adiui adire aditum [illegible] media correpta in supino. componitur de ad et eo is. Vado is. vasi dere. Et componitur Euado is. euasi. euadere cum Vado
[illegible] in supino. ¶ Proficiscor eris. profectus sum proficisci. id est pergere. dicitur de [illegible] [illegible]. Eo is. iui ire cum [illegible] in supino. Itinero as. de iter itineris dicitur.

¶ Vestigo scrutor: exploro queroq; rimor:/
Scitor: et indago percontor: sciscitor: addo Quero.

¶ Ista verba idem significant cum hoc verbo Quero ris. quesiui quere re quesitum [illegible] in supino ¶ Vestigo as. [illegible] are. quod et vestio as. Vestigo
[illegible] are [illegible] quod deriuatur de hoc vestigium gii. Scrutor aris. scrutatus sum [illegible]. verbum deponẽs. Exploro as. componitur de ex et ploro. Rimor aris. verbum deponens. id est inquirere. inuestigare. Rimor
Et dictum est a porcis qui per rimas terre [illegible] et radices inquirunt. Scitor aris. frequentatiuum irregulare secundum significationem Scitor
et formationem de scio scis [illegible] in o et additur tor. scitor aris. id est querere. Indago as. id est inquirere. inuestigare. vnde hec indago nis. id est [illegible] ¶ Percontor aris. de per et contor aris. Percontor
quod idem est quod querere vel perquirere. Et dicitur de hic contus ti. [illegible] pertica cum qua piscatores scrutantur aquas inquirendo pisces. Et etiam est quoddam genus teli et [illegible] quod ferrum non habet sed est acuta cuspide ¶ Sciscitor aris. tatus sum [illegible] est in Sciscitor.
quirere. Et formatur a secunda persona huius verbi scisco scis. addita a et addita tor. et fit sciscitor aris. et idem est quod scrutari. id est inquirere. inuestigare. [illegible] rogare. querere. Et est similiter irregulare frequentatiuum quo ad formationem et significationem.

¶ Rhete sagena plaga cũ casse sagenula lina/ Rhete.
Addas rheticulum de reti retio dictum.

Rhete
Sagum
Plaga
Cassis
Linum

¶ Ista nomina idem significant cum hoc nomine Rhete tis. quod di de retineo nes. Unde hoc rheticulum diminutivum. Et rhetiarius rii. qui fa cit retia. ¶ hec sagena ne. de hoc sagum gi. Sagum vestis ab an tiquis sago contexta facta. De sago saccus. de sacco fit sibi saccus. De sacco saccus. de sacco fit sibi saccus. De sacco saccus sic grammatice tenet visus. Unde hic sagenarius rii. est ille qui facit sagenas. ¶ Hec plaga ge. id est rhete vel potius funis rhetis. [illegible] quod plage sunt fu nes illi quibus rhetia tenduntur circa summam partem. sed ponuntur aliquando pro ipsis rhetibus ¶ hic cassis sis. id est a capio [illegible] dicitur. vel de capio pis ¶ hoc linum ni. est materia vel filum rhetis. Et aliquando ponitur pro rhe tibus materia scilicet pro materiato. Unde ovidius. Lina madent comate [illegible] ferrum a comare fecatum. ¶ Item nota quod retio tis. [illegible] id est capere. Componitur cum re. Et dicitur irretio tis. [illegible] id est illaqueare impedire. Versus. Quos irretivi voluere hos illaqueavi.

Rusticus

Rusticus: agricola: rudis: et villanus: agrestis
Et cum ruricola: socictur villicus istis

Rudis
Villanus

¶ Ista nomina idem significant. Hic rusticus ci. et est rusticus operarius in rure. vel qui in rure moratur. et colit rus id est arat rus ¶ hic et hec agricola le. de ager agri. et colo lis componitur. ¶ hic rudis dis. vel hic et hec rudis et hoc rude. [illegible] rudis est rusticus non [illegible]. ¶ Hic villanus ni. vel hic villicus ci. Et possunt declinari mobili ter. villanus a um. villicus a um. id est rusticus. Et dicitur de hec villa ¶ Hic et hec agrestis et hoc agreste de ager agri dicitur ¶ Hic et hec ruricola ruricole. de rus ruris et colo lis.

Opilio

¶ Custodes ovium nos dicimus opiliones
Archimandritas constat quos esse vocatos
Mulio sed custos mulorum dicitur esse
Ad quos cura boum spectat: dic esse bubulcos

Archimandrita
Bubulcus
Subulcus

¶ Superius autem vocavit quos nominibus poterit rusticus appel lari. Hic docet qui sunt ab effectu [illegible] nomina. quod [illegible] opilio custos ovium ¶ Hic archimandrita te. grecum. Et dicitur de ar chos quod est princeps et mandros ovis. quasi princeps ovium. ¶ Hic mulio mulionis de mulus li. dicitur ¶ Hic Bubulcus ci. de bos bovis et custos componitur et est custos boum ¶ hic subulcus ci. de sus et sus suis. et custos. id est custos suum. id est porcorum.

¶ Inter se distant teres orbiculare rotundum Rotundũ
Hastam dic teretem pomũ dic esse rotundum.
Effigiem pomi retinet sibi spera vel oui.
Sperica de spera sic credas esse vocata.

¶ Nomina ista quo ad genus [illegible] differunt tamen quo ad speciẽ et ponuntur pro rotundo. Hic et hec teres etis. media correpta. in gtõ. Et dicitur a tero ris. et proprie pertinet ad hastam: vt hasta dicitur teres Teres
¶ Hic et hec orbicularis. et hoc re. i. circularis. Orbis enim est rotunditas circuli et cuiuslibet rei. et dicitur de rota re. quia quasi rota est Orbicularis.
¶ Rotundus a um. de hec rota re. et proprie pomũ est rotundum.
¶ Hec spera re. et proprie est spera vnũ corpus rotundum. vt pomum vel ouũ. Et diffinitur sic ab Euclide. Sphera est mediante dyametro semicirculi circumductio. Et dicitur spera quasi spaciũ rotundũ. Et dicitur de hoc spacium spacii. vnde spericus a um. Spera

Regredior: repedoque remetior: atque reuertor.
Repatrio remeo redeoque recurro recurso.

¶ Dicit quod ista verba sunt eiusdem significationis. Regredior ris. verbũ deponens. de re et gradior componitur. ¶ Repedo as. aui. are. de re. et pedo as. quod deriuatur de pes pedis. sed non est in vsu. Remenior ris. remensus sum. iri. deponens. de re et metior. Reuertor ris. reuersus sum. reuerti. deponens. et etiã reuerto tis. in eodem sensu inuenitur. sed reuertor est deponens. et reuerto neutrum. potest enĩ esse actiuũ. vt reuertam te. i. retrouertã te. Repatrio as. aui. de re et patria as. componitur. Remeo as. componitur de re et meo as. i. eo is ire. Redeo is. iui. de re et eo. interposita d. Recurro is. de re et curro ris. Recurso as. aui. are. frequentatiuũ de recurro is. recurri. recursum recursu in supino. a quo fit recurso as. are. Regredior. Repedo as Reuertor Recurso.

¶ Pessula sũt obices: sera sũt repagula vectes. Sera
Addatur clatrus a claudendo tibi dictus.

¶ Ista nomina sunt eiusdem significationis cum hoc nomine repagulũ hoc obex quod ad impedimentũ obiicitur et opponitur. Vel quecũque firmatura hostii. anglice a dorbare. Et dicitur repagulum a repono is Repagulum.

Pessulum.

¶ Hoc pessulum li. de pello lis. Hic [illegible] penultima [illegible] in omnibus casibus. Et [illegible] scribitur cum duplici s. vel [illegible] [illegible] que [illegible] [illegible] corripit [illegible] [illegible]

Sera.
Clatrus

¶ Hec sera re. et est [illegible] lignum [illegible] [illegible] ponitur [illegible] sero [illegible] [illegible] [illegible] claudere. firmare. ¶ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Hic clatrus tri. de claudo [illegible] [illegible] [illegible] Et [illegible] clatrus est repagulum quo hostio opponitur. vel [illegible] ostium. et precipue [illegible] vineas vel [illegible].

Hic parmas clipeos ancile vel egida scutum.

Scutum

Pelta rotundatur clipei pars umbo vocatur.

Parma.
Clipeus.
Ancile
Egida

¶ [illegible] nomina sunt eiusdem significationis. Et sunt arma defensiua qui bus ictus hostium repellunt. ¶ Hec parma me. et dicitur quasi parma arma vel parma quasi par mamme. anglice a [illegible] ¶ Hic clipeus pei de clepo [illegible] quod est furari. [illegible] furatur ictus pugnantis ¶ Hoc ancile lis. de ante [illegible] ante [illegible] [illegible] ¶ Hec egida de. vel hec egis egidis de ago agis. et est [illegible] [illegible] [illegible] egidem vel egidam. Et dicitur egis egidis. ab egle quod est capra. quia [illegible] pellibus caprinis. Et fuit egis [illegible] palladis. Hec egida de. vel egis egidis. [illegible] agitur ante pectus pugnantis ¶ Hoc scutum ti. ab hoc scuto [illegible]

Pelta
Umbo

forma rotunda [illegible] vel ab excutio tis. [illegible] excutit ictus [illegible]. ¶ Hec pelta te. de pello lis. ¶ Hic umbo onis. de hic umbilicus ci. dicitur. et est media pars scuti vel pelte anglice a [illegible])

Dicas mausoleum poliandrum tumba sepulcrum.

Sarcofagus bustum tumulus vel pyramis urna

Sepulcrum

Das monumenta necis coniungis his monumentum.

Mausoleum.
Poliandrum

¶ Ista nomina sunt idem cum sepulcro. de sepelio lis. quia in eo sepeliunt corpora mortuorum. Hoc mausoleum lei. dicitur de mausolo inuentore illius. et tunc producit penultimam. Vel dicitur de manes nium. ibus. que sunt anime infernales. et tunc corripit penultimam. ¶ Hoc poliandrum dri. dicitur de polis quod est ciuitas cuiuslibet viri. et andros quod est vir. quia est vltima ciuitas cuiuslibet viri. Vel poliandrum dicitur vel interpretatur

Tumba.
Sarcofagus.
Bustum
Pyramis
Urna.

multitudo virorum. et sic dicitur cimiterium propter multitudinem virorum ibi sepultorum. ¶ Hec tumba be. de tumeo es. dicitur. et similiter tumulus li. ¶ Hic sarcofagus gi. de sarcos. i. caro. et fagin comedere. quia ibi comeduntur carnes nostre a vermibus. ¶ Hoc bustum ti. ab vro ris. dicitur. quia ibi solet corpus mortuorum comburi ¶ Hic pyramis idis. a pyr quod est ignis. quia surgit in acutum sicut ignis ¶ Hec urna ne. est proprie vas

quod p condensa defunctorum cineribus adhiberi solet. (vñ poeta) ... regitur qd nõ habet venam .i. sepulcra. ¶ Hoc monumentũ .ti sepulcrum. qr p transeuntiũ memoria moneat ad hoc debere transire. vel a moneo eo .qr mouet mentẽ seu memoriã defuncti. — Monumentũ

Est callis trames est orbita semita limes — **Semita.**
Viculus et vicus est publica strata platea.
Est biuiũ via duplex est triuiũ via triplex
Compita quadriuiũ dic quattuor esse viarum.
A callet callis sed ab orbe fit orbita trames
A transmitto venit sed iter dat semita semis.

¶ Ista nomina idem signt cum hoc noĩe semita ... Callis ... Trames. ... Orbita. ... Limes. ... Strata. ... Platea ... Biuium. Triuium Quadriuiũ. ... via. vñ hic et hec compitalis. et hoc le ¶ hec via vie de veho ia. de

Sol tytan phebus titulus venit hinc et ephebus — **Sol**

¶ Ista nomina conueniunt in signtõne. Hic sol solis. deriuat de solus a. um. qr solus luceat fulgore suo syderib⁹ obscuratis. Hic tytan is. — Tytas

medis ... [illegible] Unde ... [illegible] Et ... est ... [illegible]
interpretatur illuminans. [illegible]
... [illegible]

Ephebus. ... componitur de phebus ... Et est Ephebus valde pulcer ... valde ... [illegible] ... diminutiuum. ... [illegible] ... Et ... phebus ... de ... grece ... est ... latine. [illegible]

Stolidus Est fatuus stolidus erroneus insipiensq;.
Insciius & brutus simplex ideota stultus
Indoctus simul insipiens coniungitur istis
Inconsultus & elinguis cum verba negantur
Incautus sit in his imprudens inque peritus.

Stultus. Brutus. Ideota. Elinguis. Impudens. ¶ Ista nomina ... [illegible] Fatuus ... Et est fatuus qui ... [illegible] ... Stolidus ... Erroneus a. um. de erro as. Insipiens de in & sapiens. Inscius a. um. de in & scio ... ¶ Brutus a. um. ... [illegible] ¶ Hic hec & hoc simplex ... [illegible] ¶ Hic & hec ideota ... [illegible] ... Indoctus a. um. de in & doctus ... [illegible] ¶ Hic & hec elinguis ... [illegible] ... quasi extra linguam positus. ¶ Incautus a. um. de in & cautus ... [illegible] ¶ Hic hec & hoc imprudens ... [illegible] ... Imperitus a. um. de in & peritus a. um.

Scamnū scabellum subsellia sella scanellum.
Scamnū Predictis pluteum sedemq; sedilia iungas.

Subsellium. Scanelliū. ¶ Ista nomina ... [illegible] ... Et ... ¶ Hoc scabellum ... [illegible] ¶ Hoc subsellium ... [illegible] ¶ Hec sella ... [illegible] ¶ Scanellum ... [illegible] ... de scamnū. Et dicitur etiam ... [illegible]

[illegible] cum [illegible] a quo etiam derivatur. ❡ Hoc pluteum tei. [illegible] quod [illegible] et dicitur de plus [illegible] voce. ❡ Hec sedes dis. de sedeo es. ❡ Hoc [illegible] lis. de sedeo sedes. Pluteum Sedes.

Est seges: atque ceres: sunt fruges: et sata: messes
Cum seritur seges est: sata cum radicibus herent
Fruges cum fruimur: sunt messes quando metuntur
Hecque et cando ceres fertur: quia res creat omnis
Dicitur annona: quam postulat annuus usus.
Semineum: sementium: sementis idem sunt
Semina iungantur predictis: a sero dicta
Et sementina res est a seminis dicta.

Seges

❡ Ista nomina [illegible] in significatione. Hec seges getis a sero seris. vel a seco cas. dicitur ❡ Hec ceres reris. media correpta [illegible] est proprie dea frugum. Et dicitur a creo as. quia creat fruges. vel [illegible] alias res [illegible] ❡ Fruges [illegible] casum singularem in usu. et dicitur fruges a fruor eris. Seges est [illegible] cum seritur a sero ris. Messis cum metitur et colliguntur a meto tis. Fruges cum fruimur a fruendo. vel [illegible] Hoc satum ti. de sero seris. [illegible] satum est [illegible] herent radicibus post seminationem. ❡ Hec annona [illegible] de annus ni. dicitur [illegible] singulis annis renovatur ❡ Hoc semen nis de sero ris dicitur. [illegible] sementis [illegible] et hoc semineum [illegible] semen vel cuius [illegible] vel [illegible] de semine. [illegible] et hoc semen [illegible] et hec sementis [illegible] semina frugum. vel [illegible] seminandi

Seges. Ceres Fruges Annona Semen

Discus: catinus: lanx: est scutella: parasis
Fit de lance bilanx: parasitus nota perapsis

Scutella

❡ Ista nomina [illegible] est isto nomine hec scutella le. et dicitur de hoc scutum ti. Hic discus [illegible] de [illegible] quod est rotundum. [illegible] hec discus [illegible] Et nota quod discus est scutella et non mensa [illegible] ponatur [illegible] ❡ Hic catinus ni. i. discus. et dicitur a [illegible] quod est [illegible] quia [illegible] est. Hec parapsis [illegible] de [illegible] componitur. Hec lanx cis de [illegible] dicitur [illegible] est. et proprie lanx est discus [illegible] et componitur cum bis. et dicitur bilanx cis. i. trutina [illegible] binas lances ❡ Hic parasitus ti. componitur de parapsis et situs [illegible] in [illegible] et ideo dicitur in versu quod parapsis est nota parasito. i. [illegible] et gulosis.

Discus Catinus Parapsis Parasitus

Socius

Est consors: sociusq;: comes: collega: sodalis:
Dat sors consortem: comitē via: mensa sodalē:
Missio collegam: socium labor efficit idem

¶ Ista noīa conueniūt in vna significatiōe cū hoc nomine socius. [illegible] parebit. Hic socius cii. a socio cias. [illegible] proprie [illegible] Comes Collega [illegible] et est proprie socius i periculo. Hic et hec comes mitis. i. socius et proprie comes in itinere. [illegible] Hic et hec collega ge. i. socius et proprie in officio. et [illegible] Hic et hec sodalis. i. socius in mensa. vel [illegible] Consors [illegible] Hic et hec consors tis. de [illegible] et proprie [illegible] est socius in sorte. Et dicitur consors [illegible]

Signifer

Signifer: antesignarius: rem signat eandem
His primicerius: vexillifer: associatur
Primus pila ferens: est primipilus in istis.

Antesignarius Primicerius Primipilus

Ista noīa [illegible] Hic signifer ri. [illegible] qui portat vexillum in bello [illegible] Hic antesignarius [illegible] Hic primicerius [illegible] Hic vexillifer ri. [illegible] Hic primipilus [illegible]

Splendeo

Splendet: et irradiat: lucet: nitet: atq; coruscat:
Emicat: atq; micat: rutilat: claretq; relucet.

¶ Ista [illegible] Rutilo Rutilo [illegible] ¶ [illegible] ¶ Corusco [illegible] ¶ [illegible] Clareo [illegible] claritus [illegible]

Proluuies sanies caries pus res eadem sunt/ Sordes.
Sordes spurcicia fex et feculentia squalor
Cum macula tabes assint contagia labes
Sordem dic textl scoriam dic esse metalli.
Dat tibi tabo non plus per cetera quero.

¶ Ista nomina idem significant. Hec proluuies ei. i. sanies vel sordes. de Proluuies
de proluo io. ¶ Hec sanies ei. i. putredo que ex sanguine nascitur.
Et differt a tabo. quia fluere saniem viuorum est. sed fluere tabe mortuorum est.
Item tabes est putredo que stat. sanies que fluit. et dicitur sanies a san
guine. ¶ Tabes dicitur a sto stas. quasi stabes. et a tabes tabi. Hec Tabes.
tabo [illegible] in [illegible] cum tabes. et est neutrum [illegible].
habet variationem [illegible] casuum vel duarum vocum casualium. in genitivo tabi. Caries.
[illegible] tabo. Hec caries ei. de careo es. Et est caries proprie Pus.
lignorum putredo vero aliarum rerum. ¶ Hoc pus indeclinabile. de puteo
es. i. putredo vel infirmitas que reddit hominem putridum. [illegible] ha
bemus hoc pus puris pro i. custodia. Unde Pus pro putredo non de Scoria
clinabile credo. Pus declinatur custodia quando notatur. Et tunc dicitur de Scorio
putus a um. ¶ Hec scoria e. suffocatio vestigiorum ita ut vix [illegible] gerit
vel [illegible]. unde hec Scorio onis. stultus. stolidus. fatuus.
Hec scoria [illegible] ab excoquo [illegible]. i. sordes. et purgamentum me
tallorum [illegible] de ferro excoquitur. ¶ Hec sordes dis. i. putredo metallorum. Sordes
[illegible] et aliarum rerum. Unde hec sordecula le. Et sordes immundicia hominis Spurcicia.
vel rerum. ¶ Hec spurcicia cie. de spurcus a um. Hec spurcicia. eadem Fex.
cia. scilicet spurcicia. ¶ Hec fex fecis. a fago gis dicitur. et componitur fex cum
lentus quod est plenum. et dicitur feculentus a um. i. plenus fece. Unde hec
feculentia cie. i. plenitudo fecis. ¶ Hec squalor oris. de squaleo. es Squalor.
[illegible]. ¶ Hec macula le. de maculo as. aui. et dicitur maculo [illegible]. Contagium
de macula [illegible]. Et est macula nota. vicium. turpitudo. macula. Et dicitur Labes.
[illegible]. ¶ Hoc contagium gii. de contingo gis.
¶ Hec labes labis. de labor eris. dicitur i. putredo [illegible]. ruina. mi
[illegible]. Unde hec labecula le. diminutiuum.

Glabrio vel tinea capitis sunt hinc glabriosus. Scabies/
Glabria sed cuius caput occupat est glabriosus/
Corporis et reliqui scabies est hinc scabiosus/
Pustula corporibus totaliter heret et vlcus.

Glabro — ¶ Hic ponit [illegible] que contingunt homini. [illegible]
Hic glabrio onis. [illegible] est [illegible] in capite. [illegible]
glaber bra. brum. [illegible] est glaber nudus sine pilo. [illegible] glabrio [illegible]
glabriosus sa. sum. [illegible] glabrionibus. Item glabrariolus [illegible] hec
glabra hic. [illegible] est scabies in capite. [illegible] nec glabria nec glabrea nec
glabriolus. est in Papia aut Catholicon. ¶ Hec [illegible]
Scabies. — est [illegible] vestimentorum. [illegible] ¶ hec scabies ei. [illegible] hec
Scabia — scabia bie. dicitur de scabo bis. bi. bere. [illegible] differunt hec nomina
Scabia est sicut lepra asperitas carnis cum pruritu [illegible]
Scabies est tenuis asperitas carnis cum pruritu [illegible] squa-
marionis. [illegible] hec scabiecula [illegible] scabiosus
a. um. ¶ Hec pustula le. de pus [illegible] est putredo [illegible] pustula
Pustula — in superficie carnis. [illegible] hec pustella le. diminutiuum. [illegible] pustulentus a. um.
[illegible] pustulosus. [illegible] ulcerosus pustulis plenus [illegible]
Ulcus — infirmitate informatus. ¶ hoc ulcus eris. de [illegible] differt
Vulnus — a vulnere. nam vulnus ad animi. ulcus ad corporis refertur [illegible]
Item vulnus corporis recens plaga. ulcus vero [illegible] vulnus
Item vulnus [illegible] ferro vel fuste vel lapide. [illegible] Ulcus [illegible]
[illegible] nascitur in carne. [illegible] putredo [illegible] ulcerosus a. um.

Serpens — Est serpens ydrus coluber simul ydra chelidrus
Vipera seps aspis simul et nepa iungitur anguis
Atque dracena draco sit scorpio de speciebus.

¶ Ista nomina [illegible] que ad speciem. Hic serpens [illegible]
Ydrus. — a serpo pis. ¶ hic ydrus dri. [illegible] ydra dre. [illegible] qui est [illegible]
Coluber. — nam serpens aquaticus est. ¶ hic coluber bri. [illegible] colo lis. [illegible]
Chelidrus. — bre. [illegible] ¶ hic chelidrus dri. serpens [illegible]
[illegible] scorpio. Et dicitur a chelis quod est brachium. [illegible]
¶ hec vipera re. componitur de vi. et pario ris. [illegible] vi parias. ¶ hic
Vipera — Seps indeclinabile. [illegible] a sepio is. dicitur [illegible] serpens
[illegible] non solum corpus sed etiam ossa veneno [illegible] ¶ hic
aspis [illegible] aspergens [illegible] venenum. [illegible] aspis qui venenum [illegible]
Nepa — tat et aspergat. ¶ hec nepa pe. [illegible] serpens [illegible]
Anguis. — excepto uno [illegible] et [illegible] ipsa [illegible] est
[illegible] parentem. Et [illegible] nepa [illegible] partus. ¶ Hic anguis la.
de ango gis. [illegible] ¶ hec dracena ne. [illegible] dracena. hic draco onis.
a greco [illegible] Greci [illegible] draconem dracontea vocant. Et [illegible] draco [illegible]
Draco. — est in templo. Anguis [illegible] est in aqua. Serpens [illegible] est in terra.
Scorpio. — ¶ Scorpio onis [illegible] quod est [illegible] qui est [illegible]
[illegible] scorpio onis. [illegible] scorpius [illegible] quoddam
animal venenosum est vel serpens. ¶ Construe. Scorpio sit de spe-
ciebus [illegible] de specie predictorum serpentium.

¶ Immolo sacrifico facio lito mactito macto — sacrifico
Nomen carnificū de mactando trahit ortum
A lanio dictos quos dicimus esse lanistas.

¶ Ista verba sunt eiusdem significationis cū hoc verbo sacrifico as. qd̄ componitur de sacrū et facio cis. ¶ Immolo as. aui. componitur de in et hec mola le. et est mola quia hic accipitur pro panis ex farina et aqua et sale. quia olim victime inter cornua ponebant. ¶ Lito as. aui. et differt a sacrificare. nā sacrificat qui sacrificiū facit. ¶ Facio cis. i. sacrificare. Unde Virg. (Cum faciā vitulā pro frugibus ipse venito.) Litat qui sacrificiū dat. et qd̄ sacrificio petit vel petit vel impetrat ¶ Mactito as. aui. frequentatiuū de macto as. i. sacrificare. immolare. trucidare. interficere. Unde hoc macellū li. locus vbi mactantur pecora. et hic macellio onis et hic macellarius rij. qui pecora mactat et vendit carnes. ¶ Et sunt [illegible] cū dicit. Nomē carnificū de mactando [illegible] interficere [illegible] macellio et macellarius. quod [illegible] a macto as. [illegible] carnifex habet ortū suū de caro carnis. et facio cis. et nō de macto. ¶ hec lanista te. et hic lanio onis et hic lanius nij. in eodem sensu. i. carnifex vel homicida macellio. et dicuntur a lanio as. aui. i. scindere. lacerare — Immolo. Lito — Facio — Macto — Macellio — Macellarius — Lanista

Calcius est solea pero sotularis aluta.
Et quia munda luto nomen sibi sumpsit aluta.

¶ Ista nomina [illegible] cū hoc nomine hic Sotular aris. et est calciamentū pedis. ¶ [illegible] cū. v. de [illegible] [illegible] frigora [illegible]. Nō oportet q̄ sotularis aut calciamentū quo pes tegit. sit strictus. ita vt in eo pes moueri nō possit. Et ita patet q̄ rectius dr̄ hic sotularis in nō casu et nō sotular ¶ hic calceus cei vel calcius cij. indifferenter p̄ e vel i potest scribi. [illegible] calceo as. a quo deriuatur hec calx cis. vel a calcando. ¶ hec solea lee. a solum dr̄ q̄ solū pedis tegat. vel q̄ solo terre adhereat. ¶ hic pero onis. est calciamentū rusticorū. ¶ hec aluta te. dr̄ ab alo lis. q̄ alit pedes. et est pellis [illegible] anglice cordewan et ponit p̄ calceo q̄ calcei inde fiunt. scilicet materia p̄ materiato. Auctor tamen vult q̄ Aluta dicatur [illegible] q̄ munda et pura a luto et sordibus — Sotular — Notabile — Calceus. Solea — Pero. Aluta

¶ Pila vel hastile iaculum catapulta sagitta — Telum
Missile vel telum necnon addatur arundo
Spicula vel gesas simul addas atq̄ sarissas

Sagitta
Pilum
Hastile

Missile
Telum
Gesa

Notabile

¶ Ista nomina idem signant cum hoc nomine hec sagitta te quod dicitur de sagio gis. vel sagax. quia sagaci tactu emittitur. feritur enim p[illegible]
¶ Hoc pilum li. telum. dicitur de pello lis. Hoc hastile lis. de hasta et hoc iaculum li. de iacio cis. i. iacere. ¶ Hec [illegible] te. i. sagitta cum ferro bipenni quam barbatam vocant ¶ Hoc missile lis. de mitto tis. dicitur quia est abile ad mittendum. ¶ hec arundo inis. proprie est canna. ponitur tamen pro sagitta que a cana est vel arundo ¶ Hoc telum li. a telon quod est longum dicitur. Hoc spiculum li. et hec spicula le. pro eodem. de hec spica ce. dicitur. ¶ hec gesa se. est genus armorum ¶ hec [illegible] se. i. telum. ¶ Nota quod pila dicuntur arma Romanorum. Gesa gallorum. [illegible] anglice a [illegible] [illegible] macedonum i. sagitte.

Terra

Ops humus atque solum rea terra vel arida tellus

Ops.

Notabile

Solum
Arida
Tellus

¶ Ista nomina idem signant cum terra. Et dicitur terra a tero teris. quia teritur et terimus illam pedibus nostris. ¶ hec ops opis. i. terra. [illegible] alio nomine dicitur rea ree. i. terra [illegible] ¶ Nota differentiam inter [illegible] copis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] scrobs est. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] est. Et ponitur [illegible] [illegible] pro rea terre. Et rea ree. i. humus mi. est de humus [illegible]
¶ hoc solum li. dicitur a solio [illegible] [illegible] [illegible] hoc solum li. inferior pars pedis. quia eo terre vestigia imprimimus. ¶ hec arida [illegible] i. terra. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] i. siccam terram. ¶ hec tellus telluris. proprie est terra fruges [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] dicitur de colo colis colere quia eius fructus colimus.

Lar thalamus camera simul est penetrale recessus
Addas conclaue vel canopea penates.
Rheticulum serici notat nobis canopeum

thalamus.

Lar

Penetrale
Canopeum
Conclaue
Camera.

¶ Ista nomina idem signant cum hoc nomine hic thalamus mi. et dicitur de thalamos grece quod est cubiculum latine. ¶ hic lar ris. de largus [illegible] vel de largus [illegible] [illegible] [illegible] largus [illegible] proprie est humus [illegible] lar laris [illegible] [illegible] [illegible] lares in [illegible] [illegible] in domibus
¶ hec camera re. de camur quod est curuum [illegible] ¶ hoc penetrale lis. vel penetral lis. i. domus secreta. et dicitur [illegible] penetro as. vel a penitus
¶ hoc conclaue is. componitur de con. et hec clauis [illegible] ¶ hoc canopeum vel [illegible] canopea [illegible] canopeus [illegible] [illegible] quod est ciuitas egypti. et ponitur canopeum pro camera. Est [illegible] proprie rheticulum [illegible] de serico [illegible] quo repelluntur [illegible] circa lectum nobilium [illegible] in [illegible] Rheticulum serici [illegible] vocat canopeum

Templa monasteria delubra atque fana vocamus — Templū
Basilicam simul ecclesiam iungimus illis

¶ Ista nomina signant idem cum hoc nomine hoc templum pli. plo. quod componitur de hoc tectum ti. et amplus a um. unde templum quasi tectum amplum. ¶ hoc monasterium rii. dicitur de monos quod est unum. — Monasteriū
et sterion statio monachorum. Hoc delubrum bri. de luo is. dicitur. Hoc phanum ni. dicitur de phanos quod est [illegible]. Vel dicitur a for faris per contrarium quia fanum non est locus fabulationis sed devote orationis. ¶ Hec basilica ce. proprie domus regia est i. palacium regis. vel imperatoris. sed modo per transumptionem dicitur basilica ecclesia. quasi palacium regis. et dicitur basilica a basileus quod est rex. ¶ Hec ecclesia sie. interpretatur convocatio scilicet fidelium. quia omnes ad se vocat. Et dicitur de ec. quod est [illegible] greca [illegible] valens quantum con apud nos. et clisis quod est vocatio. quasi convocatio.

Phanum — Basilica — Ecclesia

Sunt canopea tentoria papiliones — Tentoriū
A canopo castro canopeum namque vocatur
Nos conum supra portent: sic credo vocata

¶ Dicit autem dicta quod hec nomina idem signant cum hoc nomine tentorium rii. quod dicitur de tendo [illegible] cum funibus. et i. signatur a papilio. ¶ hoc canopeum pei. [illegible] regis. [illegible] a canopo quod est castrum [illegible] egypti. vel a co[illegible] ¶ Hic papilio o[illegible] proprie [illegible] admirationem vel papiliones [illegible] ad similitudinem illius [illegible].

Canopeum — Papilio

Thuris thuribula dic incensoria vasa — Thus
Et quod idem signat: istis societur acerra

Ista nomina conveniunt in significatione hoc thuribulum li. dicitur de thus ris. i. vas in quo thus adoletur. et dicitur a theos. vel de thimo [illegible] ¶ hoc incensorium rii. ab incendo [illegible] ¶ Hec acerra re. i. thuribulum. Et dicitur de acer certo quandam arbore. Thus dicitur de theos quod est deus. quia in sacrificiis deorum adoletur — Acerra

¶ Est turbo ventus et flamen flatus et aura — Ventus
Ventorum species: complectere versibus istis

Sunt subsolanus: vulturnus: et eurus: eoi
Circius: occasum: zephirusq3: fauonius afflat.
Sed veniunt aquilo: boreas: et chorus ab arcto
Atq3 die medio notus afflat et affricus austro

Turbo
Ventus

Autor hic ponit nomina q̄ continentur in significatione cū hoc nomine ventus. Deinde ponit diuersa nomina ventorum. Primo dicit. Turbo est ventus & dr̄ turbo a [illegible] quoniam talis ventus [illegible] in circuitu mit-titur. Est ergo turbo vulgo ventus. Hic ventus [illegible] ventus dr̄. hec fla-men [illegible] a flo flas. & [illegible] flatus. hec aura [illegible] ab aer [illegible] & est aura le-uis ventus. ¶ Deinde dicit [illegible] ipsa ventorum in [illegible] quibus [illegible]

Subsolanus
Vulturnus
Eurus

Subsolanus. vulturnus. & eurus [illegible] venti [illegible] Subsolanus dr̄ [illegible] ¶ Vulturnus est ventus collate-ralis illi [illegible] austro. ¶ Eurus est collateralis [illegible] q̄ alio noie dr̄ [illegible]

Circius
zephirus

Circius zephirus et fa-uonius afflant occasum [illegible] venientes ab occidente. Circius est [illegible] circus [illegible] ventus q̄ [illegible] ¶ Hic zephirus [illegible] fauonius [illegible] & terra germinatur.

Aquilo
Notabile
Constructio

Sed aquilo boreas & chorus ve-niunt ab arctico a plaga boreali. Hic aquilo [illegible] boreas [illegible] chorus [illegible] Et no-ta q̄ chorus pro vento [illegible] In aliquibus si-gnificationibus [illegible] ¶ Construe. [illegible] atq3 notus & affricus afflat ab austro [illegible] a plaga australi meridie [illegible] Hic notus [illegible] ventus [illegible] & calores [illegible] in mari [illegible] Et nota q̄ notus pro vento [illegible] Notus [illegible] Hic affricus [illegible] ventus [illegible] a meridie [illegible].

Vinum

Vina: merū: bachus: dyonius: vel liber lyeus
Istis lineus coniungitur atq3 lieus:
Atq3 tenēs mentē temetū: faciet temulentū

Est id: omellū: mulsum: nectar: ceruisia: syra
Pigmentū: mustū: mellicratū: falernum
Et sapa quod medici ponūt sub nomine vini

¶ Hic docet autor conuenientiā in significatione cum hoc nomine vinū ni. Deinde ponit in generali diuersa nomina potuū. Hoc vinū ni. de vitis vitis di. quasi de vite procedens. ¶ Hoc merū ri a mero quod est purum dicitur. Et proprie merū est bonū vinū et clarū a fece diuisum. ¶ hic bacchus chi. est deus vini. et ponitur quandoque pro ipso vino vel ibi. Cū venere et baccho. [illegible] ¶ hic bromius mij. i. deus vini. vel ipsum vinū. et di. a bromum quod est appetere. quasi hoc appetitū comedendi. ¶ hic liber bri. i. bacchus. et di. de libero as. quasi liberat animum de curis. ¶ hic [illegible] i. bacchus. Et di. de bio as. quasi facit venas beare. Lieus et lieus. i. bacchus. et di. a lien quod est splen quasi a splene risus procedit. et ebrij splen [illegible]. Uel di. a ligo as. quasi ligat linguā. et impedit expressionem loquele. ¶ hoc temetū ti. a teneo ces. et est proprie bonū vinū. quasi tenet [illegible]. vel temetū [illegible] temulentus a. um quod componitur de temetū et lentus quod est plenū. et ē temulentus ebrius plenus vino. ¶ Post hec nomina ponit autor nomina quorundā potuū. et sunt ista. oenomellū li. i. aqua mellita. Et componitur ab enos quod ē aqua et mel lis. Hoc mulsū si. vel hec mulsa se. quedam potio que ex aqua vel vino et melle conficitur. et di. de mulceo ces. Uel mulsū si. i. id ē quod medo. ē et medo a melle dicitur. quia potio mixta cū melle. ¶ hoc nectar ris. preciosissima potio [illegible] vinū pigmentatū dictū quia nectat linguas bibentium. ¶ hec ceruisia sie. de ceres ris di. quasi de de cerere. i. de frugibus fit. ¶ hec sira [illegible] di. de hec sicera re. et est quedam potio que fit ex succo frumenti. pomorum. cerasorum. vel pirorum vel aliorum fructuum. Et etiā omnis potus confectus pōt dici sicera, et est nomē hebreū. vel di. siccera. ¶ hoc pigmentū ti a pila di. i. taberna. quia in pila vilium est. et est pigmentū confectio ex vino et melle et diuersis speciebus [illegible]. ¶ hoc mustū sti. a mus quod est terra di. Mustū ti. vinū quia in se habet terrā. et vinū nouū. ¶ hoc falernū ni. a falerno monte campanie di. vbi optimū vinū crescit. ¶ hec sapa pe. a sapio pis. di. i. acetum vel dulce acidum vinum.

Merum
Bacchus
Bromius
Temetū
Enomelum
Mulsum
Nectar
Ceruisia
Sira.
Pigmentum
Mustum
Sapa

Est indumentū: vestis: vestitus: amictus
Exuuias: spolia: cū pannis: addito texta
Quod legis est textus: depellit a frigore textū
Panniculos inopis: velamina iūgimus illis.

Uestis

His vestimentū societur et operimentum
Quod nisi longatū: versu nequit esse locatū

Ista nomina conueniunt in significatione est hec vestis [illegible] et dr de vestio [illegible]. Hoc indumentū [illegible] de induo [illegible]. Hic vestitus [illegible] de vestio is. Hic amictus [illegible] de amicio [illegible]. Hec exuuie [illegible] de exuo [illegible] et sunt exuuie vestes et spolia [illegible] et dr hoc spoliū [illegible] de spolio as [illegible]. Hic pannus [illegible] vel [illegible] pannus [illegible] hic panniculus [illegible] panniculi pueroꝝ. ⸿ Hec vestis [illegible]. Hoc vestimentū [illegible] a vestio [illegible]. ⸿ Hoc operimentū [illegible] de operio [illegible] tegere. Et nota q operimentū nō pōt stare in versu [illegible] syllabā [illegible] longam [illegible]. ⸿ Hoc tegmē [illegible] de tego [illegible] vestis. Item dicitur hic textus [illegible] ⸿ ⸿ Construe istū versum. Quod legis est textus. Aliud quod legis [illegible] libus est textus. Sed textū i. vestis est que depellit frigora. i. frigus.

Exuuie
Pānus

Uinum significant vinctum vinea vitis
Uinctum proprie locus est vbi vinea crescit
Pampinus est folium botrus flos vinea totū
Uuā multa simul dic singula grana racemos
Surculus aut ramus: est palmes: siue ppago
Uinea siluestris sterilis labrusca vocatur

Uinea

Ista noīa conueniunt in significatione scz vinea. Hoc vinetum [illegible] a vinea dr. Hec vinea [illegible] a vinus [illegible] ⸿ hec vitis [illegible] a vicio [illegible] alligare [illegible] vitis ligatur. ⸿ [illegible] ⸿ hic pampinus [illegible] vitis [illegible] de palmes [illegible] ⸿ hec botrus [illegible] ⸿ hec acinus est botrus vel granum [illegible] ⸿ hec vua [illegible] ⸿ hic racemus [illegible] ramus [illegible] ⸿ hic surculus [illegible] de surculo [illegible]. Ramus [illegible] ramusculus [illegible] hic palmes [illegible] a palma dicitur. Hec propago [illegible] de propago [illegible] ⸿ hec labrusca [illegible] est vitis

Pāpinus

Uua

Palmes
Labrusca

[illegible] .a labium dicitur. ideo quia labiis .id est extremitatibus. vel agrorum finibus vel marginibus nascitur

Aluus & alucolus est venter ventriculusque
Additur his uterus pregnantibus appropriatus
Virginis est aluus & sic alendo vocata/
Ex utero dicti germani sunt uterini.

Venter

¶ Ista nomina idem signant cum hoc nomine hic venter tris. Et dicitur venter a ventus .i. quod ventum percipiat. Et differt ab alvo et utero. Alvus est dicitur receptaculum quod recipit cibum. et in quo sordes sunt et purgari solet. Unde dicitur sic quod abluatur .i. purgetur. ex ipso enim sordes hominis defluunt. Venter vero est qui acceptos cibos regit et apparet extrinsecus .scilicet pars exterior in qua est pinguedo. et protenditur a pectore usque ad inguinem. et est venter. quia per totum corpus vite alimenta transmittat vel accipit ventum. ¶ Uterus proprie est mulieris in quo concipit. Et dicitur uterus quod duplex sit ab utraque in duas seminis partes. vel quod interius impleatur fetu. Item a venter ventriculus .i. diminutivum. Hic uterus ri ab uteri utera uterum. ut superius dictum est. et est proprie mulieris scilicet locus conceptionis. Et ab utero dicti uterini .i. fratres. Et sunt uterini qui ex eodem utero et diversis patribus sunt geniti. quod uterus nisi mulieris est. ¶ Hic alvus alui .ab alo is. et est alvus quod cibum recipit et purgari solet. Unde alueolus li diminutivum .i. parvus alvus. Ysidorus vult quod alvus dicatur ab alo alis. vel potius de abluo is derivatur.

Differunt

Venter
Uterus
Aluus

¶ Liber synonymorum Magistri Johannis de Garlandia una cum expositione magistri galfridi anglici vigilique diligentia orthographie stilo correctus & exaratus. cum notabilibus in marginibus insertis in regia quoque Civitate London. impressus per Richardum Pynson feliciter finit. Anno incarnati verbi. M.CCCC.Lxxxxvi.

Richard : pynson :

Multoꝝ vocabuloꝛū equiuocoꝛū interpꝛetatio / Magistri Johānis de Garlandia grammatico ꝛ latini cupido ꝑmaxime necessaria / Incipit.